XIX. évfolyam 33. szám **Ára: 1 forint** 1963. augusztus 15

Ludas Matyi

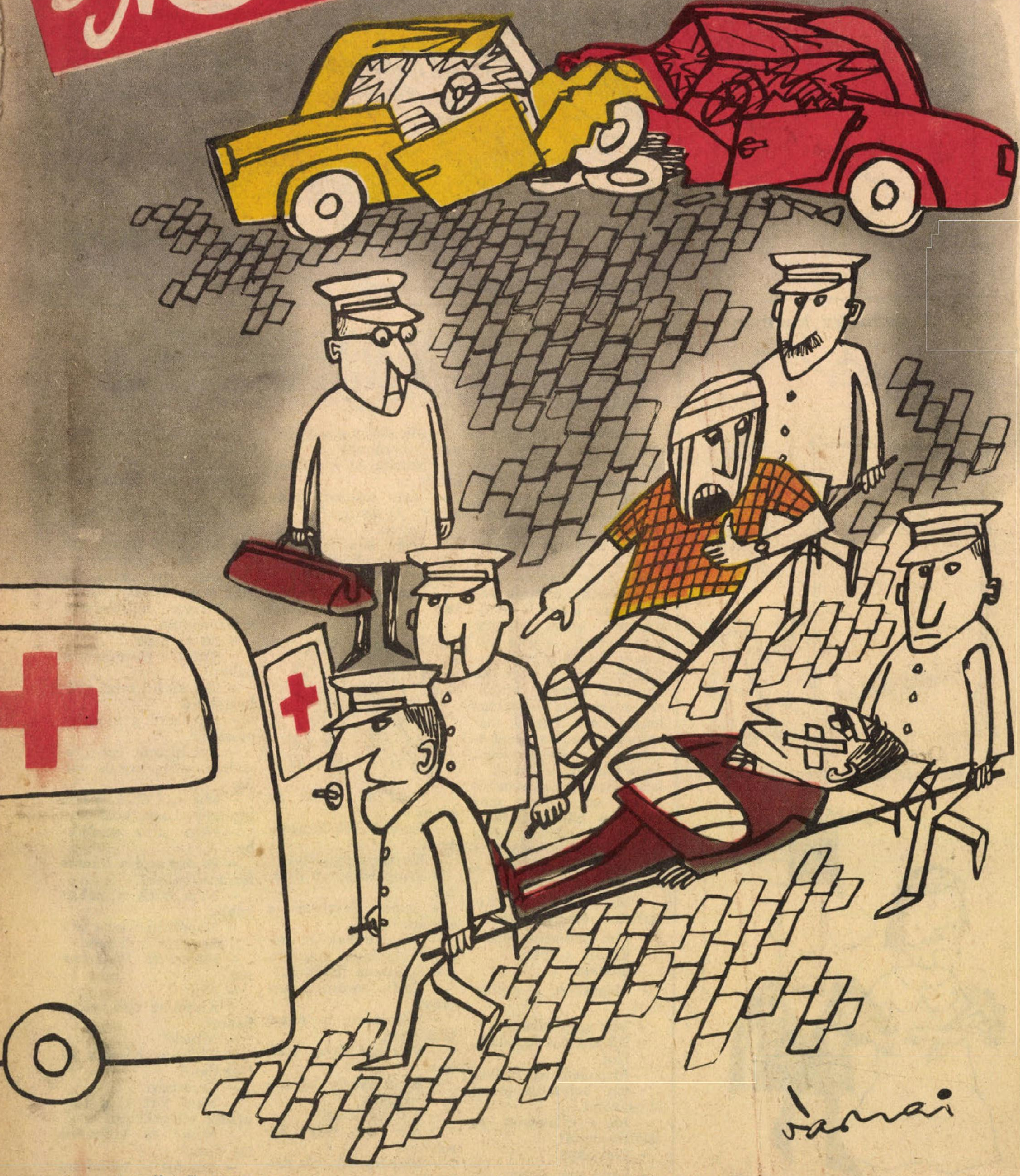

AZ ÖRÖK VITA

— Nekem van elsőbbségem!...

A Balatonnál

Szűr-Szabó József rajza

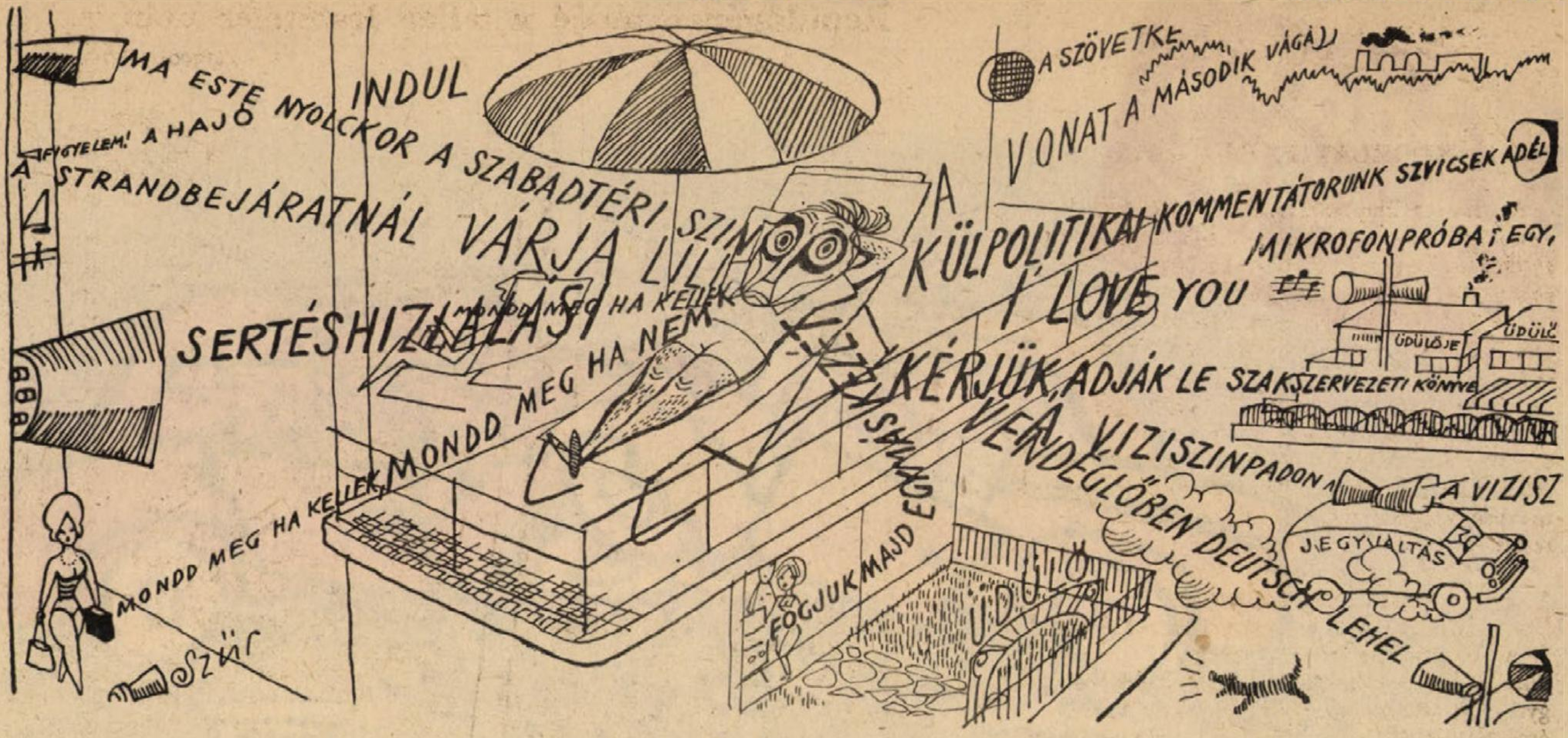
MA ESTE NYOLCKOR A SZABADTÉRI SZIN
INDUL
FIGYELEM! A HAJÓ
A STRANDBEJÁRATNÁL VÁRJA LILI
SERTÉSHIZLALÁSI
MONDD MEG HA KELLEK
MONDD MEG HA NEM
MONDD MEG HA KELLEK, MONDD
A SZÖVETKE
VONAT A MÁSODIK VÁGÁNY
A KÜLPOLITIKAI KOMMENTÁTORUNK SZVICSEK ADÉL
MIKROFONPRÓBA: EGY,
I LOVE YOU
ÜDÜLŐJE
ÜDÜLŐ
KÉRJÜK, ADJÁK LE SZAKSZERVEZETI KÖNYVE
VENDÉGLŐBEN DEUTSCH LEHEL
VÍZISZINPADON A
A VIZISZ
JEGYVÁLTÁS
FOGJUK MAJD EGY
ÜDÜLŐ
SZŰR

– Meg kellene kötni a megafoncsend-egyezményt . . .

A technika korában

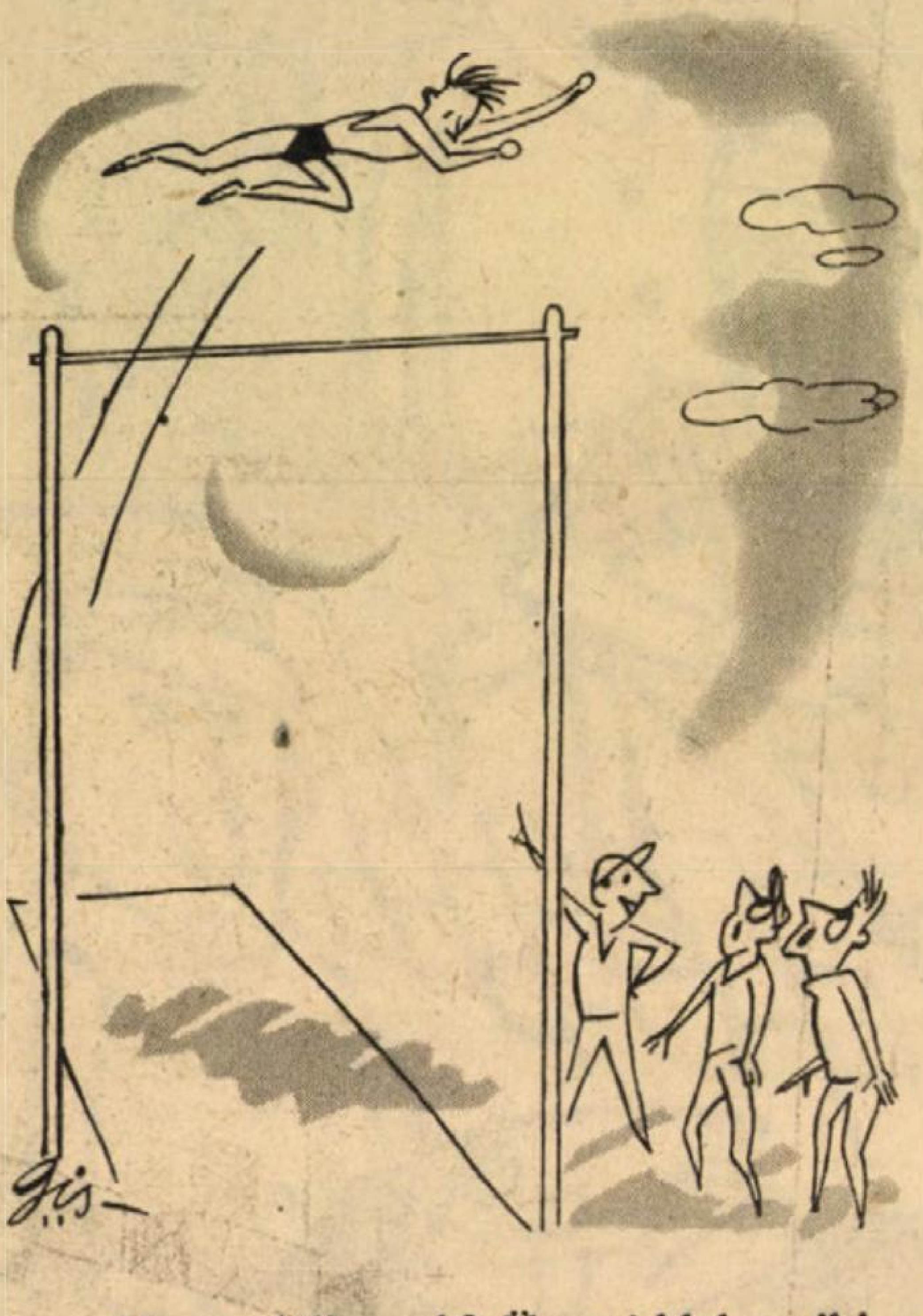

– Mit csodálkoznak? Üvegrúddal ugrik! . . .

Csalódás

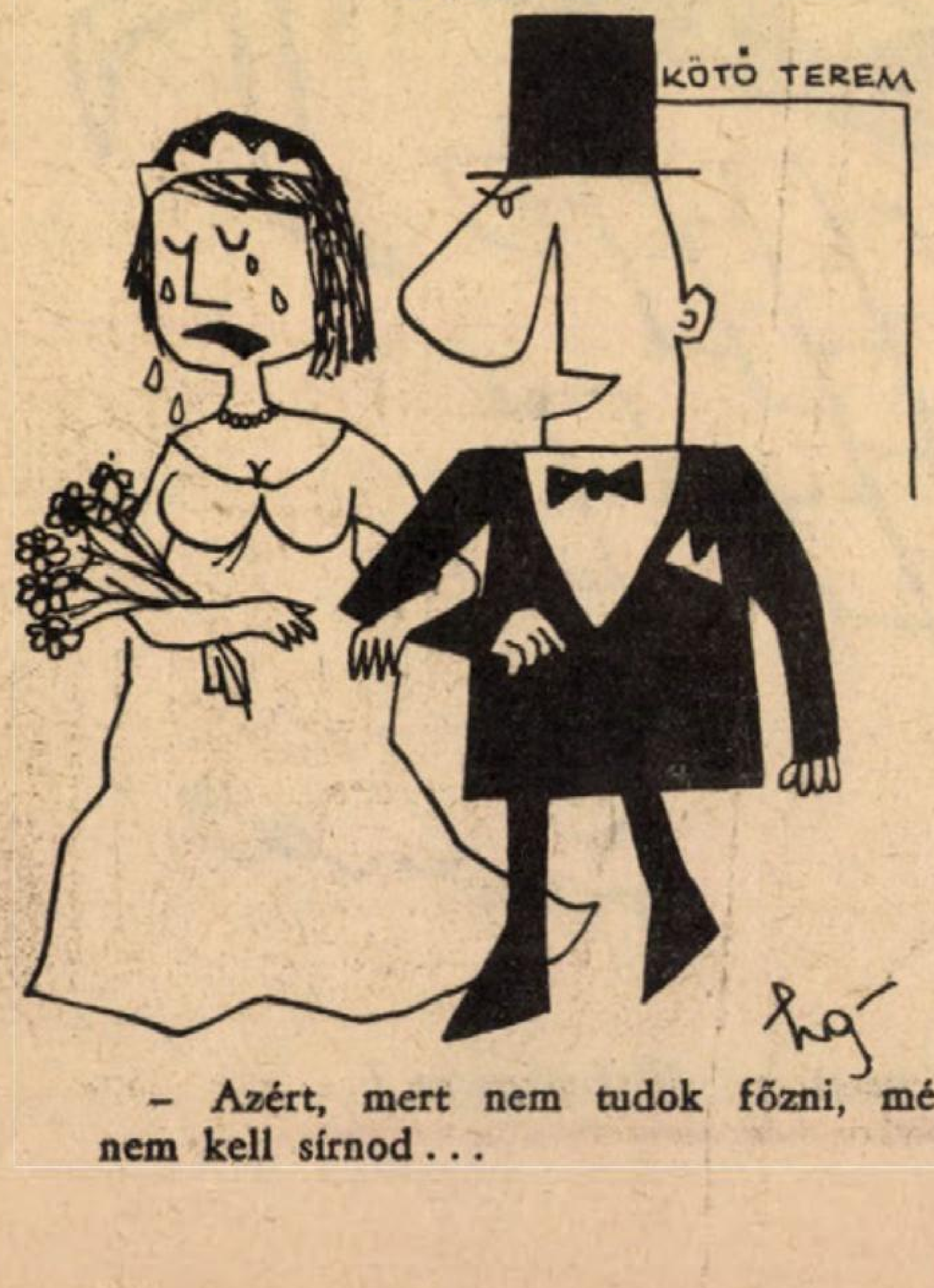

– Azért, mert nem tudok főzni, még nem kell sírnod . . .

Mértéktartó ember

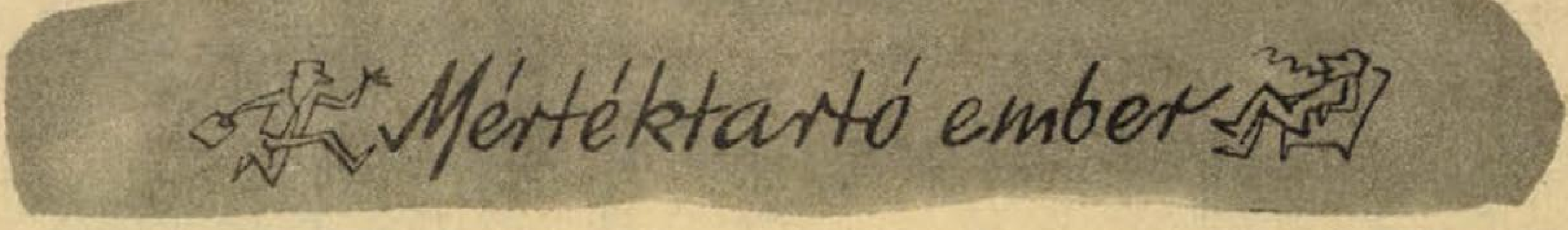

Régóta ismerem, nem is tudom, hány millió éve. Mindig csodáltam mértéktartásáért. Mások lángoltak, lelkesedtek, elpusztultak, ő azonban mindig olyan józanul tudta kifejezni magát, hogy a legmegrázóbb események is hirtelen szolíd méreteket öltöttek. Valahányszor lelkendezve rohantam hozzá valami szenzációval, nem is válaszolt rögtön, mintha attól félt volna, hogy az érzelmek hirtelen kitörése túlzásokra ragadtathatja. Csak hosszú másodpercek múlva mondott valami véleményfélét, amitől aztán lehervadt a lelkesedésem. Sohasem törődött azzal, hogy más ember a falnak megy a válaszaitól. Néhány példa is megvilágítja ennek a sajátos mértéktartásnak a jellemző vonásait.

– Mit szól hozzá? Kialakult a Nap-rendszer.

– Már hallottam róla.

– Kihűlt a Föld.

– Érdekes.

– Megindult a szerves élet!

– Mit nem mond!

– Kihaltak az ősgyíkok.

– Hm.

– Megjelent az ember.

– Ezt helytelen lenne kifogásolni.

– Mi a véleménye az ősközösségről?

– Praktikus.

– Látta már Keopsz piramisát?

– Figyelemreméltó.

– Mit szól a görög–perzsa háborúhoz?

– Mindig az a torzsalkodás . . .

– Hogy tetszett Aiszkhülosz új darabja?

– Kedves.

– Nagy Sándor, ez a félisten, meghódította a világot.

– Szorgalmas fiatalember.

– Hannibál átkelt az Alpokon.

– Biztosan jól meggondolta.

– Karthágó elpusztult.

– Kínos lehet az ilyesmi.

– Caesart leszúrták a szenátusban.

– Nem tudnak az emberek vigyázni magukra.

– Spartacus fellázadt.

– Talán bántották szegényt.

– Felbomlott a római birodalom.

– Volt egy ilyen érzésem.

– Ez az Attila legázolja a világot.

– Csúnya bácsi!

– Mit szól Nagy Károlyhoz?

– Még fogunk róla hallani!

– Keresztes hadak indultak Jeruzsálem felé.

– Hát ha őket ez megnyugtatja . . .

– Mi a véleménye Dzsingisz kán hadjáratairól?

– Nem tudom, hogy helyesek-e . . .

– Mit szól Dante Divina Commediájához?

– Már megvettem, de még nem olvastam el.

– Pizarro milliárdokat zsákmányolt.

– Az is pénz.

– Kitört a harmincéves háború.

– Hát kitört, mint afféle háború.

– Mit szól a mohácsi vészhez?

– Azt hiszem, ezt nyugodtan elhagyhatták volna.

– Mit szól Shakespeare legújabb darabjához?

– Nem járok színházba.

– És mit szól a francia forradalomhoz?

– Nem értek a politikához.

– Napóleon császár lett.

– Biztosan örül neki.

– Megverték Waterloonál.

– No!

– Kitört az első világháború.

– Minek?

– Kitört a második világháború.

– Csacsiság.

– Nem tört ki a harmadik világháború.

– Nem? És különben mi újság?

– Semmi! – mondtam egy kis gondolkodás után.

Feleki László

Ezt olvastuk

FONDORLATOS BÍRÓSÁG

Az Esti Hírlap bűnügyi hírei között olvastuk, hogy a közelmúlt egyik kegyetlen gyilkosságának tettese kézrekerült: . . . „elfogták, letartóztatták és ma, előre kitervelt módon, nyereségvágyból elkövetett emberölés bűntettével vádoltan került a Fővárosi Bíróság elé."

Elégedettségünk ennélfogva kétszeres: az elvetemült gonosztevő is elnyeri méltó büntetését, s a bíróság is teljesítette azt az előre kitervelt tervét, hogy tárgyaljon egy nyereségvágyból elkövetett emberölési bűntettet.

SPORTSIKER

A Népszabadság „Tudomány és technika" című rovata megemlíti, hogy egy gyorsfutó atléta ma már hatvan kilométeres órasebességgel képes futni. A cikk írója gondolatait bizonyára erős hátszélben fogalmazta meg, másként nem lett volna képes elérni a százméteres síkfutás hatmásodperces eredményét!

Dr. Árgus

Repülőgépanyahajó a teljes leszerelés után

Hegedűs István rajza

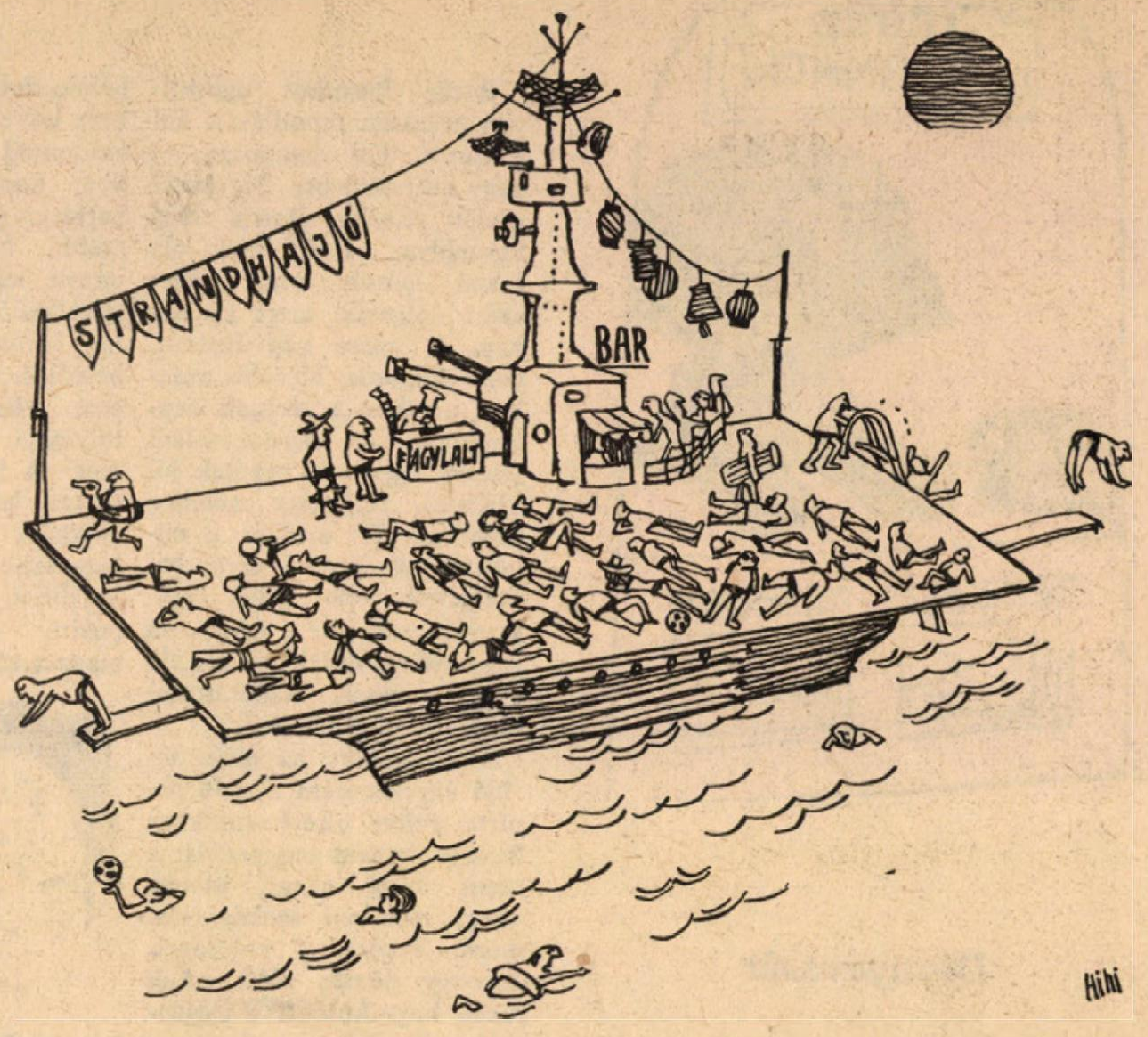

Irka-firka

Elgondolkoztatott egy újsághír:

„Kétszáz esztendős remetekunyhókat alakítanak át víkendházakká a Komárom megyei Majk-pusztán. Az egykori, 1750 körül épült központi épületből turistaszálló lesz."

Igazán nem is hittem volna, hogy valaha ilyen jól voltak eleresztve a remeték. Naiv képzeletemben ezek a derék, öreg fickók, torzonborz aggastyánokként éltek, akik elhagyatott erdei odúkban tengették magányos napjaikat. Most meg kiderül, hogy remek campingekben laktak hazánk festői tájain, s esténként átjártak egymáshoz ostáblázni. A Remeteszervezet adminisztrációját ezalatt függetlenített deákok intézték a központi épületben.

Persze, nincs kizárva, hogy az élenjáró zarándokok beutalót kaptak jó munkájuk jutalmául, s az évi rendes szabadságukat itt töltötték el kéthetes turnusokban. Holtidényben pedig Majk-pusztán tartották meg a vándorok vándorgyűléseit.

De ennek részletes tisztázása már a szakemberek dolga.

Gyönyörködve nézegettem minap a Belvárosban az új, korszerű, utcaseprő-gépet. Az elmés masinának reprezentatív villanólámpája van, s nem elég, hogy hipp-hopp felszippantja a hulladékokat, utána ráadásul még jól meg is locsolja a tett színhelyét.

Az ilyen tisztasági gépcsodák láttán direkt nevetségesnek hat, hogy a járókelők ugyanekkor változatlanul, hagyományos módon, azaz kézierővel szemetelnek . . .

*

Olvasom, hogy a római labdarúgó-játékosok feleségeinek tanfolyamot tartanak, amelyen a labdarúgáshoz szükséges ismereteket sajátítják el, hogy házastársukkal kedvenc szenvedélyükről is társaloghassanak.

Okos dolog, de ezt a kezdeményezést szerintem más szakmákra is ki kellene terjeszteni. Hát nem volna meghitt, ha például egy atomtudóst így fogadna a felesége:

— Csakhogy itthon vagy, fiacskám! Vedd fel a papucsodat, és amíg a rizskoch megsül, meséld el szépen, hogy mi minden történt ma a reaktorban.

(—máth)

Vigasz a tihanyi új szállodában

Szegő Gizi rajza

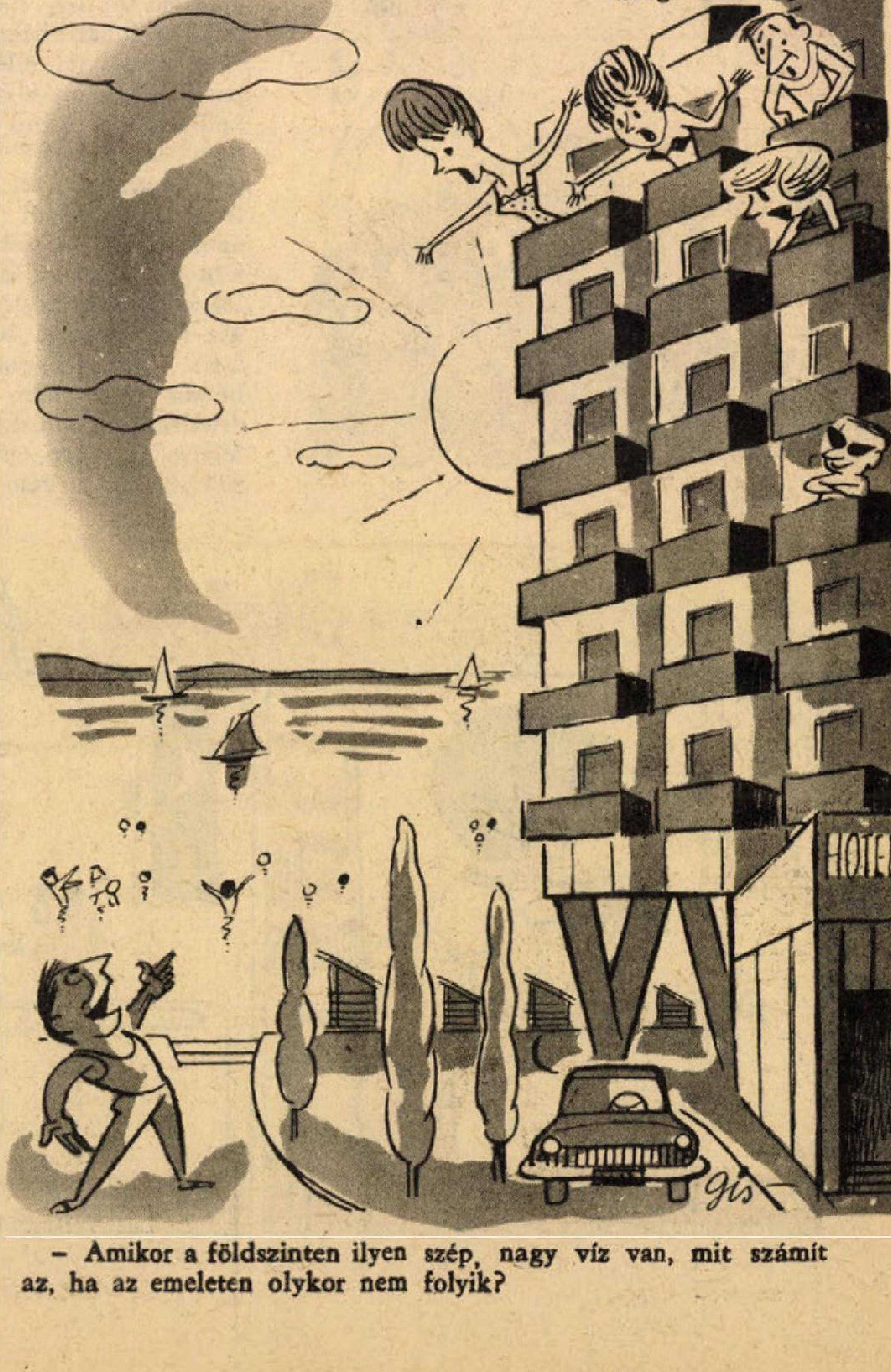

– Amikor a földszinten ilyen szép, nagy víz van, mit számít az, ha az emeleten olykor nem folyik?

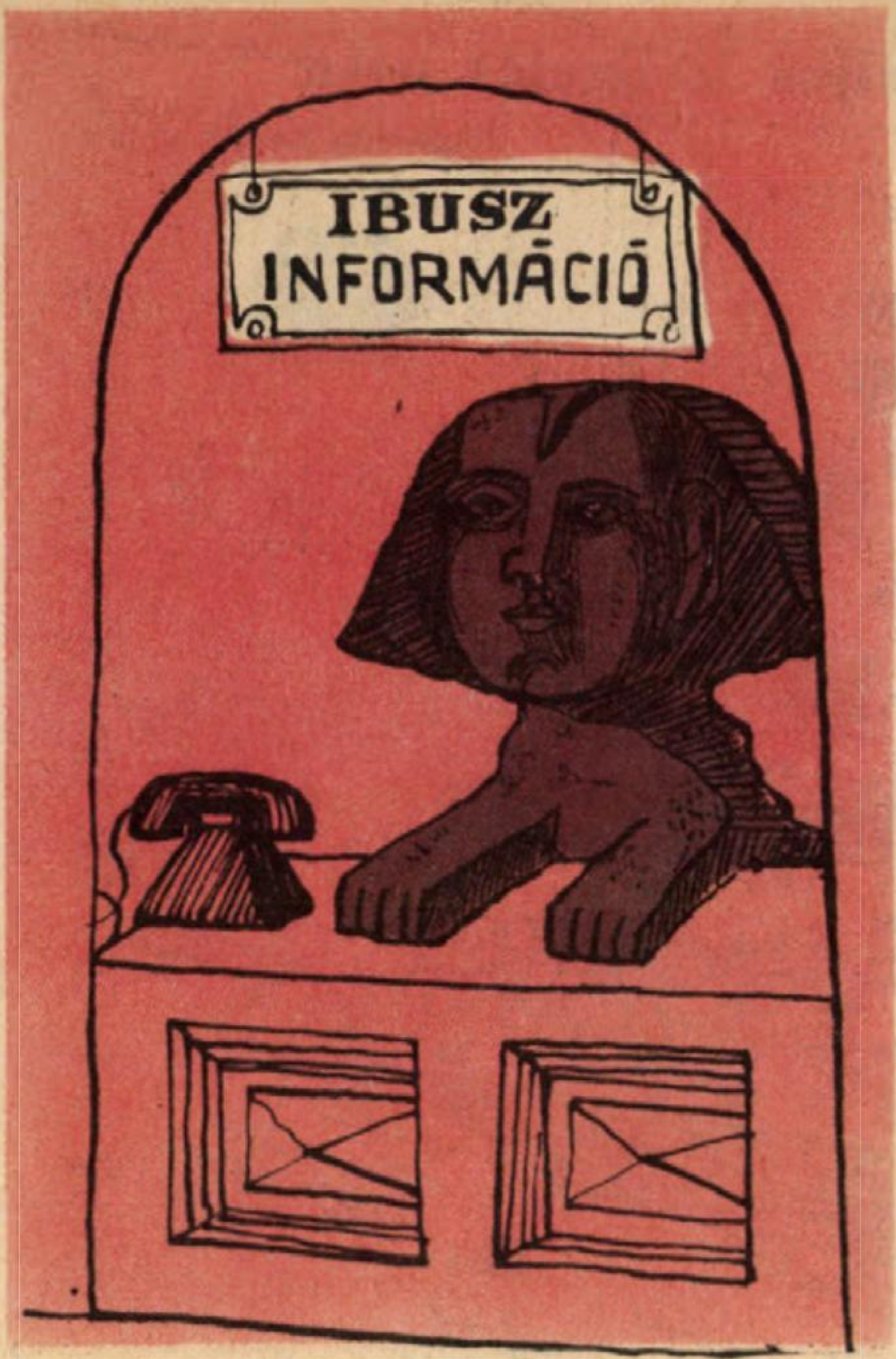

RACKA BARNA VÁLTOZÁSAI

Racka Barnáról úgyszólván évenként mondják – hol suttogva, hol hangosan –, hogy megváltozott. Pár évvel ezelőtt Racka Barna még ugyanolyan volt, mint oly sokan mások. Úgy vélte, azért dolgozik, mert fizetést kap, és azért kap fizetést, mert dolgozik. Később azonban, amikor a dolgok népgazdasági és Racka-családi szinten egyaránt kezdtek jól alakulni, felfogása némileg módosult. És amikor a minősítés alkalmával arról beszélgettek vele, hogy igyekezzék munkáját a magasabb követelményeknek megfelelő szintre vinni, elhatározta, hogy ezt meg is teszi.

Ettől kezdve az eléje kerülő ügyeket nem csupán papírra vetett elintézendőknek kezelte, hanem megpróbált a papír mögé nézni, illetve, ahogy mondani szokás: elemezni kezdte a valóságot. Egy-egy döntés előtt odáig ment, hogy különféle variánsokat is kidolgozott, hogy kellő mérlegelés után a legjobb változatot választhassa.

Ekkor kezdtek Racka Barnára először felfigyelni kollégái. Racka ugyanis hatodmagával ült egy szobában, s míg korábban ilyen kifogás nem merült fel ellene, mostanában kezdett elszakadni a kollektívától. Mind kevesebb figyelmet szentelt a kollektíva ügyeinek. Arca türelmetlenül rángatózni kezdett, amikor egy számítás kellős közepén Mancika kikérte véleményét a kollektívát hetek óta foglalkoztató bikini-ügyben: hordhat-e pocakos nő bikinit vagy sem. Hasonló értetlenséget tanúsított a kollektíva ügyeiben, amikor közömbös lett a vele egy szobában dolgozó Adonisz Adalbert szívügyei iránt. Egy alkalommal már arra vetemedett, hogy amikor Adonisz kartárs egy hétfői napon legutóbbi hétvégi kalandjáról tartott izgalmas részletekben bővelkedő élménybeszámolót, javasolta, hogy a megbeszélést a büfében vagy más erre alkalmas helyiségben folytassa. Mit szaporítsam a szót? A legközelebbi minősítéskor közölték vele, hogy munkája ugyan valamelyest magasabb színvonalú, mint korábban, s ez kétségtelenül pozitív vonás, de emberi magatartása helytelen irányban fejlődött. Kollégái és közte feszült viszony alakult ki s ez mindenképp káros és helytelen.

Racka Barna elgondolkozott ezen és döntött. Döntését az is befolyásolta, hogy a hivatalban virágzó kollektív szellem egyik megnyilvánulásaként a vezetőség a kollektíva meghallgatása alapján osztotta el a prémiumokat. Rackát a kollektíva a legritkább esetben javasolta. Nos, a minősítés után Racka valóban megváltozott, amit a kollektíva a legnagyobb megelégedéssel vett tudomásul. A megváltozott Racka hétfőn meghallgatta Adonisz kartárs legújabb kalandjait, kedden résztvett a lottószelvények kitöltésében, s az ezzel kapcsolatos vitában. Szerdán értékes munkaórákat áldozott a kollektíva oltárán, meghallgatva az érkező turnus által hozott pletykákat az együtt üdülő munkatársak és munkatársnők viselt dolgairól. Csütörtökön résztvett a várható ötös találat felosztásának mikéntjét tárgyaló megbeszélésen, majd pénteken új reményre kapva a totószelvények kitöltésében és a csapatok formájáról szóló vitában. Szombaton délelőtt a szabadidő felhasználás kollektív megvitatásában tanúsított aktív részvételt – egyszóval Racka Barna sikeresen illeszkedett be újra a kollektíva hétköznapi életébe. Ugyanakkor fondorlatos módon, nem adta fel a reményt, hogy munkáját a korábbinál magasabb színvonalon folytassa. A kollektíva oltárán feláldozott munkaórákat otthon igyekezett pótolni. Ezt viszont felesége vette rossznéven, és joggal.

Egy családi összetűzés után, amely hevesebb volt a szokottnál, az asszony válással fenyegetőzve felpakolta három gyermeküket és távozott. Racka újabb cselhez folyamodott. Üdülési főszezon lévén, mindig annak a kollégájának íróasztalához ült, aki szabadságon volt, és aki egyedül, vagy legfeljebb kettedmagával birtokolt egy szobát. Miután azonban a mai helyszűke-világban ilyen helyzetben csak vezető beosztású dolgozók vannak, Racka Barnát karrierizmussal kezdik vádolni. Azt rebesgetik róla – ma még csendesen –, hogy vezető beosztású kollégáinak távollétében azoknak állására tör.

Zentai Lea

Dinnyevásár

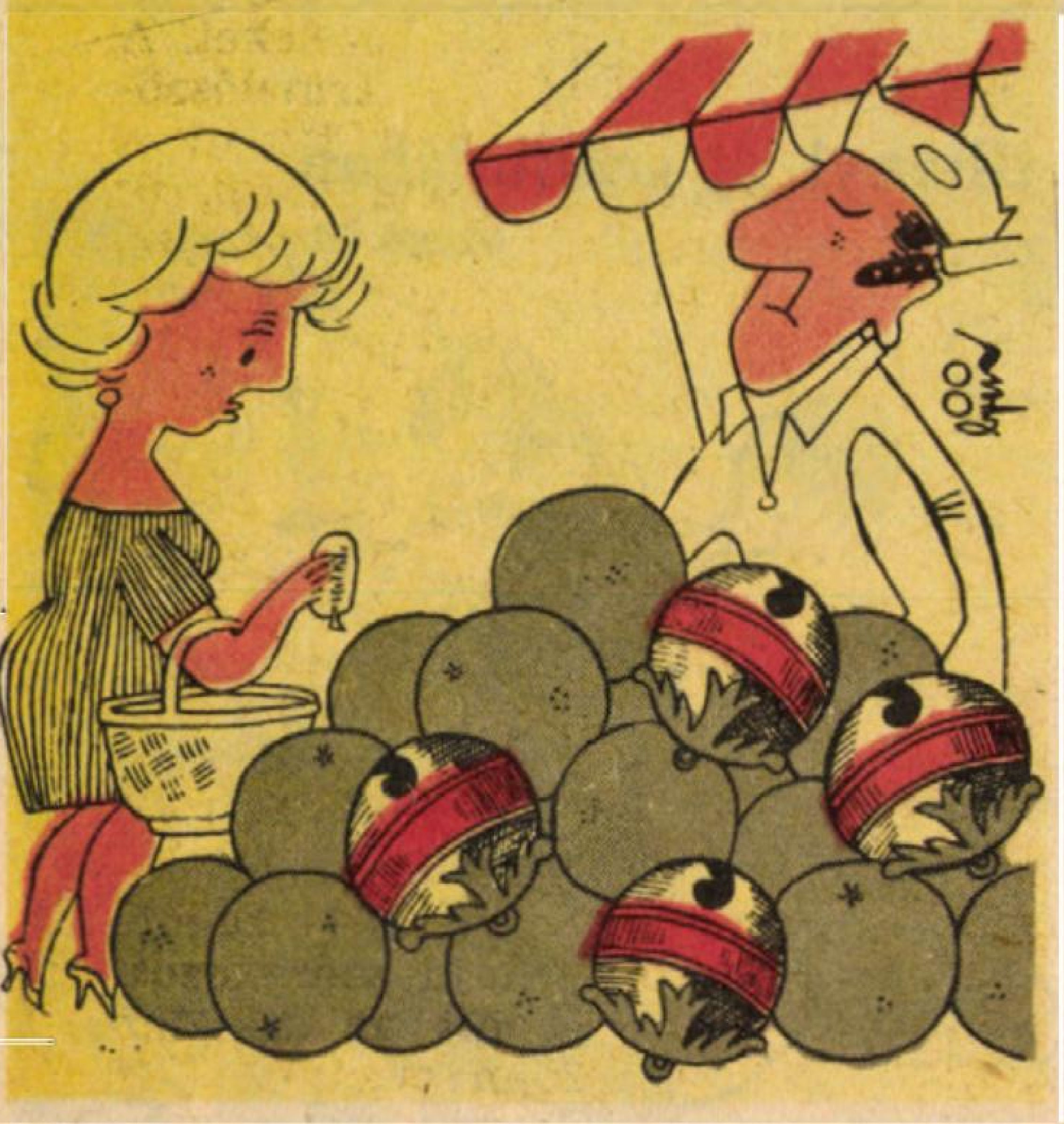

Jucika fürödni szeretne

Pusztai Pál rajza

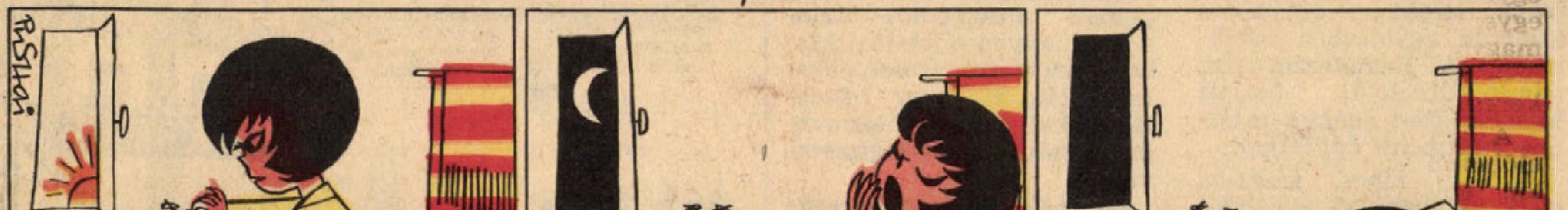

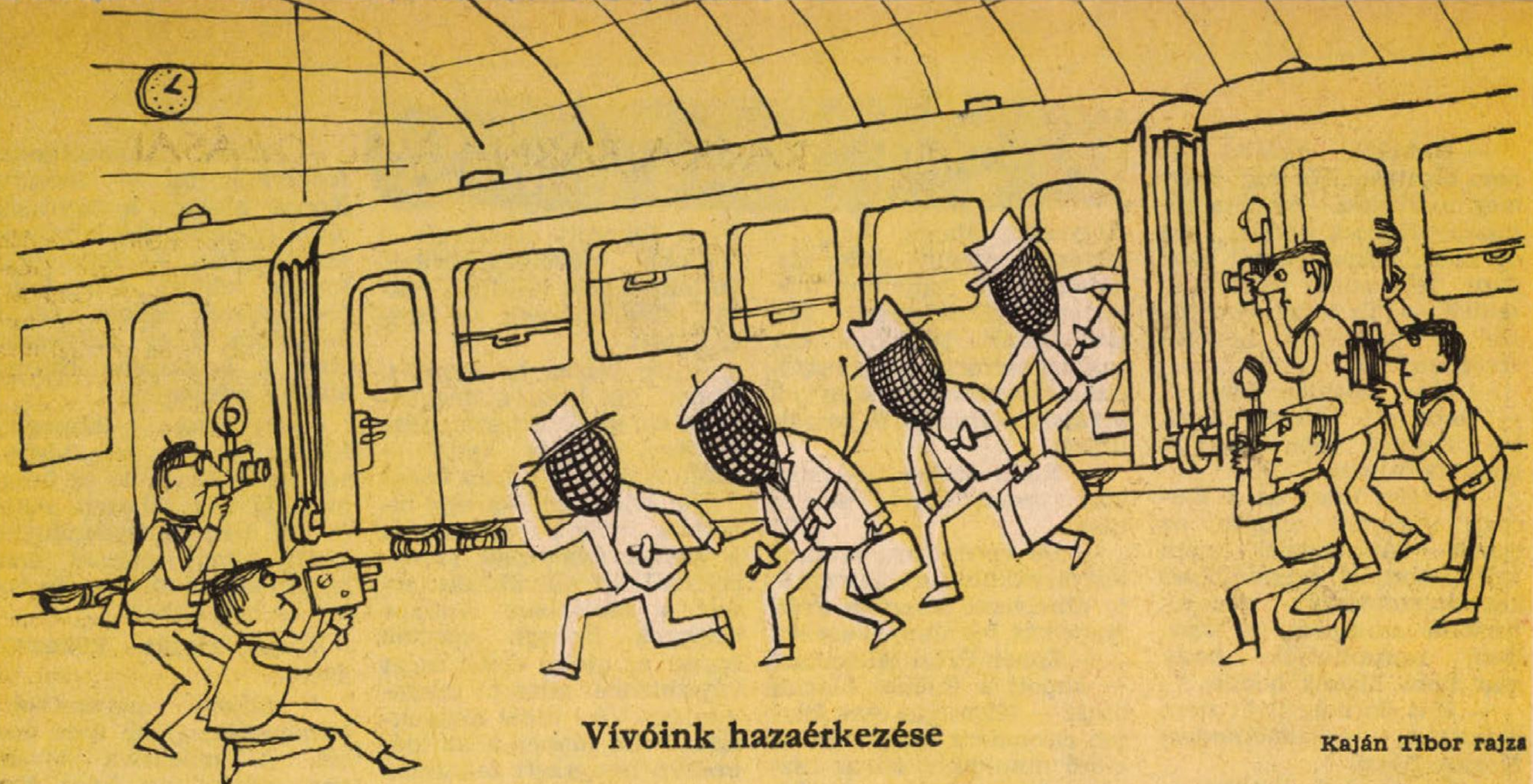

Vívóink hazaérkezése

Kaján Tibor rajza

Nyíregyháza 125 éves

A százhuszonöt éves Nyíregyházára kedvező széllel érkeztem és ez nagy szerencse, mert nem fújta a szemembe a nevezetes nyírségi homokot. A városban ugyanis roppant méretű ásatások folynak közművesítés céljából, és a belváros olyan, mint egy jókora homokozó, melyben felnőttek pancsolnak.

*

Hogy mekkorát tud fordulni a világ, arról elmondok egy esetet. Valakinek nemrég eszébe jutott, hogy Nyíregyházán, amelynek környékén laknak a tirpákok, tirpák múzeumot kell alapítani. Itt többek között bemutatták volna az egykori tirpák népviseletet. Hiába keresték azonban az ilyen öltözékeket. Egy alkalommal egy idős tirpák nénit faggattak, de ő sehogy sem tudta megérteni, mit is kívánnak tőle. Ekkor az egyik gyűjtő a dolgot leegyszerűsíteni akarva, így magyarázta:

— Réges-régi ruhákat keresünk.

A néni erre felderült, és előhozott egy szakadt nájlon esőköpenyt, mondván:

— Az unokámé volt, vigyék ingyen, ha maguknak olyan becses.

Hát így esett kútba a tirpák múzeum ügye Nyíregyházán.

*

Nyíregyháza a magyar dohány fellegvára. Itt működik Közép-Európa legnagyobb fermentáló üzeme (dohányérlelője), ahol sok száz vagon dohányt dolgoznak fel. Bőven jut abból külföldi megrendelőknek is. Háromfajta módon érlelik a dohányt, a módszerek neve: Guff, Muff és Tuff.

A Tuff-dohányból például a franciák elsőrangú bagót készítenek tengerészek számára. Nos, ha egy vén tengeri medve, mondjuk, a Szunda-szigeteknél nyíregyházi bagót rágva, elismerően sercint az óceánba, gondoljunk arra, hogy milyen kicsi a világ, és a jó áru hírneve milyen messzire elér.

*

A személyzetis nyaral

Pusztai Pál rajza

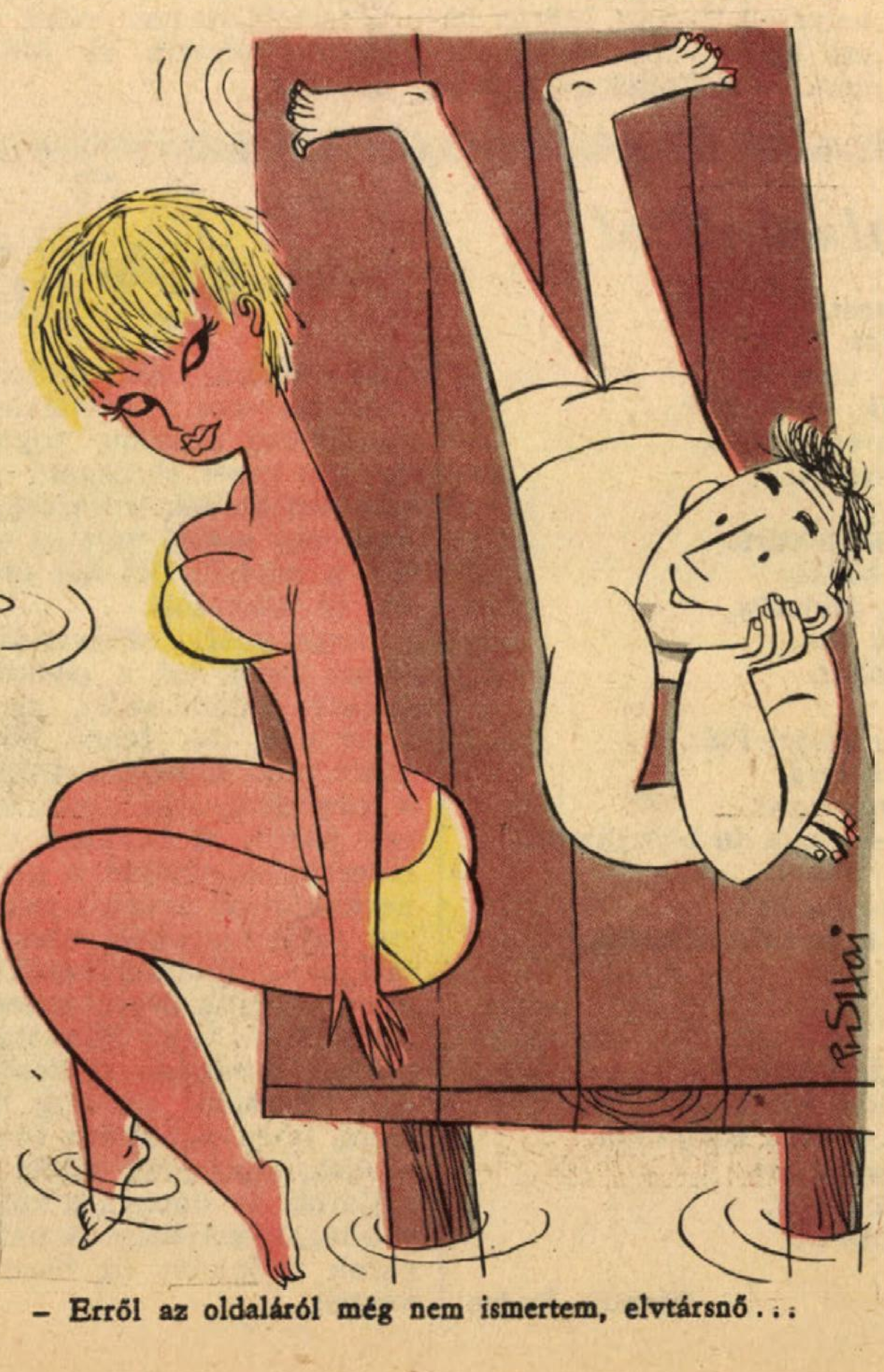

– Erről az oldaláról még nem ismertem, elvtársnő . . .

Ha pedig már a dohánynál tartunk, nem szabad elfeledkezni azokról sem, akik palánta-koruktól nevelik az illatos leveleket. A kitűnő Ságvári termelőszövetkezet például főként a hírneves nyírségi Virginiát termeszti, mely pompás szivarokba göngyölve, nemegyszer valamelyik messzi országban hamvad örök nyugalomba.

Megkérdeztem az egyik vezetőségi tagot, tartanak-e még errefelé a fiókban afféle „törvényen kívüli" illatos vágott dohányt?

— Ugyan, kérem, kell is az ma már az embereknek! Vesznek egy csomag Kossuth-ot, és kész — felelte az illető, majd szórakozottan megkínált az asztalon kis dobozban aranyló, illatos, vágott dohányból.

*

A százhuszonöt éves város hatalmas, új tárolójában látható a legtöbb alma egy kupacban Magyarországon. A környéken terem a legtöbb krumpli, itt termelik a legnagyobb görögdinnyét és a pettyes gumilabdát. Lakói — egyrészük a tirpákok utóda —, nem szeretik, ha tirpákoknak nevezik őket. Ám annál jobban szeretik a lepcsánkát, ezt az ősi tirpák eledelt, és bár a tokaji aszú jobb, mégis nyíri vinkóval öblögetik a gégét utána, mert ez önérzet kérdése.

Rokonszenves lakók, rokonszenves város. Éljen százhúszezer évig, aztán a többit majd meglátjuk!

Fülöp György

KOLLEKTÍV NEVELÉS

— Nevelni, nevelni és nem büntetni. Ne ítélj, hogy meg ne ítéltess—mondta pátosszal Harcsa elvtárs, aki egyszerű sekrestyésből küzdötte fel magát osztályvezetővé. — Te talán nem hiszel a kollektív nevelés erejében?

— Már hogyne, csak... — hebegett Móricz bácsi, ám Harcsa nem hagyta, hogy befejezze.

— Azért, mert ez a Kocogh Ágoston ellopta az összes vájszblendét, nem kell mindjárt messzemenő következtetéseket levonni. Írásbeli megrovás és kész. Nem mutathatjuk, hogy már nem bízunk benne.

— Hát én még ilyet nem hallottam — álmélkodott Móricz bácsi.

— Én is csak tegnap — ismerte be Harcsa. — A trösztben, Korpa elvtárstól, a vezér titkárától. „Hallom, hogy ki akarjátok tenni az unokasógoromat. Persze, ti mindig ilyen megoldásokat kerestek: ahelyett, hogy a kollektíva nevelő erejét vennétek igénybe." Ezt mondta Korpa elvtárs nekem, én is csak ezt mondhatom neked.

— Jól van, akkor majd megneveljük ezt a Kocoghot. Ámbár el nem tudom képzelni, hogyan sikerül majd — sóhajtotta Móricz bácsi.

Két hét múlva megint hívatta őt Harcsa.

— Elhatároztam, hogy segíteni fogom a kollektíva nevelő szándékát adminisztrative is — mondta. — Ugyebár, ahhoz, hogy ne történjék megint olyan sajnálatos eset, mint ami már történt, ellenőrzésre van szükségünk. Mondjuk egy raktári beíróra, aki a raktárostól függetlenül könyveli a vájszblendék ki és beszállítását.

— Nincs státusz — morgott rosszat sejtve Móricz bácsi.

— De van! Dara elvtárs, testvérvállalatunk igazgatója áthelyezte hozzánk Prüd Mancikát, béralappal együtt.

— Éppen Prüd Mancikát? — kapott a fejéhez Móricz bácsi. — Hiszen az csak folyton cicomázza magát. És az előző munkahelyén az összes négygyerekes családapákat, hm... elcsábította. Méghozzá munkaidőben.

— Minden emberi erények között a legszebb a bizalom és megbocsátás! — vált zordonná Harcsa. — Akiért Dara elvtárs személyesen felelősséget vállal, és még egy státuszt is ad vele, az csak megtérő bűnös lehet. Hogy úgy mondjam: fejlődőképes.

Móricz bácsi csak nyelt, de aztán intézkedett, hogy állítsanak be egy tükrös asztalt a raktárba. S csak egy hónap múlva szólt Harcsának, hogy azért ellenőrizni kellene az import vájszblendék sorsát.

— Nagyon igazad van — helyeselt Harcsa, Móricz bácsi legnagyobb meglepetésére. — A kollektív nevelés és a fokozott ellenőrzés a legjobb nevelőeszközünk. Holnap oda is küldjük raktári fő-ellenőrnek az öreg Zviciklit.

— De hiszen az szenilis! Éppen ma láttam, negyedórán keresztül azt számolta, mennyi egyszer kettő — kiáltott ijedten Móricz bácsi.

Két hónap múlva egy bizottság, mely a trösztnek és a testvérvállalatnak képviselőiből állt, ellenőrzést tartott a raktárban. Amikor beléptek, Kocogh Ágoston éppen az utolsó előtti tucat vájszblendét adta el telefonon egy Váci utcai maszeknak. Prüd Mancika az időközben beszerzett rekamién üldögélt a műhely egyik kétgyermekes lakatosával. Zvicikli földöntúli nyugalommal forgatta a számológép karját és azt ismételgette:

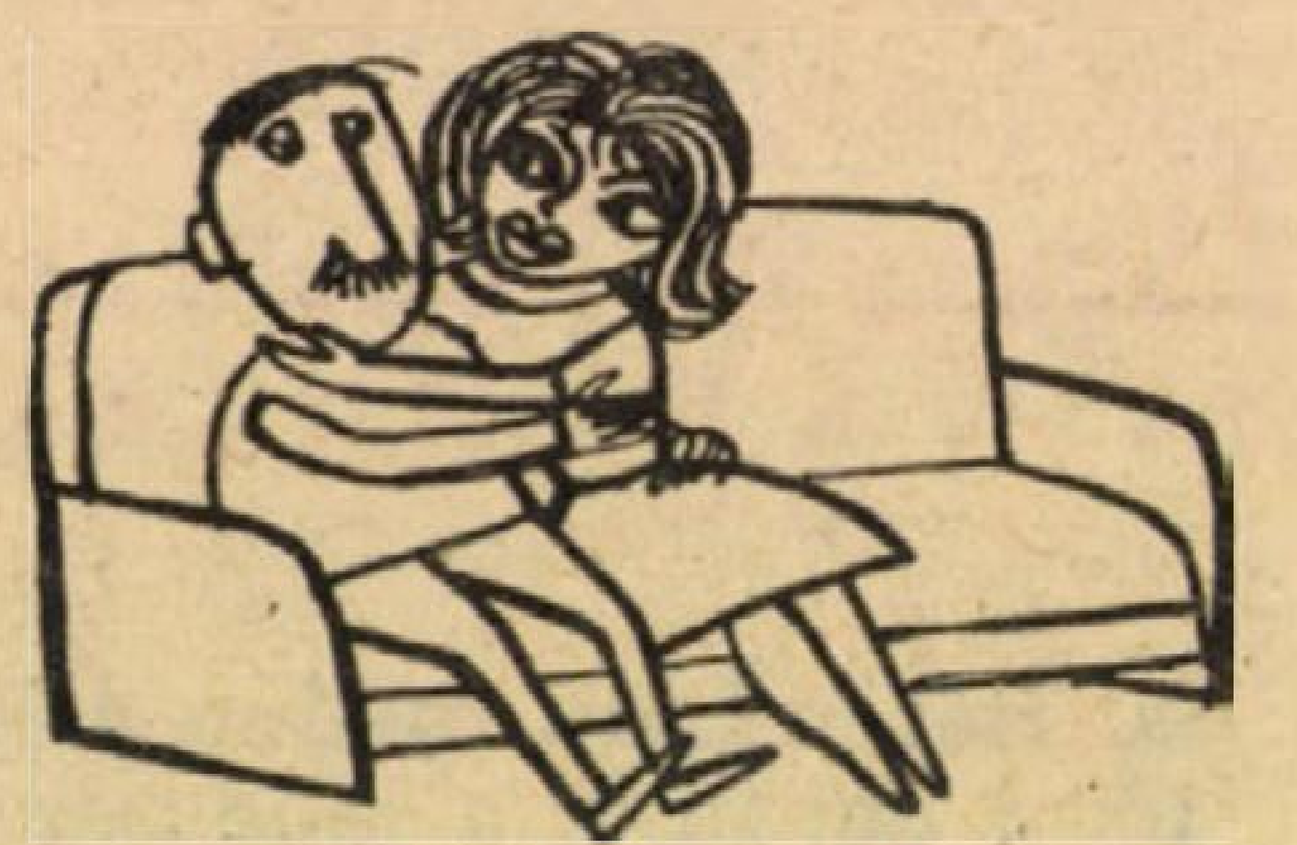

— Kétszer kettő megint négy. Érdekes. Kétszer kettő...

A lelkiismeretes és mindenre kiterjedő vizsgálat után a bizottság értekezletet is tartott, melyen részt vett Harcsa elvtárs és Móricz bácsi is.

— Súlyos hiányosságokat fedeztünk fel — mondta Korpa elvtárs, a bizottság többi tagjának élénk helyeslése közben. — Egy ilyen fontos raktárt nem lehet fő-fő-ellenőr nélkül hagyni. Javaslom, hogy helyezzük ebbe a beosztásba Harcsa elvtárs édesapját.

— De hiszen — hápogott Móricz bácsi —, már tisztesség ne essék... de az öregúr félig vak, teljesen süket és a bélyeggyűjteményén kívül semmi mással nem hajlandó foglalkozni! És ebben a helyzetben...

Korpa elvtárs közbevágott:

— Milyen helyzetben? Minden a legjobb úton halad. A kollektíva nevelő ereje csodát tett. Lám, Kocogh Ágoston már nem az egész készletet adta el: hagyott a vájszblendéből egy tucatot.

— És Prüd Mancika sem négygyermekes apákkal foglalkozik már: csak kétgyerekesekkel — bólintott rá Dara elvtárs. — Arról nem beszélve, hogy az öreg Zvicikli már a kétszer-kettőig jutott.

— Sajnos, Móricz bácsi nem akarja elismerni a kollektíva nevelő erejének csodálatos hatását — sóhajtotta Harcsa. — Pedig aki abban bízik, sosem csalatkozik, ez már az Anti-Dühringben is benne van. Javaslom, hogy hitetlenségéért jegyzőkönyvileg rójuk meg.

Várkonyi Mihály

Idegenforgalmunkból

Utánanézhet az, aki nem rest,
ezidén nyáron vad Bábel lett Pest.
Olaszok, angolok, németek, morvák,
Szplínesek, harsányak, vigak, mogorvák...
kedvét itt valahány szívszerint fölleli,
s Budapest mindöket keblére öleli.

Benzinkút. A kutas áll, mint a várta,
előtte fékez egy félháznyi bárka.
Bárka? Egy monstrum, egy leviatán,
nyomán egy kis Fiat, a fia tán;
olyanok, mint Dávid és Góliát:

egy londoni Chrysler, s egy svájci Fiát.
Kiszáll az elsőből egy angol lord,
szakálla helyén körpamacsot hord.
"Ouell" — mondja unottan —, "pliz du ekszjúz mi!"
s hozzálát kesztyűjét lefelé húzni.
A kutas áll némán, arca megnyúlva,
nyilván nem gyakran járt a Berlitz szkúlba,
csüggedten néz s alvatag
a hallgatag balga tag.

A svájci ugrik a kocsiból fürgén:
„No, majd én fordítok, nyugi, kis ürgém!"
Szenvedőn fordul a lord, s a nagy csendben
így susog Ranolder utcai szlengben:
„Atyafej, nem jó, ha közbegagyog,
én is hazanéző magyar vagyok!"

Bondy Endre

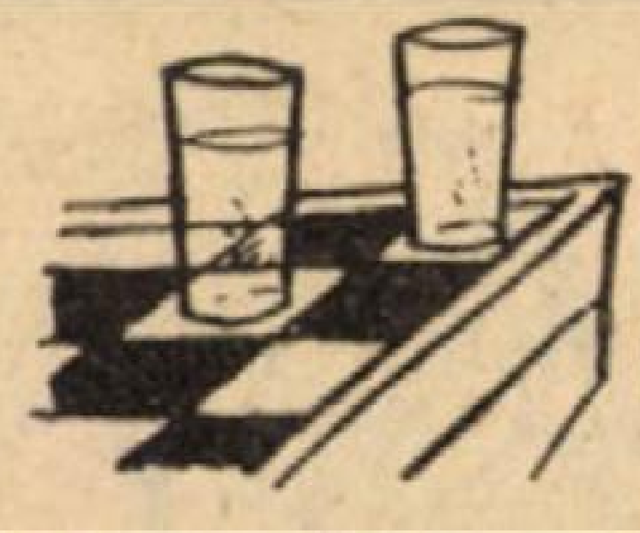

Sakk-spicc

A budai zöldvendéglő tarkaabroszos asztalainál randevúzó fiatalok fogták egymás kezét, sörözgető bácsik emelgették a korsókat, csak egy asztal vált ki ebből a képből. Ott két férfi ült és sakkozott.

Hogy miért zöldvendéglőben űzték ezt a passziójukat? Talán azért, mert nyár van, de lehet, hogy azért, mert fröccsökért folyt a küzdelem. Aki elvesztett egy partit, az hozatott két fröccsöt, az egyiket a partnernek, mert nyert, a másikat saját magának, vigasztalásul. Kadarfröccsökbe ment a játék. Nem tudom, hogy Tal vagy Bronstein milyen minőségű fröccsökben játszanak, de alig hiszem, hogy játszmáik tüzesebbek, mint ezek, amik itt zajlottak le előttem a zöldvendéglő kertjében. A partnerek időnként az asztalt verték:

— Sakk!

— Keresztanyád térde — mondta a partner —, ezt nézd meg, hogy most mit húzok!

S húzva egy nagyot a fröccséből, leütötte a bástyát. Ellenfele kedélyesen felkacagott, és fittyet hányva a KRESZ-nek, elütött egy gyalogost.

— Most jövök én — nyerített fel a partnere, és lóugrás következett, amit vad vágtában újabb fröccsök követtek.

Nem néztem tovább a mérkőzést. Attól féltem, hogy a gyalogosok beleszaladnak a zebracsíkba, a lovak kirúgnak a hámból, a bástyák spiccesen összecsuklanak, a futók elzsibbadnak, a király is a trón alá issza magát, és a királynőt elviszik az elvonóba.

(-véghy)

Takarékoskodjunk a vízzel!

Pusztai Pál rajza

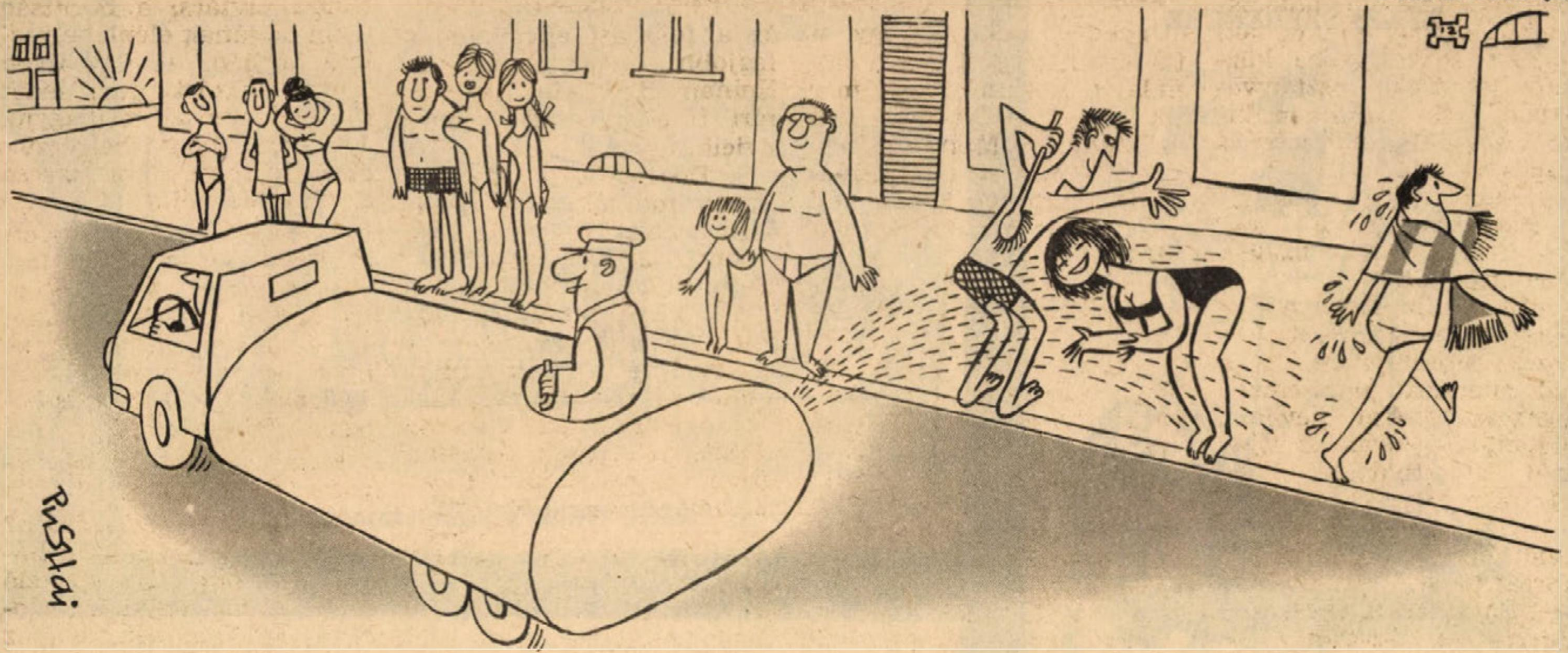

MINDENKI MÁST CSINÁL

Mindig féltem Kemenessy látogatásától, mert rendszerint megszédített fantasztikus ötleteivel.

– Figyelj ide – mondta most lelkes üdvözlés után –, rájöttem arra, hogy az eddigi színészvetélkedőknél sokkal érdekesebb előadásokat lehetne rendezni. Eddig az operaénekes táncolt, a táncoskomikus szavalt, a drámai színész énekelt, a komika volt a naiva. Mindig csak a színészek csináltak mást, mint ami a szorosan vett mesterségük volt. De miért csak a színészek? Nos, nekem jobb, érdekesebb ötletem van, csak a te segítséged kell hozzá. Te népszerűsítsd.

– Miről van szó? – kérdeztem gyanakodva.

– Vetélkedjenek más foglalkozásúak is. Például az atomtudós és a giccsfestő. A professzor atomcsendéletet festhetne, a festő pedig, akinek nagy gyakorlata van az ízlésrombolásban, ezúttal atomot rombolhatna. Az orvos és a költő is porondra léphetne. A szerepek felcserélődnének. A költő altatna éterrel és az orvos pedig lírai verssel. A legnagyobb érdeklődés talán a cipészek és a magyar filmek rendezőinek vetélkedését kísérné. Szerintem a cipészeknek lenne nagyobb sikerük, mert minden cipőt külön kaptafára tesznek, viszont a rendezők mindent egy kaptafára húznak.

Lelkesülten folytatta:

– Persze, azért a színész is versenyezhetne, de nem egy másik színésszel, hanem például egy szabóval. Mindketten alakítanának. A színész szerepet, a szabó zakót. Félő, hogy a színész maradna alul, mert balsiker esetén a szabó művészete legfeljebb egy embernek nem tetszik, a színészé esetleg ezreknek.

Unottan hallgattam, mire Kemenessy elkeseredetten kifakadt:

– Neked semmi se tetszik. És mi lenne, ha nem emberek vetélkednének, hanem például a bunyós vagy erotikus olasz film és a strand? Hova mennek többen? Esetleg két orvosegyetem: melyikből akar több végzett hallgató vidékre menni? Szóval, tág lehetőség van az újfajta vetélkedőre. Népnevelés szempontjából az udvariassági vetélkedő lenne a legfontosabb. Az autóbuszkalauz és a lakáshivatali vezető versenyezhetne. A kalauz eljönne a lakásomra, becsengetne és jelentené: „Az autóbusz előállott." A lakáshivatal pedig megvesztegetne, hogy fogadjak el egy olcsó Duna-parti lakást.

– Ez az udvariassági dolog érdekes – válaszoltam –, mi is vetélkedhetünk. Én kinyitom az ajtót és aki előbb megy ki, az vesztett.

És mint győztes, kituszkoltam Kemenessyt az ajtón...

Palásti László

FALUSI HÍRADÓ

ARATJÁK AZ ILLATOS LEVENDULÁT

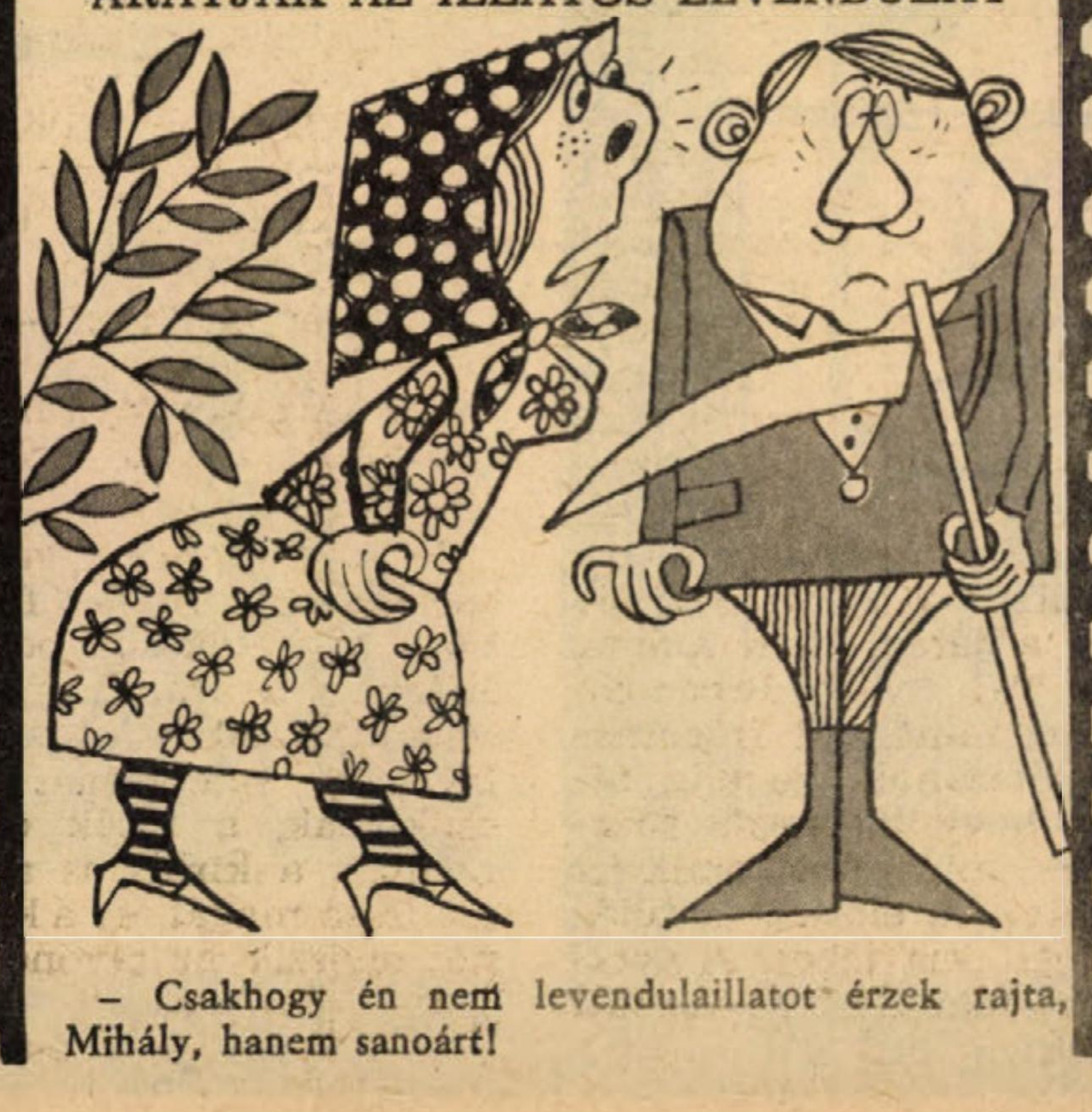

– Csakhogy én nem levendulaillatot érzek rajta, Mihály, hanem sanoárt!

MEGKEZDŐDÖTT A VADKACSA-VADÁSZAT

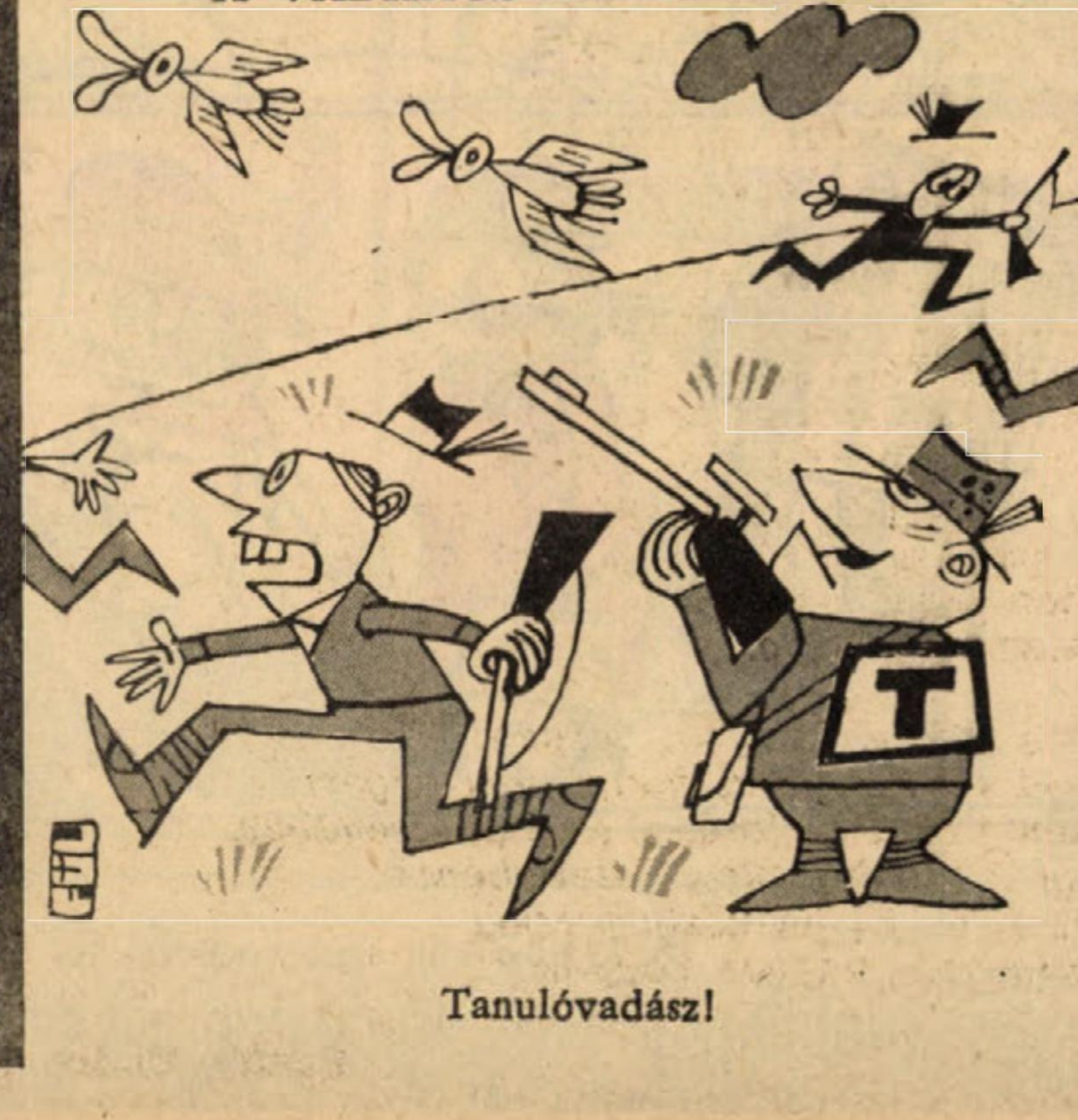

Tanulóvadász!

Fülöp György rajzai

Autósok és gyalogosok

IGAZI SZERENCSE

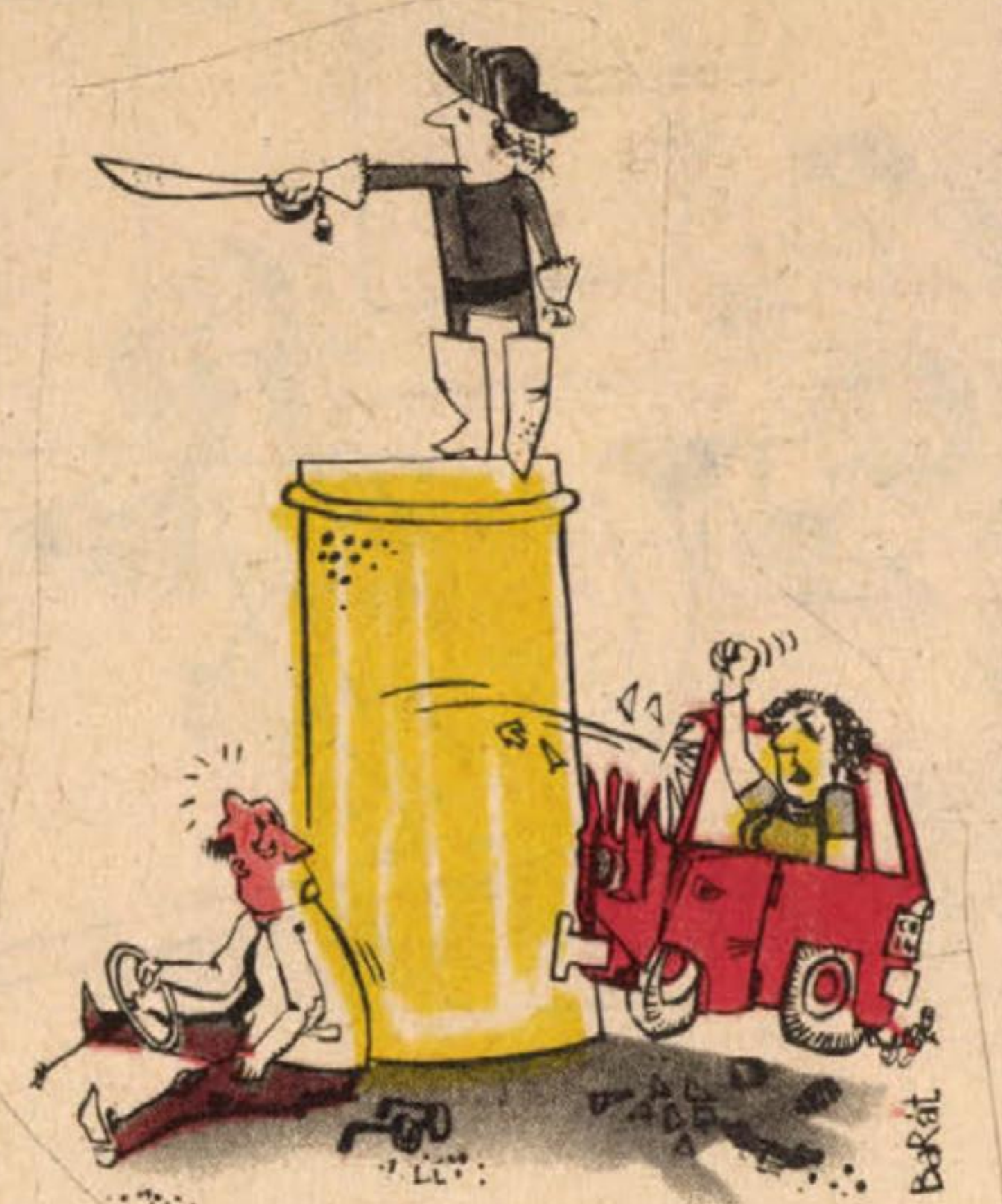

– Ugye megmondtam, Jenő, hogy ez nem közlekedési rendőr! . . .

KI MIT FÉLT?

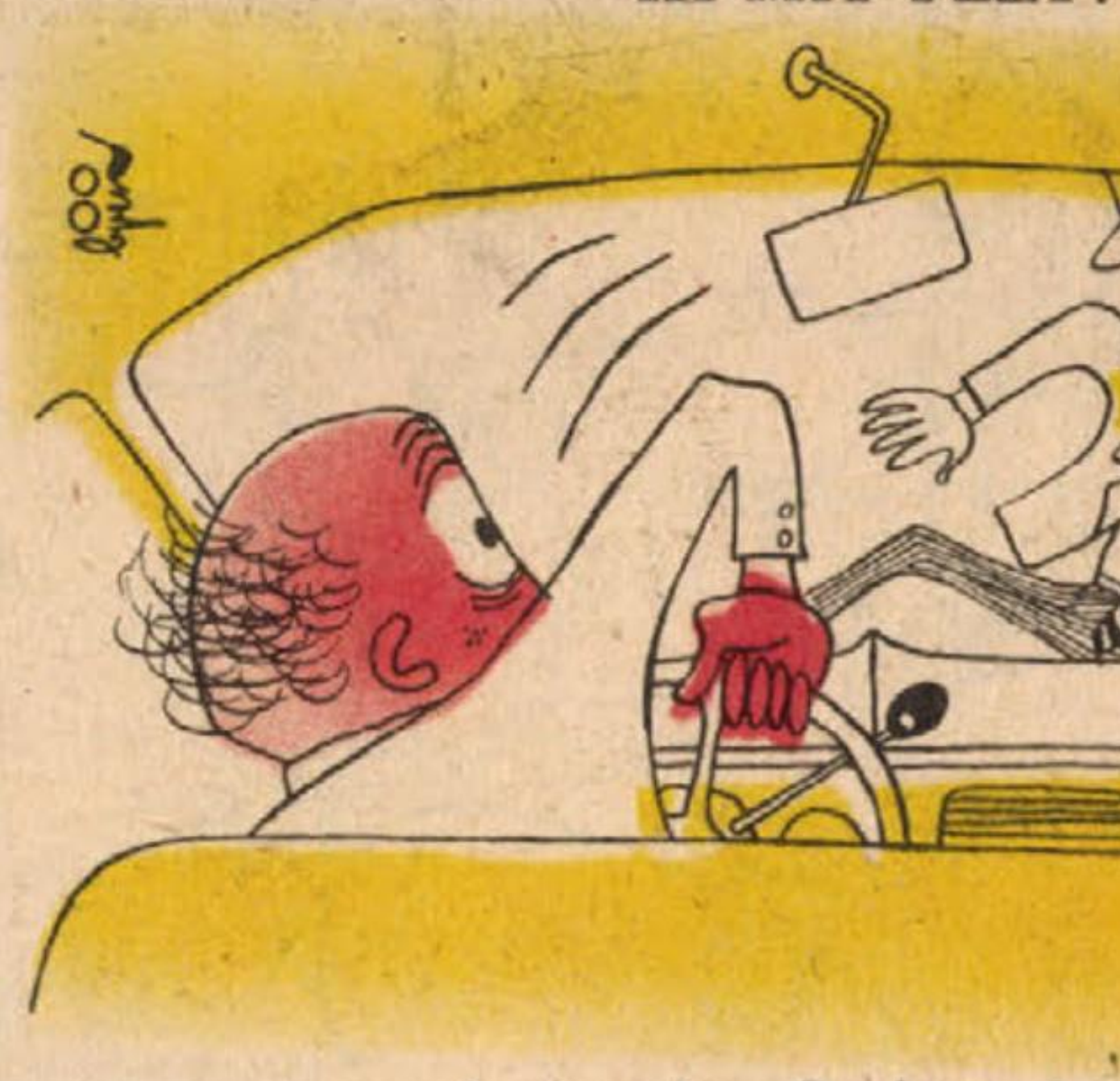

– Az istenért, Gyula, a jogosítványod! . . .

JAVASLATUNK

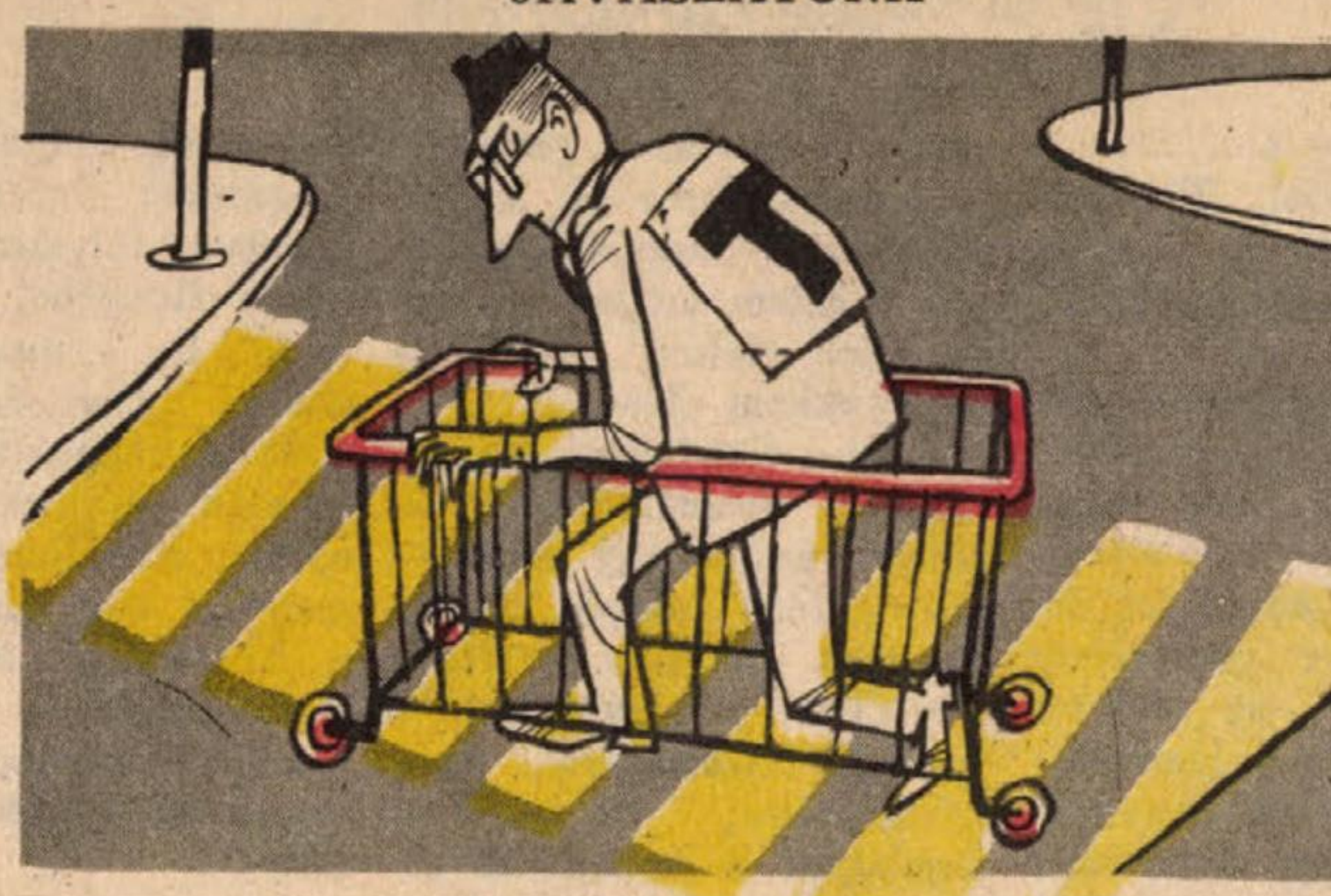

Amit be kellene vezetni

AZ AUTÓS ÁLMA

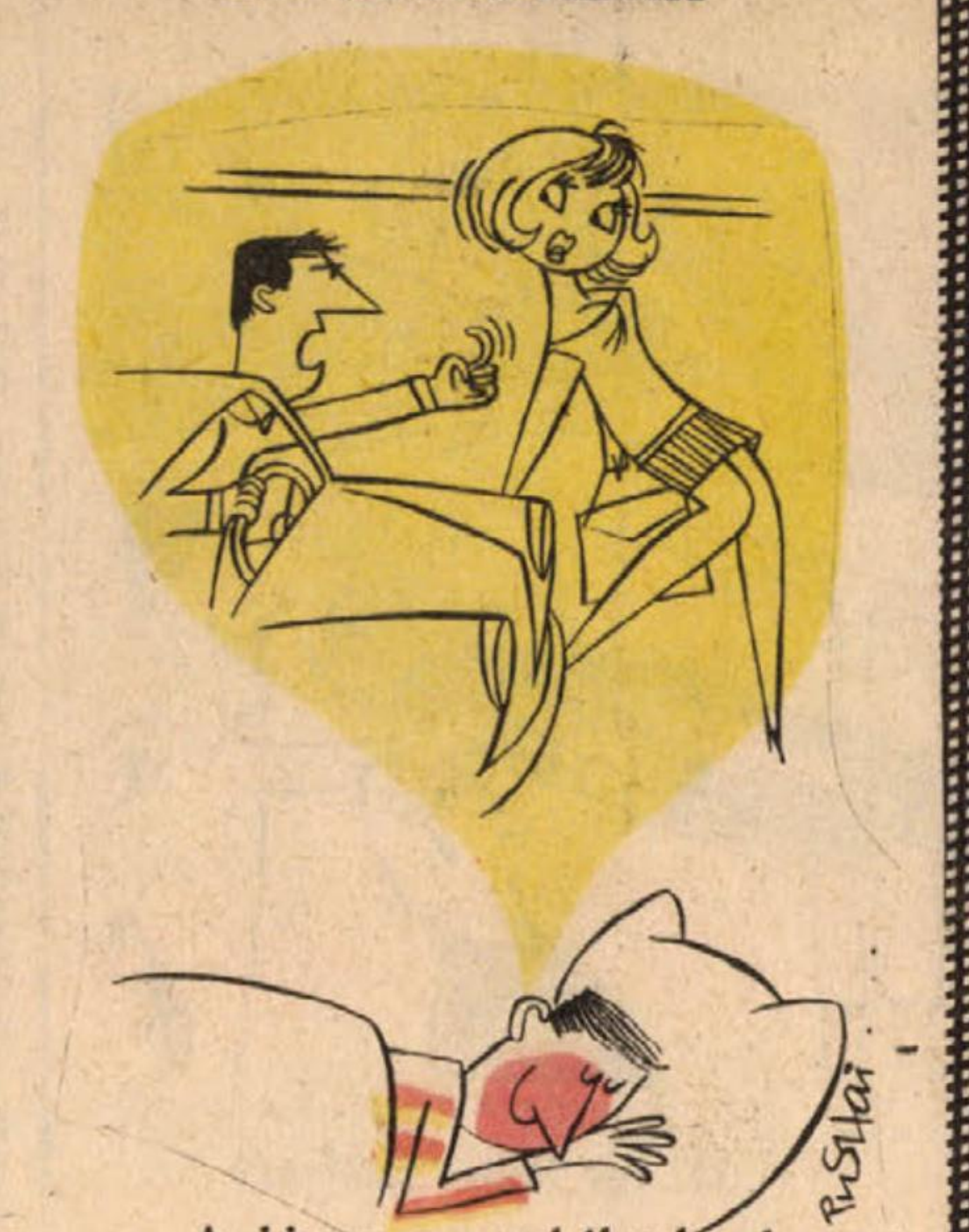

– A kisasszony szabálytalanul ment át az úttesten, kérem a betétlapját!

KISAUTÓ

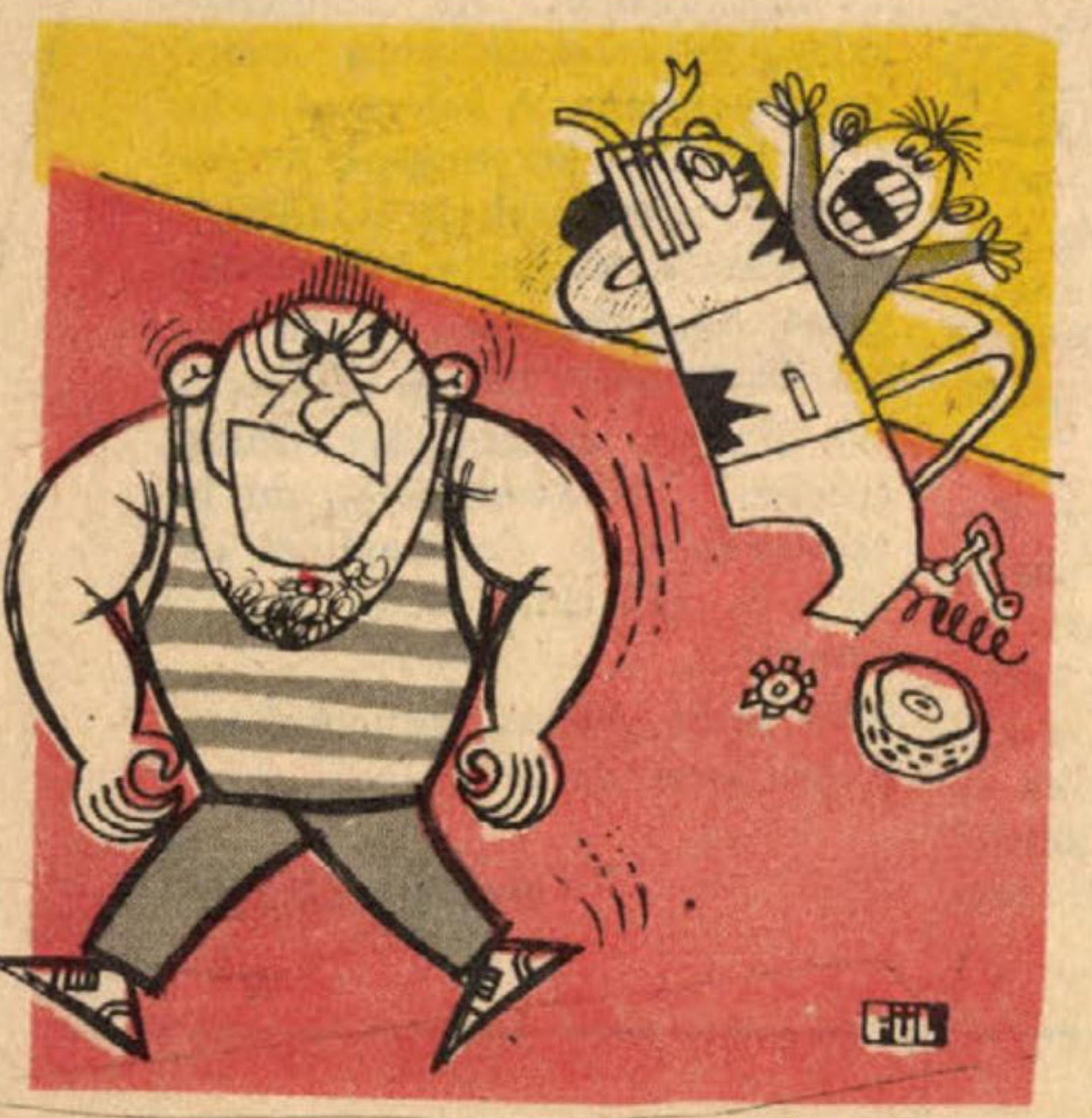

Cserbenhagyta áldozatát a gyalogos

KIBÉKÍTHETŐ ELLENTÉTEK

Szeretnék szolgálatot tenni az emberiségnek azzal, hogy negyedtudományos búvárkodásom eredményeként közrebocsátom elméletemet. Szerénytelenség nélkül állítom: alkalmas arra, hogy a közlekedésünkben tapasztalható ellentéteket megszüntesse. Elöljáróban a maszek autótulajdonosokkal kapcsolatos teóriámat ismertetem.

Hogy ki a maszek autótulajdonos, ahhoz előbb meg kell határozni, hogy ki a gyalogjáró. Rendes gyalogjáró az a gyalogjáró:

akinek van pénze, de nincs autója, mert gond nélkül akar élni;

akinek se pénze, se autója nincs, de nem akar gond nélkül élni, ezért öröklakást vásárol az OTP-nél, vagy résztvesz a szövetkezeti lakásépítő mozgalomban;

akinek kevés a pénze ahhoz, hogy autót vagy öröklakást vegyen, de frizsiderrel, televízióval és más hasznos dologgal gépesíti a háztartását.

Ide lehet sorolni még a kisdedeket, akiket babakocsiban tolnak, a serdülőket tizennégy éves korig, a felnőtteket hetven éves korig, és az idősebbeket hetven éven felül. Az itt felsoroltaknak – azon kívül, hogy gyalogosan járnak –, közös jellemvonásuk, hogy bizakodással tekintenek az autókötvény nyereményhúzása elé, hátha véletlenül nyernek egy Volgát, egy Skoda Oktáviát, vagy legalább egy Trabantot, és ezzel bekerülnek az autótulajdonosok táborába.

Az eddigiekből világosan kitűnik, hogy aki nem gyalogjáró, az autótulajdonos; továbbá kitűnik, hogy amikor majd mindenkinek lesz kocsija, akkor megszűnik nálunk a gyalogjárók és a kocsitulajdonosok közötti ellentét; kitűnik továbbá az is, hogy a gyalogjáró nem lesz, hanem születik, az autótulajdonos viszont nem születik, hanem lesz.

Elméletem arra mutat, hogy a magánautók számának további emelkedésével növekedni fog a maszek kocsitulajdonosok közötti ellentét. Annyian lesznek majd, hogy mégjobban fogják egymást utálni. Ennek azonban hamar véget vet az a manapság is csírájában meglevő szokás, hogy ha két maszek kocsitulajdonos karambolozik, alaposan leszidják egymást, majd, mielőtt még a rendőrjárőr megérkezik, egymás nyakába borulva a kocsiján esett kárt ki-ki vállalva, tovább hajt. Nincs panaszos, – nincs büntetés. Ez kitűnő megoldás az ellentétek megszüntetésére, de bevallom, egyelőre nem tudok mit javasolni olyan súlyosabb eseteknél, amikor sem a kocsi, sem a tulajdonosa nem képes a saját lábán továbbállni.

De a magánautók elszaporodásával arányosan megnövekszik majd a hivatásos gépkocsivezetők és a maszek kocsitulajdonosok ellentéte is. Ennek kiküszöbölése érdekében módot kell adni az indulatok békés levezetésére. Példaképp említem azt a hivatásos gépkocsivezetőt, aki minap a Lenin körúton az előtte tétovázó maszek kocsit balról, szabályosan előzve, a volán mellett reszkető maszek autósnak átkiabált:

– Marha! Nem tud vezetni?

– Nem! . . . – hangzott az öntudatos válasz, ami egyrészt arra enged következtetni, hogy a maszek vezető ijedtségéből magához tért, másrészt barátságosan tudomásul vette hivatásos kollégájának az ellentétek elsimítására alkalmas kritikáját.

Elismerem, elméletem hiányos, és sokban támadható, de – a témakör nagysága miatt – hiú ábránd lett volna teljességre törekednem. Nem fejtettem ki például a gyalogjárók és a hivatásos gépkocsivezetők közötti ellentét lényegét. Annyit azonban mégiscsak helyesnek tartok megjegyezni, hogy ez sokban hasonlít a maszek gépkocsitulajdonosok és a gyalogjárók viszonyához, de merőben különbözik abban, hogy a hivatásos gépkocsivezető dúsabb szókincsével nemcsak jobban tudja szidni a gyalogjárót, mint a maszek, hanem jobban is tud vezetni.

Földes György

PRAKTIKUS RUHA

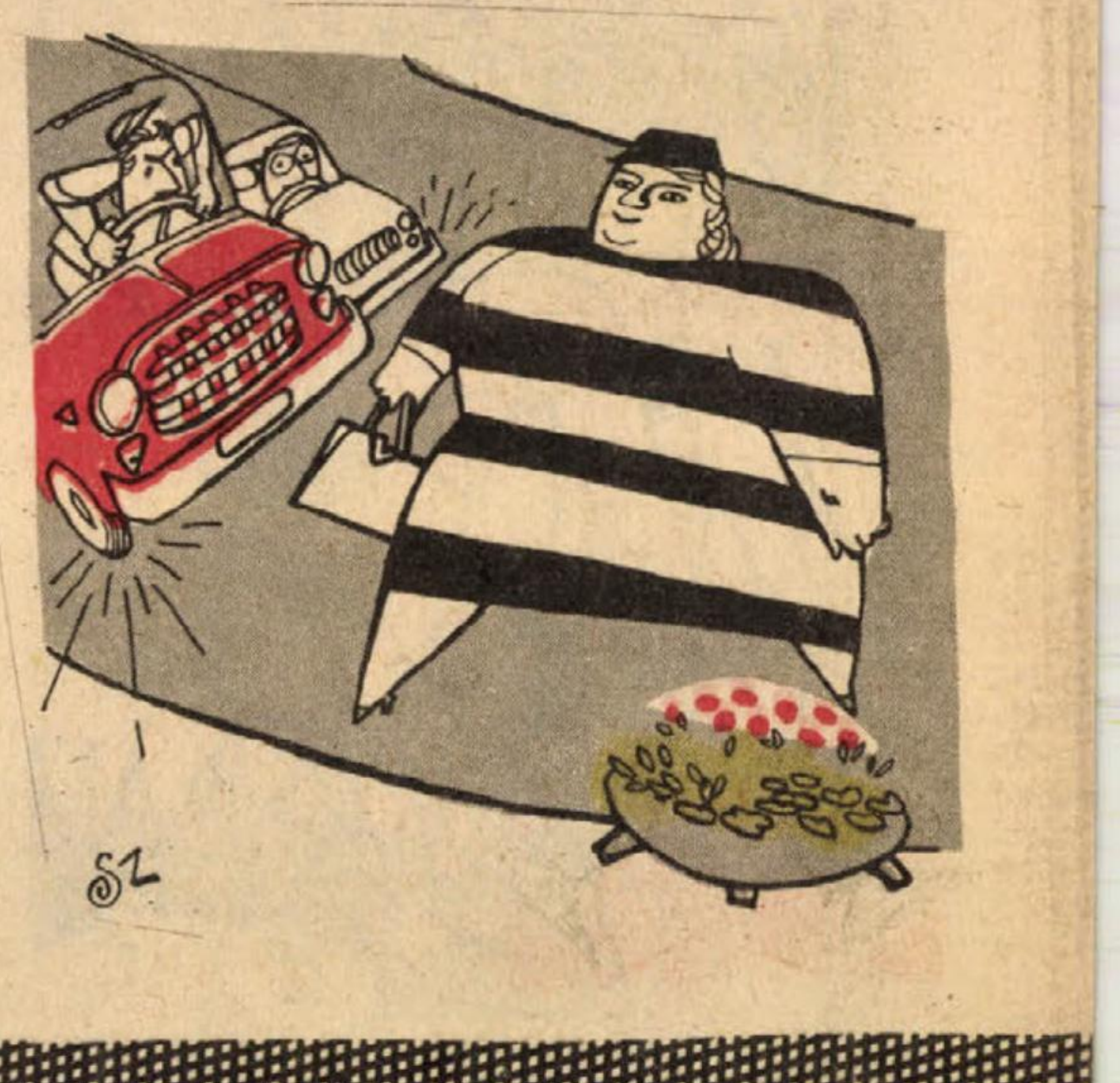

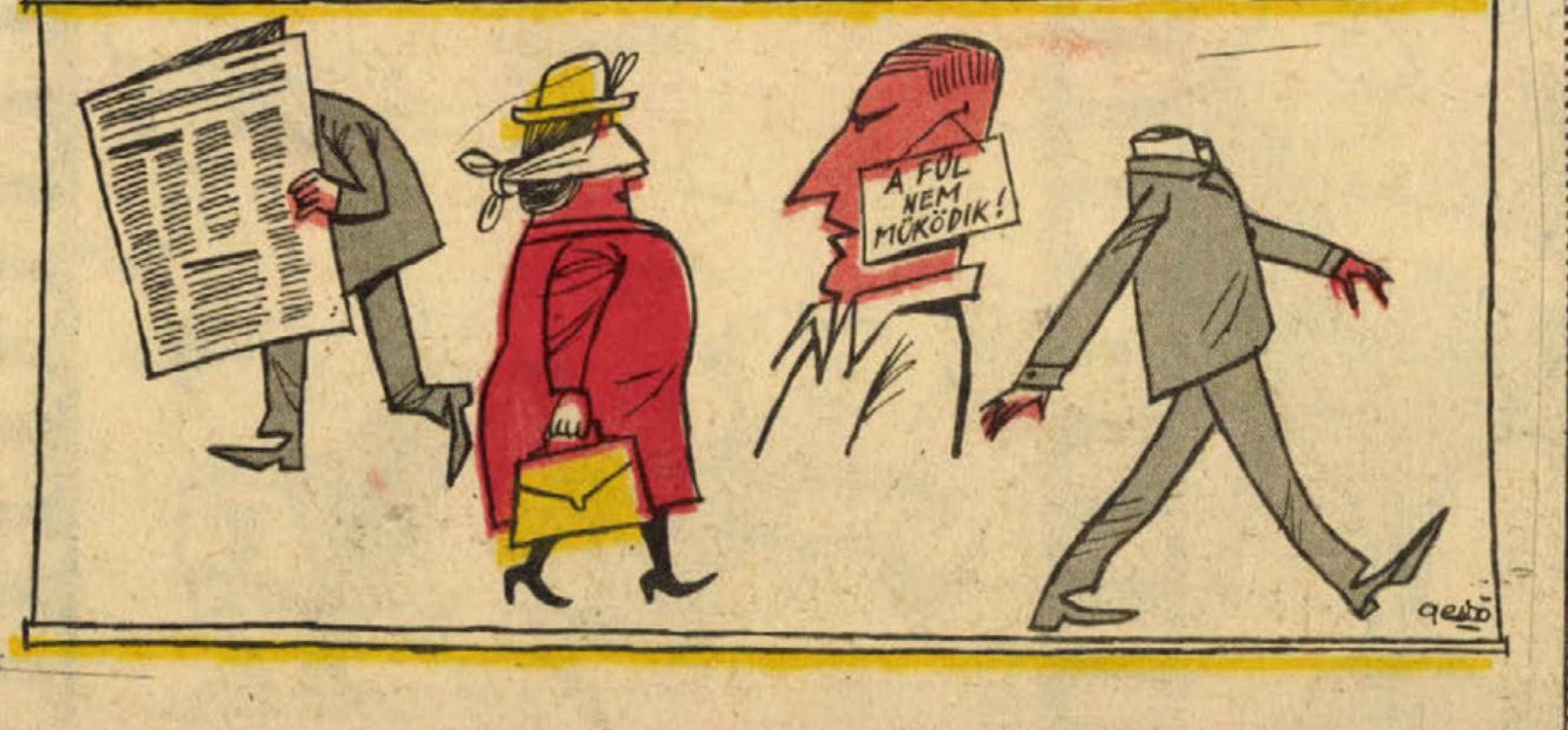
A FÜL NEM MŰKÖDIK!

A gyalogjárók egynémely fajtája

EGY GYALOGOS SZERÉNY JAVASLATA

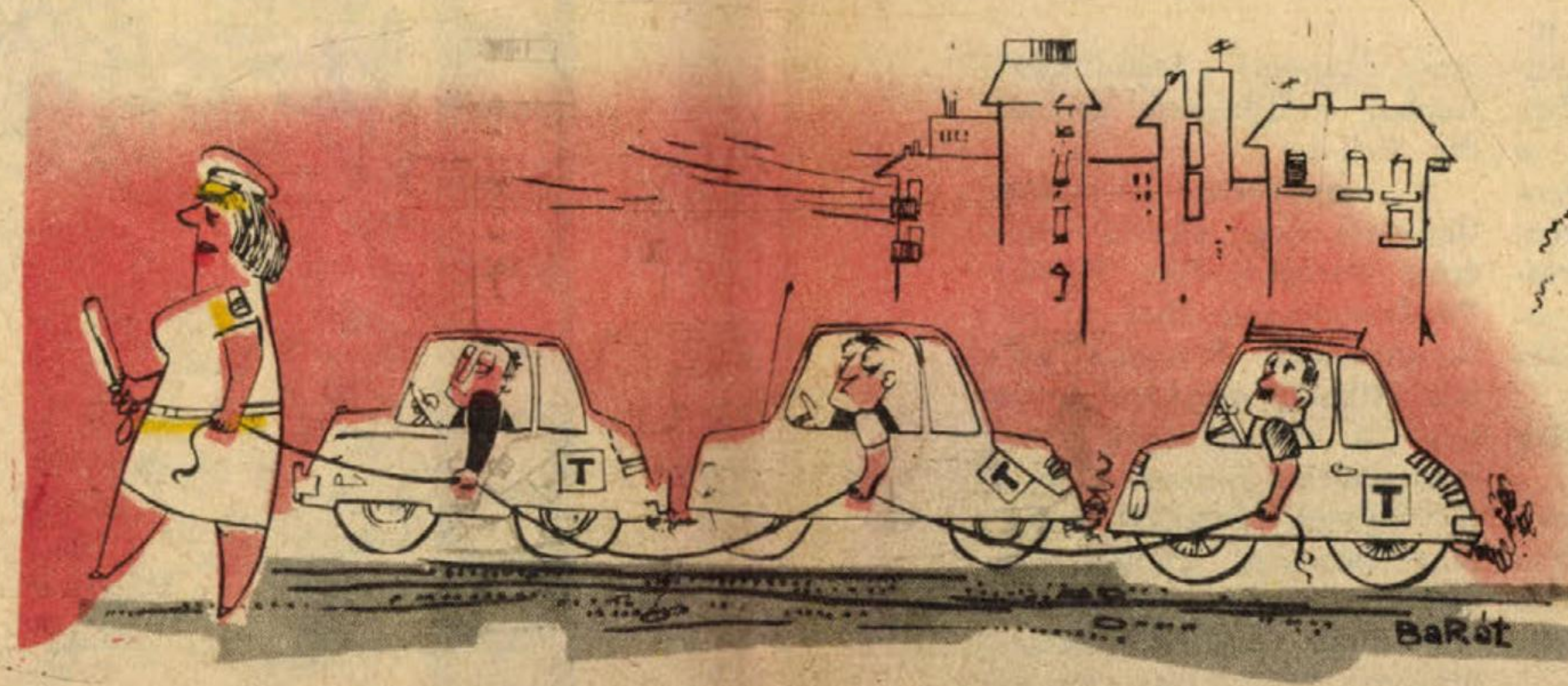

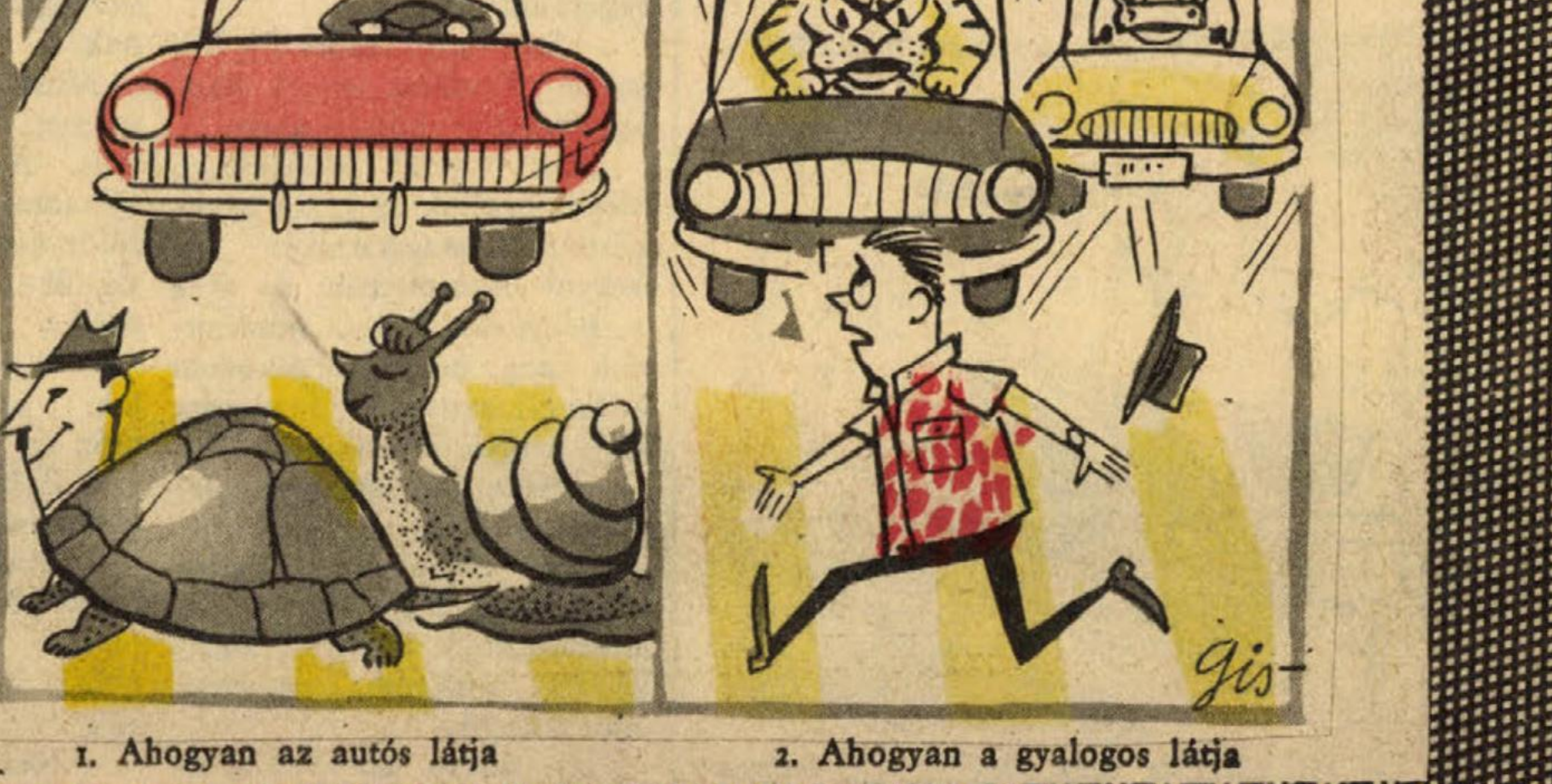

1. Ahogyan az autós látja

2. Ahogyan a gyalogos látja

HÍRÜNK A VILÁGBAN

1.

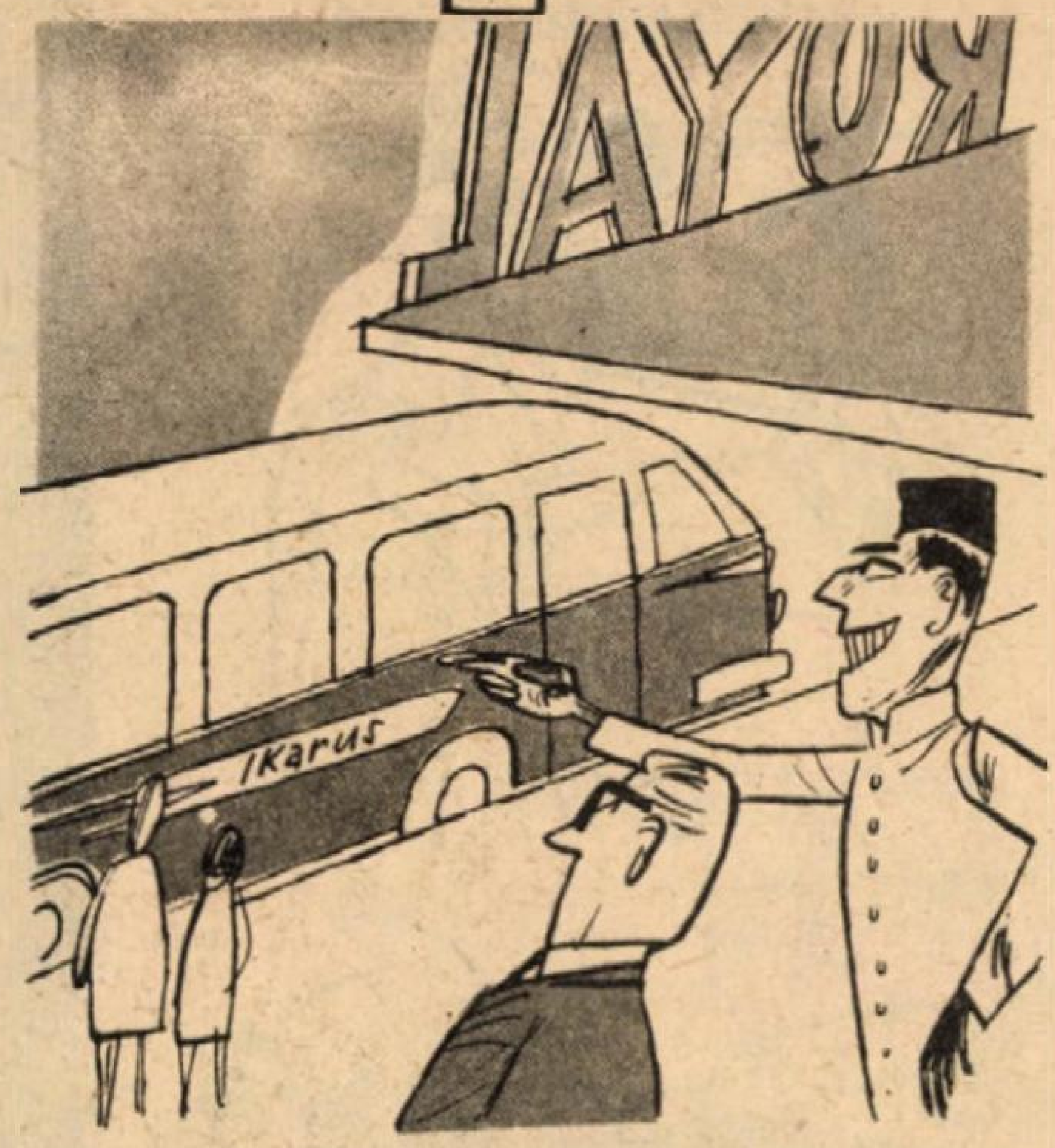

– Jé, egy indiai autóbusz!

2.

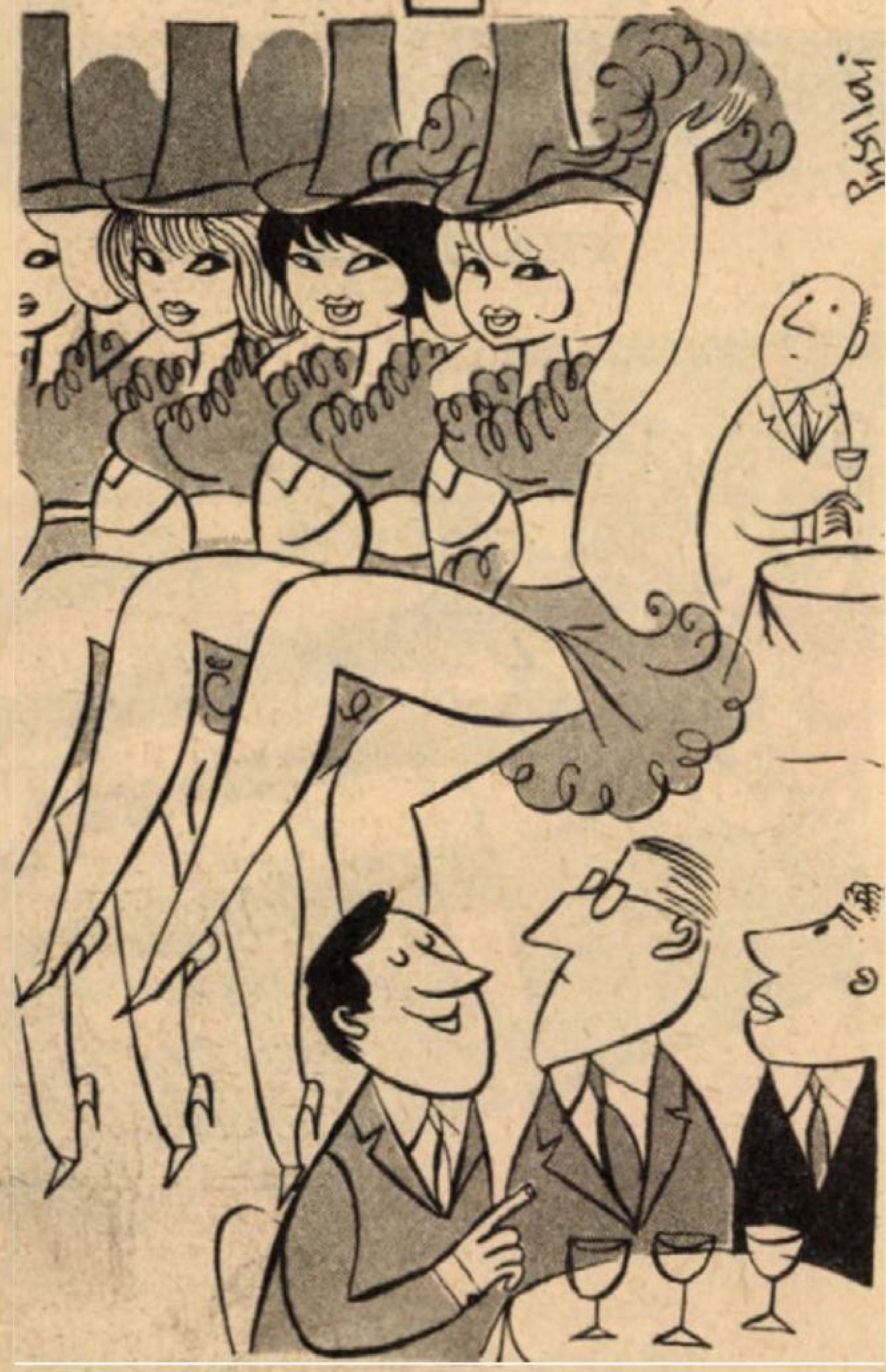

– Kérem, nálunk az életszínvonal igen magas. Mi még a táncosnőket is fel tudjuk öltöztetni . . .

3.

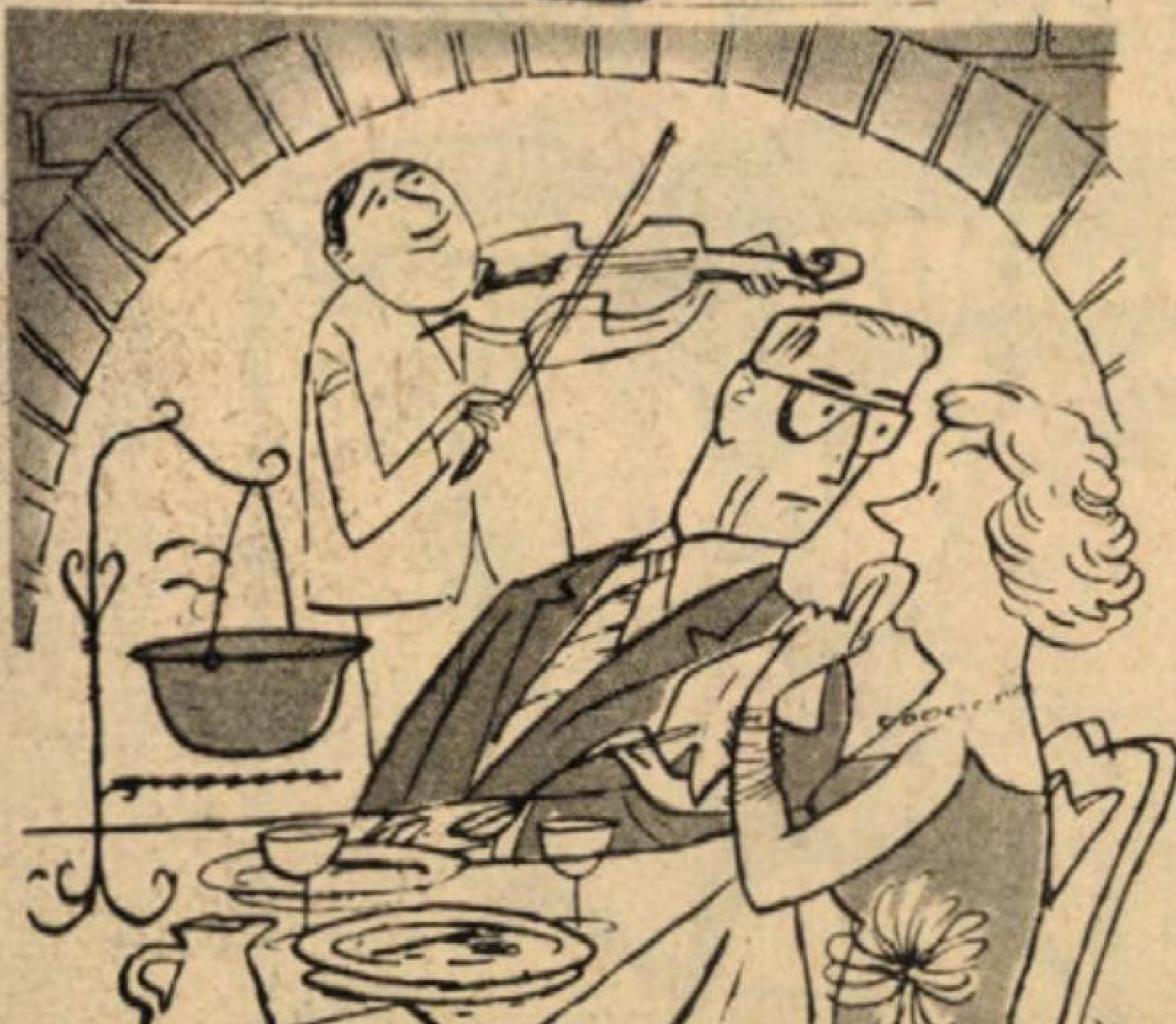

– Mi ríkatott meg, darling, a magyar nóta?
– Nem. A bográcsgulyás . . .

VÁNDORMADÁR

Engedje meg a t. olvasó, hogy beszámoljak Torockói Kiss Tamás különös, de mégis ismerősnek tűnő történetéről.

Torockói a jófizetésű gépészmérnökök kiegyensúlyozott életét élte Budapesten. Nem voltak különösebb gondjai. Esténként dupla fekete és nemes szüretelésű, jófajta parádi víz mellett üldögéltünk a Hungária kávéházban. Sorra megvitattuk korunk nagy kérdéseit: Kongó jelenlegi helyzetétől Haiti uralkodójának inkorrekt viselkedéséig.

Egy kora tavaszi estén hiába vártam Torockói Kiss Tamást, nem jött be a kávéházba. Másnap se jött be. Hetek teltek el és színét se láttam. Később olyan beosztást kaptam, amely állandó utazásra kényszerített és keresztül-kasul jártam az országot. Egyszer az történt, hogy amikor Répáscsanádon leszálltam a vonatról, egy büszke tekintetű hordár lépett elém, és így szólt:

– Szabad a csomagot? A község messze van az állomástól . . .

Legnagyobb megdöbbenésemre Torockói Kiss Tamást ismertem fel a teherszállító alkalmazottban. Ámulattal néztem Torockóira és majdnem felkiáltottam: Megbolondultál? Gépészmérnöki képesítésed van, jó állásod Pesten és te Répáscsanádon csomagokat cipelsz? Aztán villámgyorsan átgondoltam az egész ügyet. Ha Torockói nem gépészmérnök Pesten, hanem hordár Répáscsanádon, erre biztosan nyomós okai vannak. Lehet, hogy a vállalatánál elkövetett valamit és most ezért tölti Répáscsanádon önkéntes száműzetését. Kiváló színészi képességeimnek köszönhetem, hogy sikerült könnyedén mosolyogva vállon veregetnem:

– Szervusz, Torockói! Mit szólsz, Profumo angol hadügyminiszter botrányához?

Ezek után részletesen megtárgyaltuk az angol Munkáspárt magatartását az üggyel kapcsolatban, és még a búcsúzásnál sem említettem meg, hogy csodálkozom állásváltoztatásán. Ő viszont csak ennyit mondott:

– Nem panaszkodom. Naponta elviszek nyolc-tíz bőröndöt. Nem lehet belőle meggazdagodni, viszont az állomásfőnök kertjéből annyi körtét szedhetek, amennyit csak akarok.

Egy hónap múlva Kápolnásdombon jártam hivatalos kiküldetésben. Éppen a falu végén elterülő gémeskút mellett haladtam el, amikor ezüsthangú csengettyű csilingelt a fülem mellett, és egy triciklire épített fagylaltos láda bukkant elém:

– Itt a fagylaltos! Málnát, vaníliát, citromot tessék! – kínálta áruját egy fehérköpenyes férfi, akiben Torockói Kiss Tamásra ismertem.

– Örülök, hogy látlak – üdvözölt barátságosan, majd így folytatta: – Én látom el fagylalttal a termelőszövetkezet összes dolgozóit. Elég jól keresek és annyi vaníliát ehetek, amennyi csak belém fér. Bocsáss meg, sietnem kell, elolvad az áru – mondta, és jó tempóérzékkel elcsilingelt.

Néhány hét múlva Tócsánykondoroson jártam. Az estét is a községben kellett eltöltenem. A helybeli mozi egy remek holland filmet játszott, ezért elhatároztam, hogy beülök a nézőtérre. Az ajtóban aranysújtásos egyenruhájú jegyszedő fogadott: – Szabad a jegyet? – harsant fel Torockói Kiss Tamás rekedtes baritonja. Lekezelt velem, majd a jegyet is lekezelte, aztán eldicsekedett:

– Remekül érzem magamat ebben a beosztásban. A fizetés nem sok, viszont annyiszor nézhetem meg a filmet, ahányszor csak akarom. Elnézést, hív a kötelesség – fordult egy vidékiesen öltözött vidéki néző felé.

A holland film alatt nem hagyott nyugodni a gondolat: mi lehet az oka Torockói Kiss Tamás kálváriájának?

Másfél hónap múlva jósorsom Nádasgödrösre küldött. A forró napsütésben tikkadtan nyitottam be a földművesszövetkezeti vendéglőbe. Egy pohár sört rendeltem, és elmerülten olvastam újságomat, amikor valaki halk torokköszörülés után így szólt hozzám:

– Zellert veszek minden mennyiségben!

– Már eladtam meglevő zeller-készletemet – feleltem immár minden meglepetés nélkül Torockói Kiss Tamásnak.

– Nem keresek valami túl sokat ebben a beosztásban, de annyi zellert ehetek, amennyi csak belém fér – mondta Torockói, s elégedetten folytatta. – Csendesen éldegélek, nem zavar senki. Ez a nyugalom mindennél többet ér – mondta álmos hangulatban, majd minden átmenet nélkül sápadtan felkiáltott: – Bocsáss meg, el kell tűnnöm ebből a községből! Másfél perc múlva indul a várkonydamásdi sebesvonat! Ott keresnek koránkelő újságkihordókat!

Azzal hóna alá kapta a bőröndöt helyettesítő aktatáskáját, és lihegve rohant az állomás felé.

Ebben a pillanatban kissé fáradtan, feldúltan nyitott be a vendéglőbe Ilonka, azaz Torockói Kiss Tamásné.

– Nem látta valahol Tamást? – kérdezte tompán.

– Most szaladt az állomásra, de talán már el is indult a vonatja – feleltem együttérzően az asszonnyal.

– Megint eltűnt előlem – sóhajtott Torockói Kiss Tamásné rosszkedvűen.

– Mondja, Ilonka, a férje gépészmérnök, jó keresete volt, megbecsülték. Most járja az országot és alkalmi munkákból él. Miért, mondja, miért? – kérdeztem lázas kíváncsisággal.

– Ha még nem tudná – mesélte Ilonka fáradt hangon –, Tamástól egy évvel ezelőtt elváltam. A bíróság két gyermekünk után négyszáz forint gyerektartásra kötelezte. Ám ő inkább alkalmi munkákat vállal, faluról falura vándorol, csakhogy ne kelljen kifizetnie a gyerekeiért ezt az összeget. Inkább csavarog, bújkál előlem. De most elkapom! – fogadkozott Ilonka. – Elkapom, ha addig élek is!

A napokban értesültem Ilonkától, hogy sikerült utolérnie Torockói Kiss Tamást Pócskemenesen, ahol a parasztházaknál favágást vállalt. Alkalmi munkáról lévén szó, az asszonykának most sem sikerült megszereznie a törvényesen megítélt négyszáz forintnyi gyerektartási díjat.

Holnap Ménkűpusztára utazom. Kíváncsian várom az új találkozást e derék, melegszívű apával . . .

Galambos Szilveszter

BIZALOM

– Kérném a jegyeket megváltani! Szíveskedjenek a jegyeket megváltani, ahol erre még nem került sor! – ismételgette fáradhatatlanul a kalauz, miközben a hátulsó perontól az elülsőig passzírozta magát.

– A te emberi méltóságodat nem sérti a viteldíj beinkasszálásának ez a harsány módja? – faggatott a kövér Meszetneki.

– Megszoktam.

– Én sohasem fogom megszokni. Ilyenkor mindig arra gondolok, hogy aránylag tisztességben őszültem meg, és most, férfikorom alkonyán sem szándékozom az ő vacak ötven fillérjeiből kéjlakot emelni a Rózsadombon. Egyébként ne hidd, hogy csak szerintem ütközik az új idők szelébe ez a kicsinyeskedés. Nemrég olvastam, hogy Keszthelyen kalauz nélkül közlekednek a helyi járatú autóbuszok. Az utasok felszálláskor az ajtó mellett elhelyezett perselybe dobják a pénzt. Íme, a fejlődés útja... Egy csomó bizalmatlanság szülte improduktív foglalkozás fokozatosan megszűnik. Hisz végeredményben semmi szükség sincs jegyszedőkre, pénztárosokra. Az önkiszolgáló boltok is remekül beváltak. A társadalom nem gonosztevőkből áll, hanem logikusan gondolkozó, humánus lényekből, akik képesek saját magukat ellenőrizni. Hidd el, barátom, már nincs messze az idő, amikor az ember egyszerűen csak bemegy az áruházba, leemeli a fogasról a kívánt öltönyt, beteszi az árát a fiókba és kész. Sőt, szerintem például az anyakönyvvezető is teljesen fölösleges. A fiatal párok szépen elsétálnak a Tanácshoz, beírják magukat a nagy könyvbe és kész.

– Ne haragudj – vetettem közbe –, de az általad javasolt rendszer kissé laza. Rendkívül sok lehetőséget ad visszaélésekre.

– Hát aztán? Aki valami szabálytalanságot követ el, az feljelenti magát, és a bíróságon kiválasztja a megfelelő ítéletet. Persze, az önkiszolgáló börtönökben nem volna fegyőr, hanem minden rab lelkiismeretesen számontartaná a saját büntetését...

– Hűha! – mondtam – Már meg is érkeztünk. Gyorsan szálljunk le, mert még elindul a villamos!

Csak az utcán vettem észre, hogy a nagy beszélgetésben elblicceltük a jegyváltást. Tiszta haszon.

Dalmáth Ferenc

LE A BÜROKRÁCIÁVAL!

REJTVÉNYFEJTÉS HELYETT — ÚJ TELEFONKÖNYV

Szerettem volna 3 méter bársonyt venni. Ebben a kánikulában nemcsak a bársony meleg, de még a megvásárlás gondolata is kimelegíti az embert. Mentő ötletem támadt. Miután ez nyáron nem cikk, nem fogom feleslegesen végigjárni a textilboltokat, előbb felhívok néhányat és megérdeklődöm, hol kapható.

Ekkor boldogan kezembe vettem a ragyogó új telefonkönyvet, és könnyed mozdulattal felcsaptam ÁTEX címszó alatt. Ott a következő állt: Átex Textilkereskedelmi V. lásd Fővárosi Divatáru Kiskereskedelmi V. Csak egy mozdulat és F betűnél megtaláltam a fentjelzett vállalatot. Végigolvastam a szaküzletek jegyzékét, de miután sem fehérnemű, kalap, nyakkendő, sál, sőt még a gyászcikkek boltjában sem feltételeztem méterárut, visszatértem az Átexhez — hátha tévedek. Persze, nyilván ügyetlen voltam és Textilkiskereskedelminél kellett volna nézni. Lássuk a T betűt. Textilhulladék... Textilipari fakellék... Textiljáték... Textilmentő... Tehát itt sincs. Utána már csak úgy sziporkáztak az ötleteim: Megnéztem Selyemnél, Szövetnél, Méternél, Ruházatnál, Divatárunál, Állami, Budapesti és Fővárosi Textilnél, Belkereskedelminél... Sehol — semmi! A kánikula egyre fokozódott körülöttem és bennem. Úgy látszik, a melegtől van, ez még nem fordult velem elő, hogy ne találjak meg valamit a telefonkönyvben, én aki az SZTK rendelőintézetek telefonját is meg tudom találni!

Feladtam! Felhívtam a tudakozót és most leemelem a kalapom a felvilágosítást adó előtt, mert még alig hagyta el a kérdés a számat, máris közölte, hogy a keresett üzlet Szivárvány címszó alatt található. (Úgy látszik, nem én vagyok az első, aki ezt megkérdezte?!)

I. N.

Az atomcsend áldozata

Schwott Lajos rajza

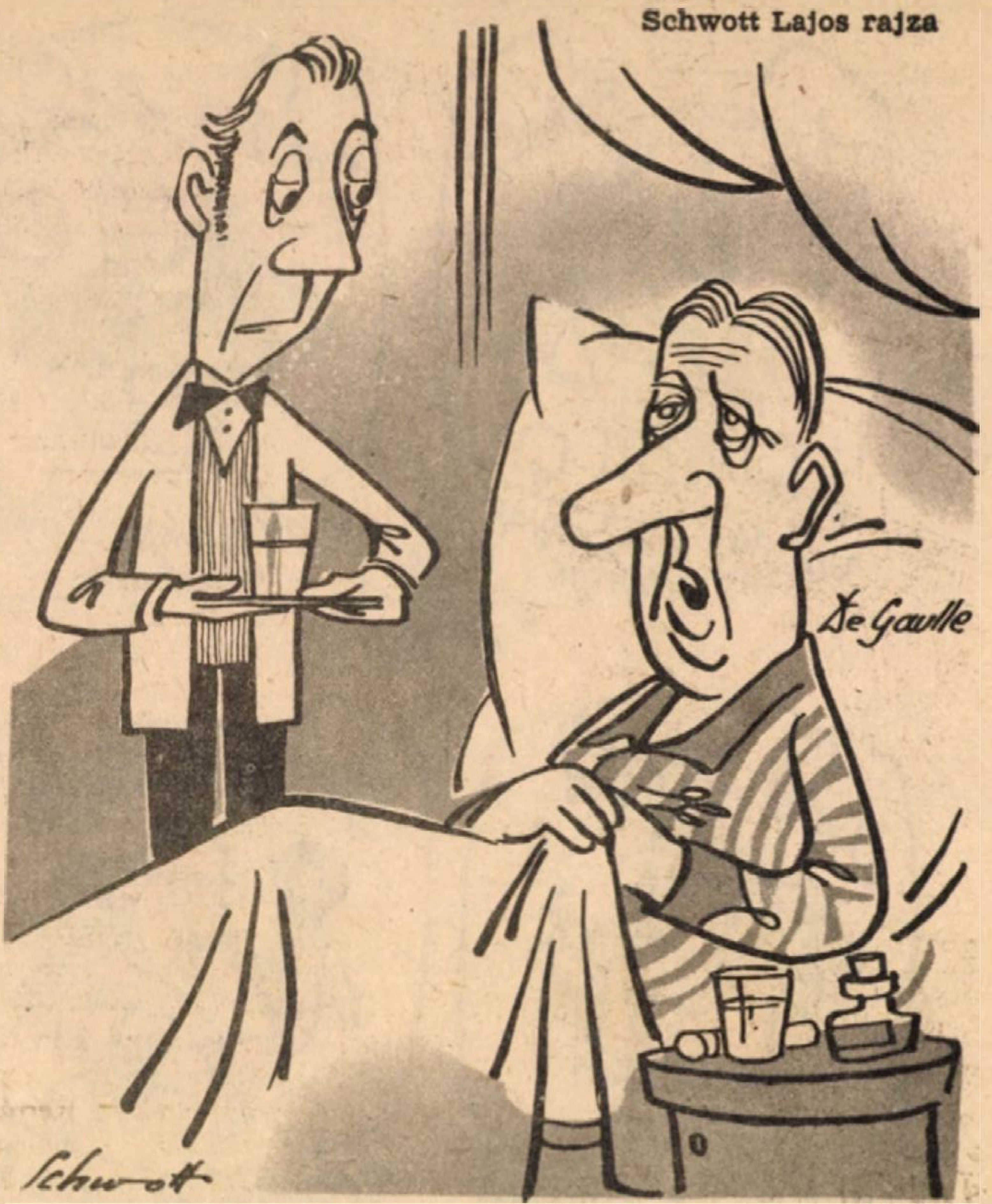

– Miért ilyen nyugtalan, elnök úr?
– Képtelen vagyok aludni ebben a csendben!

Londoni utcán

Christine Keeler, fotomodell, aki a Profumo-ügyben „világhírű" lett, 25 ezer fontért adta el emlékiratait egy angol kiadónak.

Gerő Sándor rajza

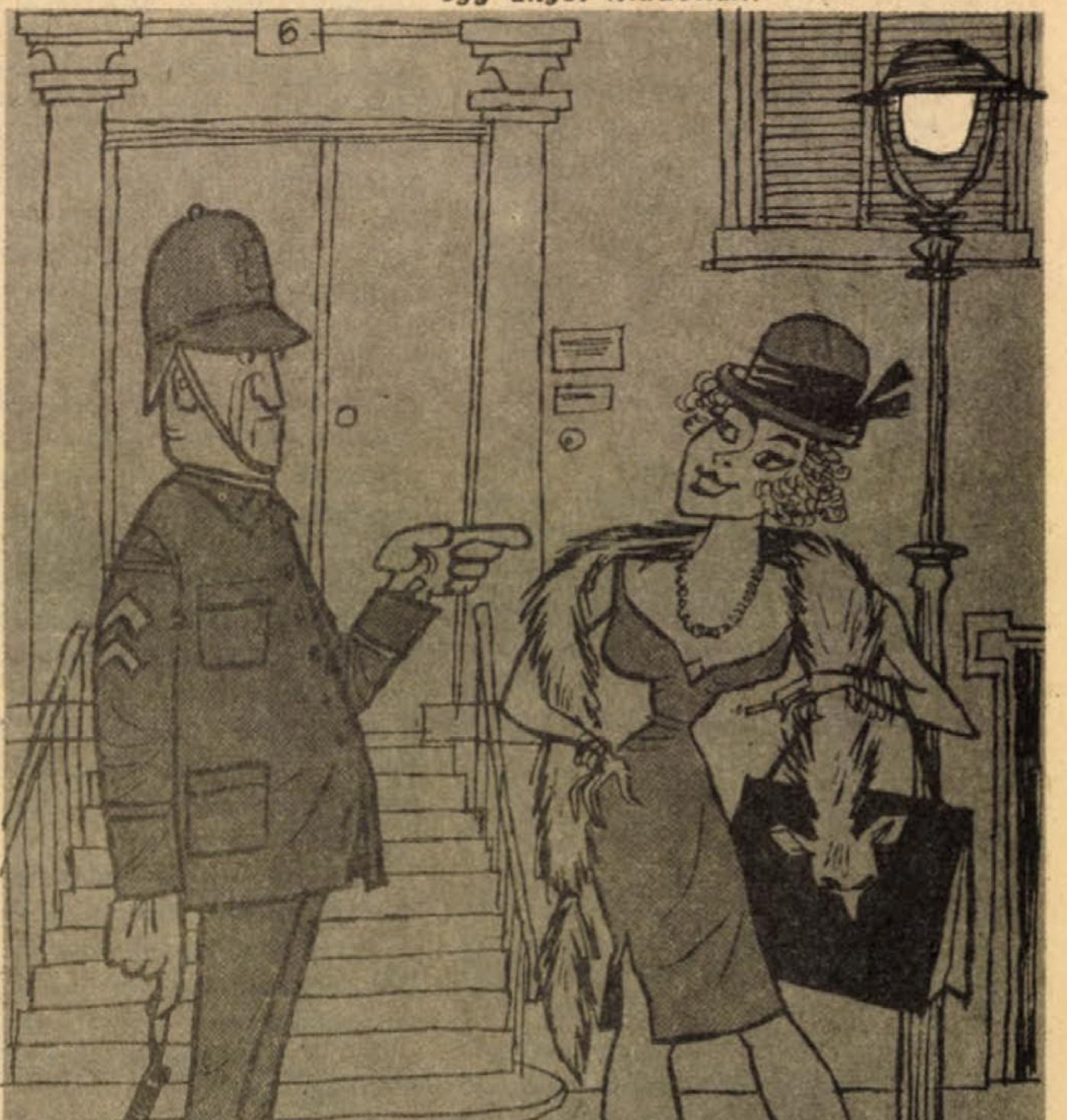

– Maga mit csinál itt?
– Nem látja? Az életrajzomon dolgozom...

Hézagpótló arcképcsarnok századunk ismeretlen nagyjairól

Hegedűs István rajza

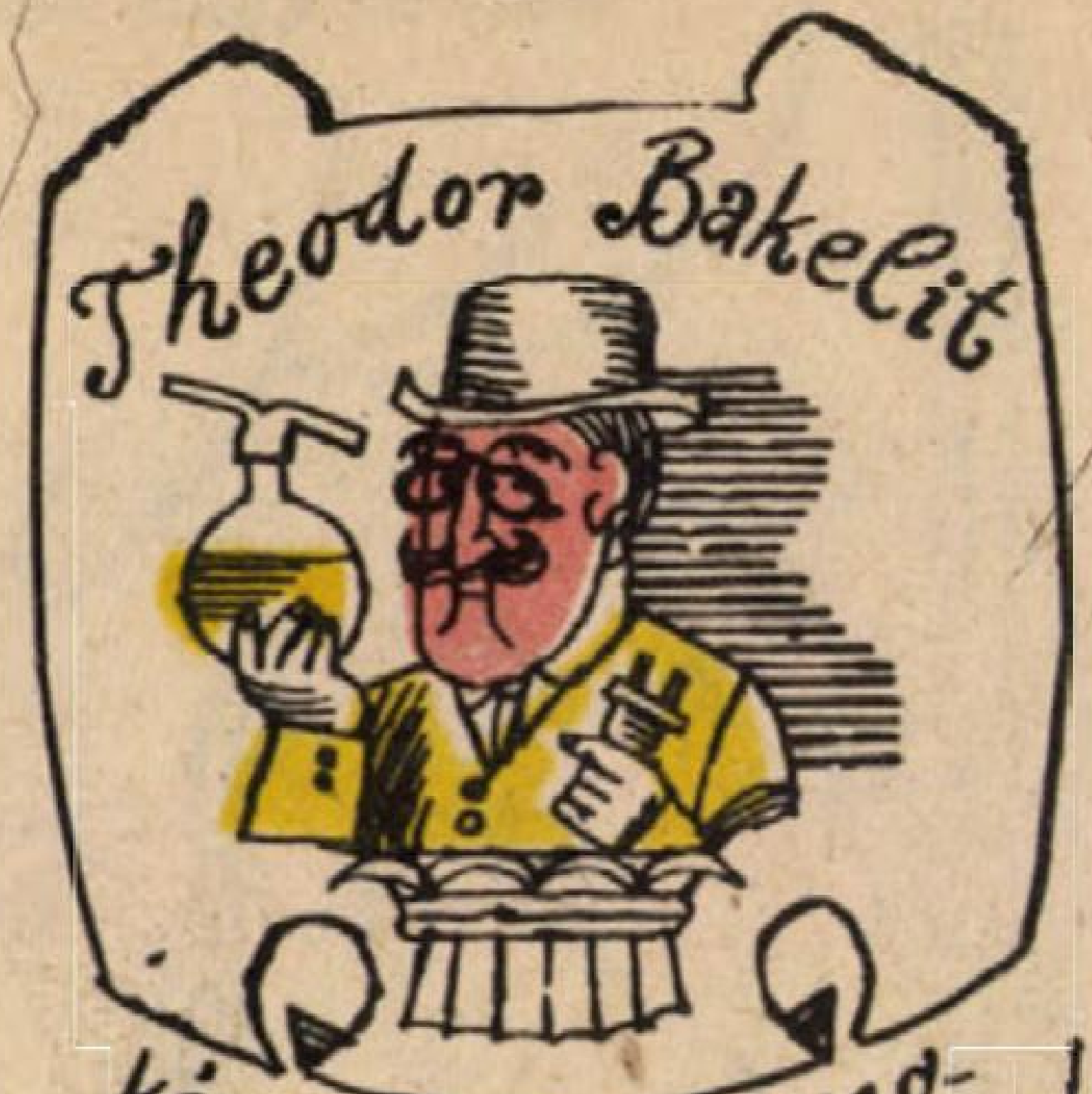

kémikus, a műanyagkutatás úttörője

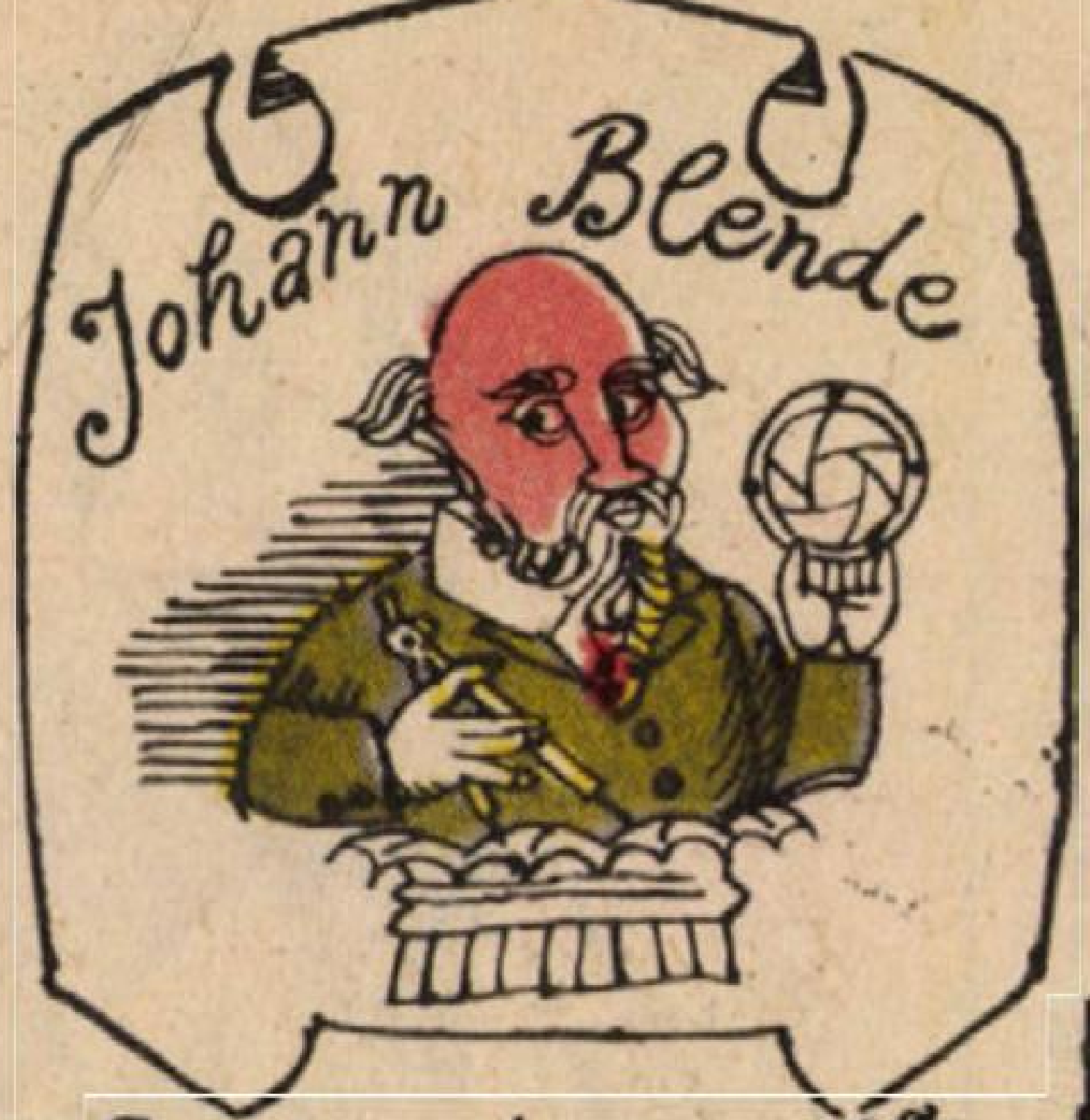

a fényrekesz megalkotója

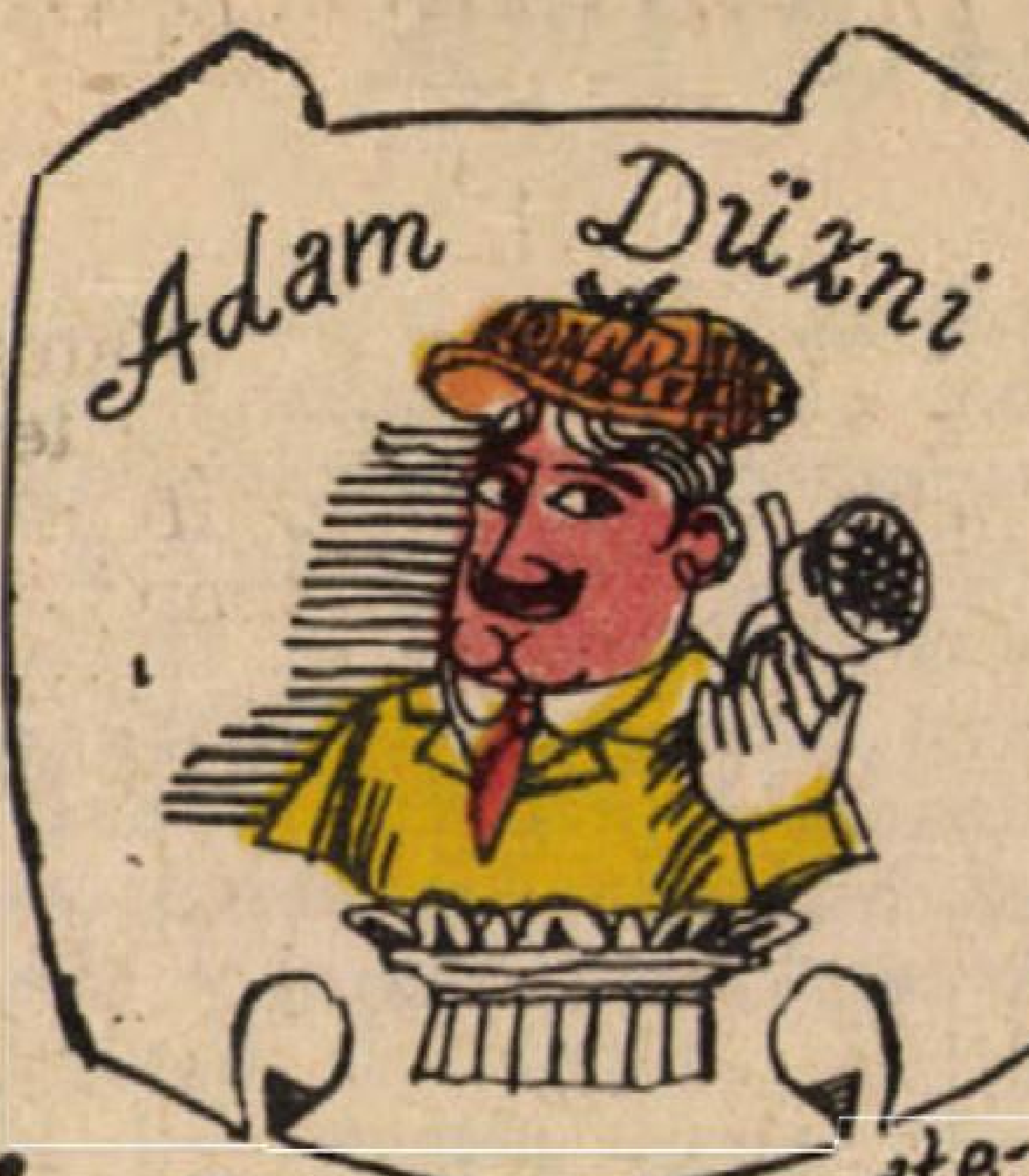

a porlasztó megteremtője

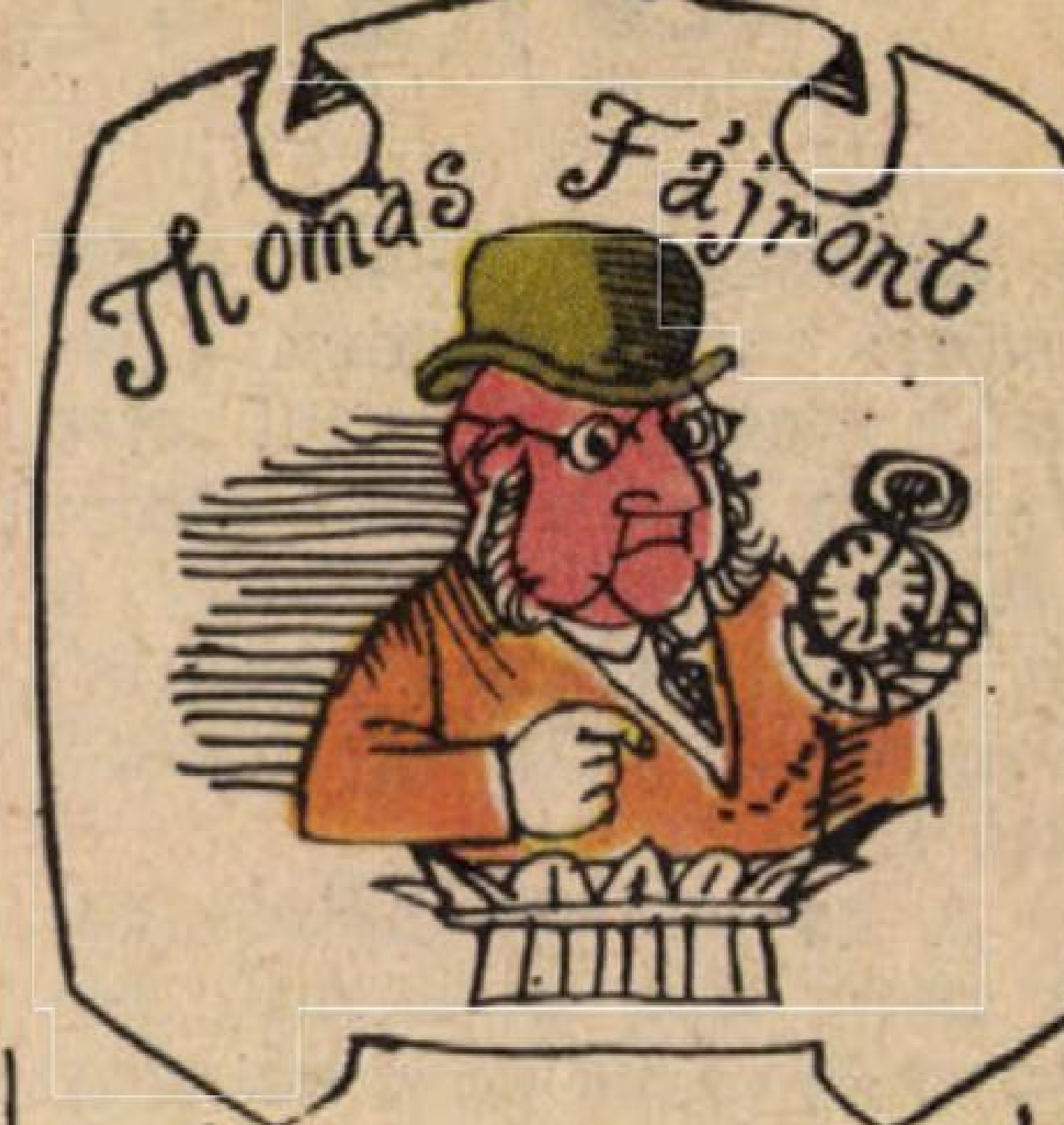

közgazdász, a munkaidő kiszámítója

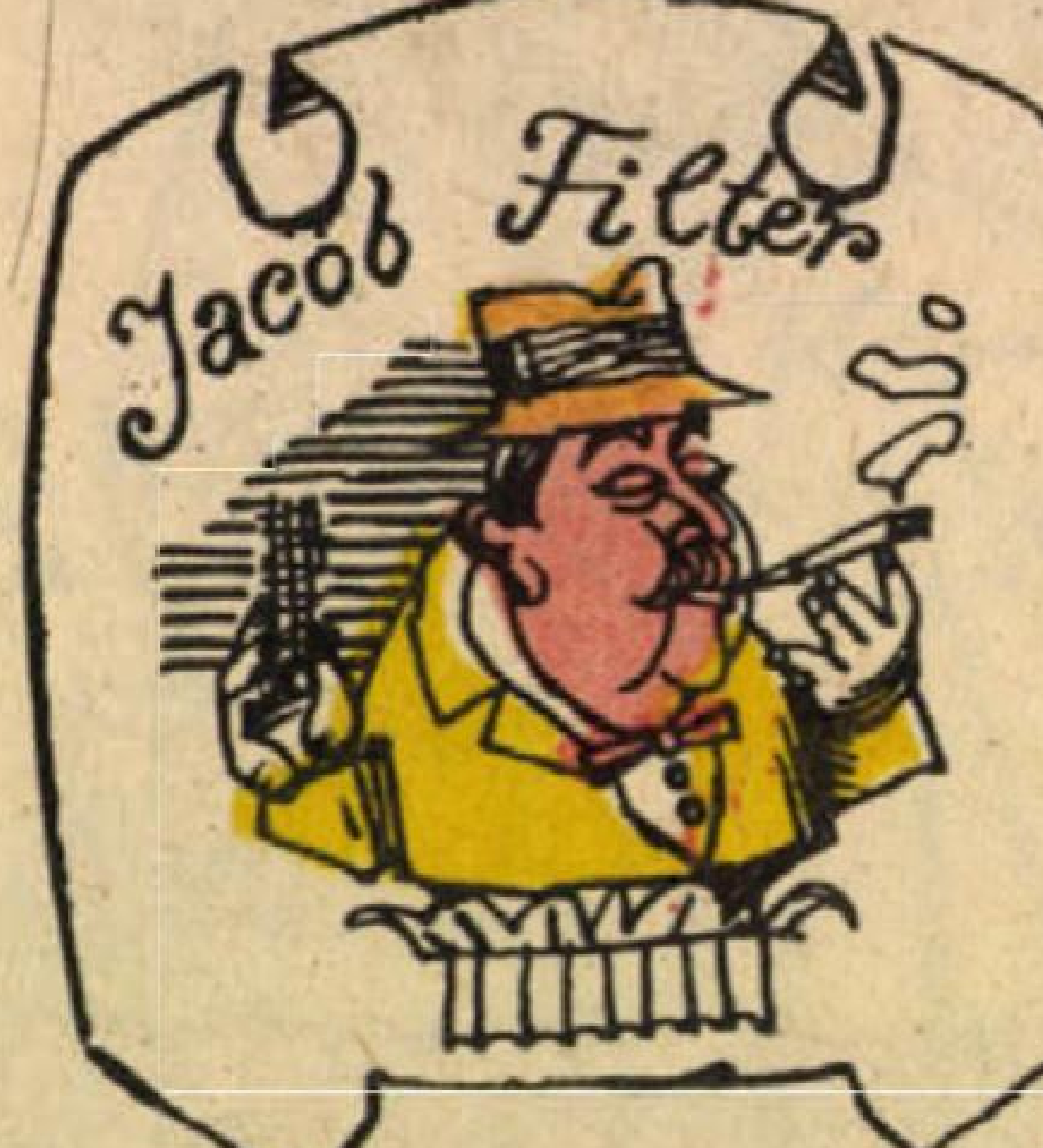

a füstszűrő kikísérletezője

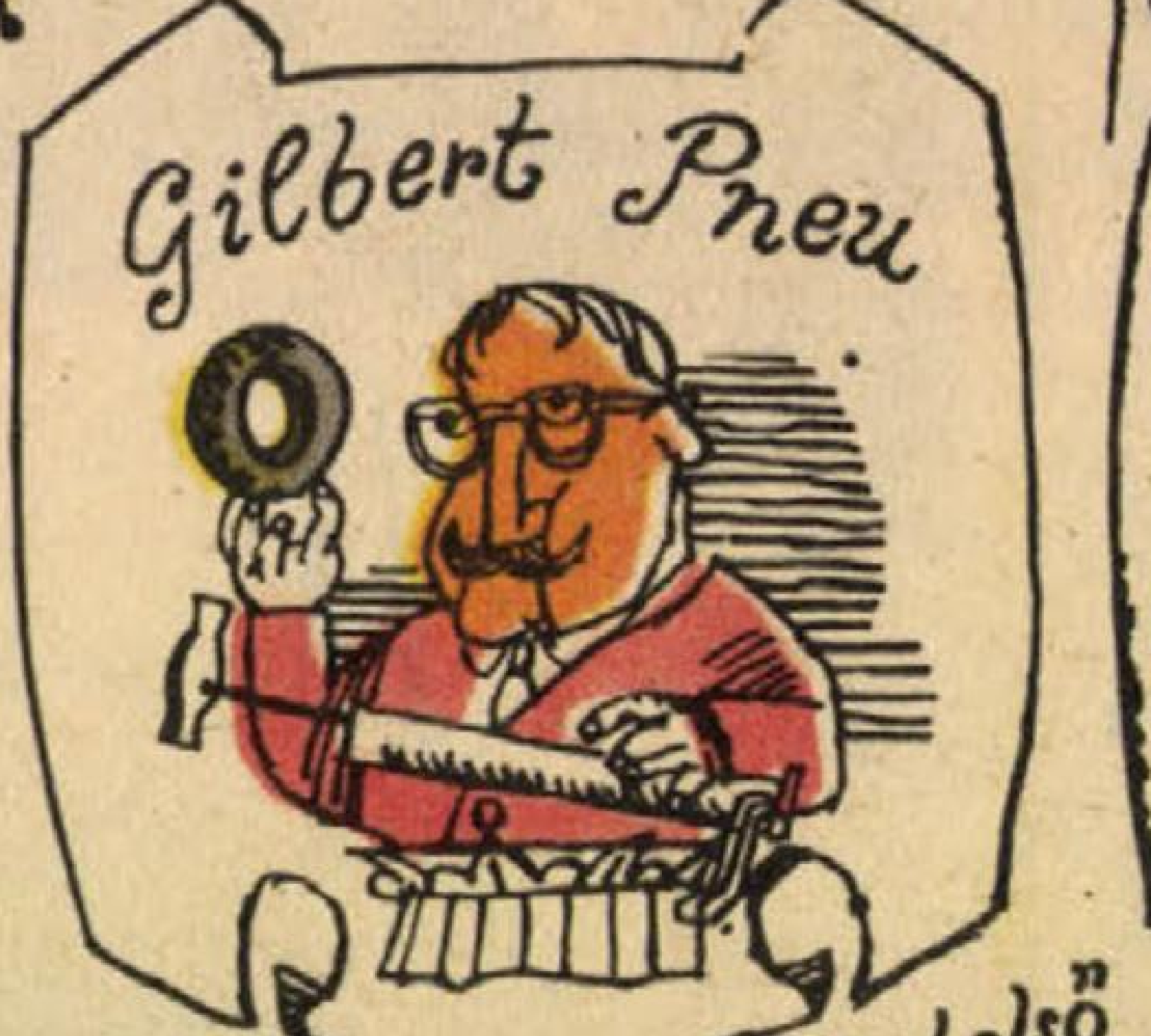

a felfújható gumibelső feltalálója

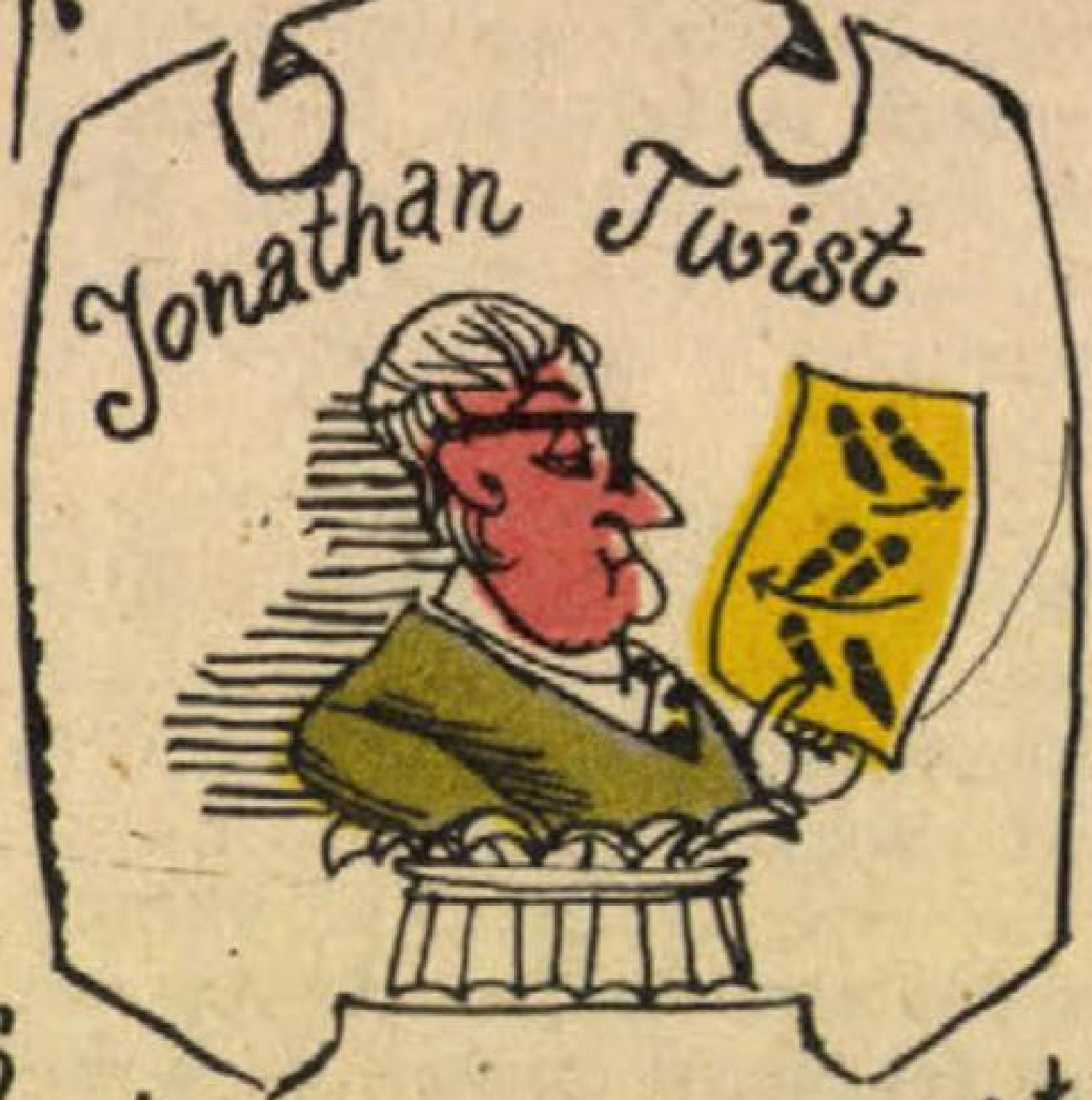

koreográfus, a twist tervezője

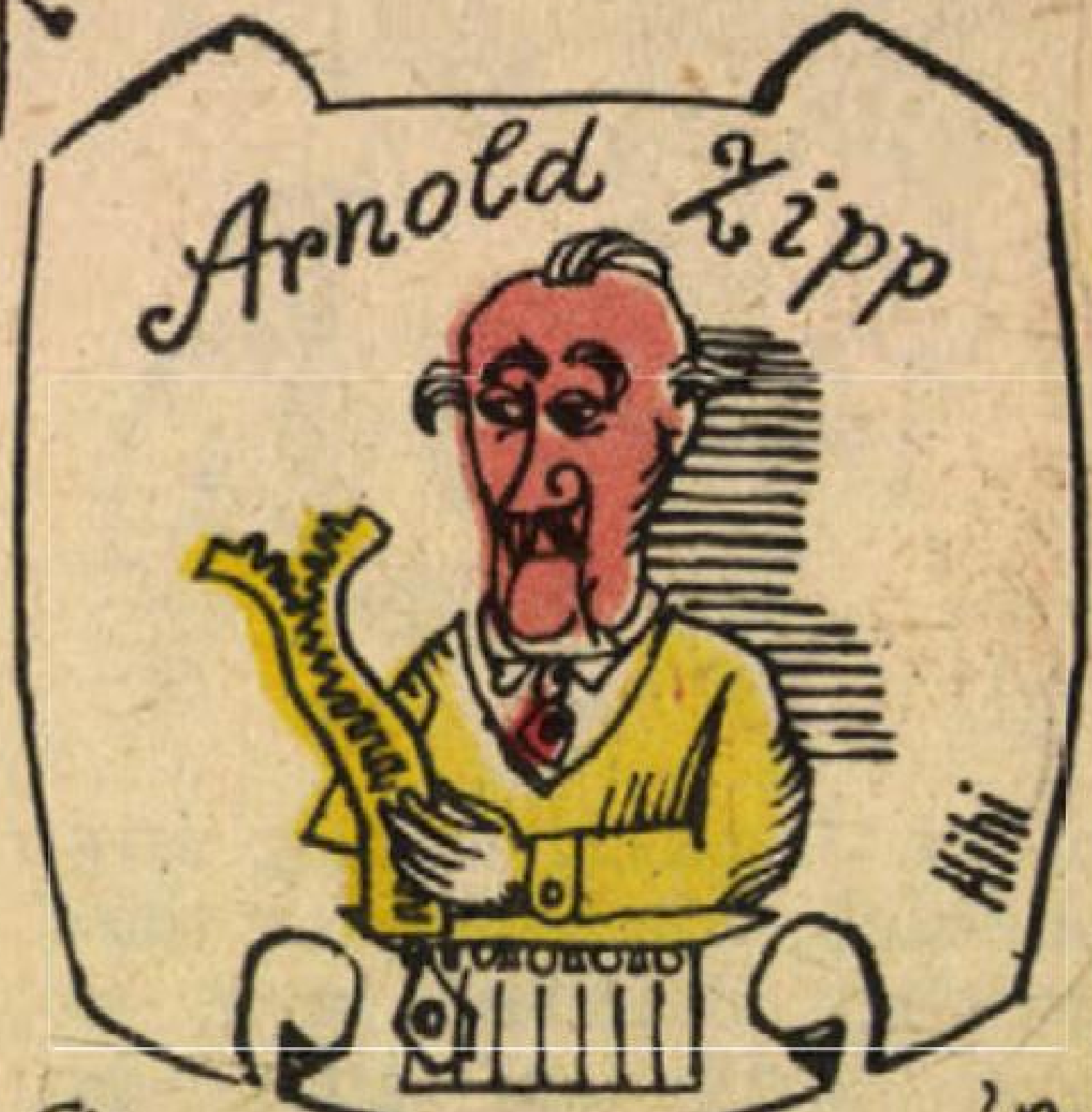

az általa feltalált zárról elnevezett nagy tudós

GÁRDONYI ÉS A FINÁNC*

Ugyan nem veszi-e zokon ez a szelíd, pipás ember az egri várban, a csillagok Valhallájában, ha megbolygatom élete egyetlen „kihágását"? Gárdonyiról és a fináncokról lévén szó, oda kellene képzelni a dohányosszitát is, mert Gárdonyiról mindenki tudta, hogy nem szí trafikot. Nodehát nem dohánnyal követte el a jövedéki kihágást, hanem – horribile dictu! – fegyverrel, pedig ő volt a legszelídebb ember Egerben. A sánci kis kúria nagy álmodója még a városba se járt le, mert az ő lelkét gyönyörűséges, nagy, emberi álmok nyűgözték a csendhez, a vén Eger felől áramló borérlelő nyugalomhoz. Dolgozószobája tetejéről, az ég felől ragyogott be a kedves nap, nem az ablakokból, mert a Remetének csak a kék ég kellett munka közben, nem az ablakok profán panorámája.

Ismeretes dolog ez. Tudták a fináncok is. De mégis ... A törvény törvény.

1920-ban az egri városi adóhivatalnál egy városi adófizető feljelentette Gárdonyi Géza „egri lakost", hogy lakásán egy kétcsövű vadászfegyvert rejteget bejelentés nélkül. Nem tudni, ki volt ez a buzgó „adófizető", de a hivatalos eljárás megindult a feljelentés után. A városi magisztrátus dilemmában volt. Szörnyűséges dolog! Gárdonyi Géza 4, azaz négy koronával megkárosította a kincstárt, mert 4 koronát lett volna köteles fizetni fegyveradóba. Az ügyet haladéktalanul áttették az illetékes hatósághoz, az egri pénzügyigazgatósághoz, ahol meg is indították a „jövedéki kihágási eljárást", amiről az egri pénzügyigazgatóság 1921. április 2-áról keltezett hivatalos írása tanúskodik.

„Az egri 1920/1921. évi fegyveradó kivetési lajstromban – olvassuk a hivatalos írásban – Gárdonyi Géza egri lakos terhére 1 drb 2 csövű fegyver után 4 Kor. fegyveradó lett kivetve, melyhez nevezett fegyveradó bejelentését a közzétett 192738/1920. sz. hirdetményben történt felhívás dacára sem adta be, miért ellene a jövedéki vizsgálat megindítandó lenne. Eger, 1921. IV. 2. Aláírás. ü. o. e."

1921. május hó 30-án megjelent Gárdonyi lakásán a finánc. A nagy írót éppen munka közben, íróasztalánál találta. Fölnézett rá bánatos, szelíd szemeivel a sűrűn gomolygó pipafüstből.

– Mit akar?

A finánc mentegette magát, hogy ő nem tehet róla, ez neki szomorú kötelessége, de a törvény szerint jegyzőkönyvet kell felvenni a fegyverügyről.

Gárdonyi sehogy sem akart kötélnek állni.

– De hát nézze, barátom, én most nem érek rá. Látja, hogy dolgozom. Inkább kifizetek rögtön mindent, csak hagyjanak békében.

Nem és nem. A kötelesség az első. A jegyzőkönyvet fel kell venni.

Gárdonyi végre is engedett az unszolásnak és felvették a jegyzőkönyvet, ami így szólt:

„Jegyzőkönyv. Felvétetett Egerben 1921. év május hó 30-án. Tárgy: Hivatkozással az egri m. kir. pénzügyigazgatóságnak 19681/II.–1921. számú rendeletére, felkéretik Gárdonyi Géza egri lakos arra nézve nyilatkozni, hogy nem volna-e hajlandó az ellene Egerben 1921. ápr. hó 2-án tett feljelentésből kifolyólag 40 korona pénzbírságot lefizetni, mely esetben kilátásba helyeztetnék a további eljárás beszüntetése."

Utána következik Gárdonyi Géza jellegzetes kézírása:

„Készséggel fizetem, de nem hallgathatom el, hogy a bejelentőlapot csak nov. 11-én „kézbesítették", amikor azonnal alá is írtam. (Fellebbezési jogomról lemondok.) 1921. V. 30. Gárdonyi Géza."

A kihágási ügy iratai közt ott van a bejelentő lap is 1920. nov. 11-i keltezéssel, Gárdonyi Géza aláírásával. Polgári állása vagy foglalkozása író.

Gárdonyi Géza rögtön ki is fizette a 4 korona adó tízszeresében megszabott pénzbírságot, amint a pénzügyigazgatóság 1921. júl. 9-én kiadott véghatározata megállapítja, s ezért ellene a további eljárást beszüntették, megjegyezvén, hogy „önvédelmi jogáról lemondott".

– Ugye, most már nem háborgatnak többé ezzel az üggyel az urak? – kérdezte Gárdonyi, mikor a jegyzőkönyvet aláírta és a pénzbírságot kifizette.

A finánc újra mentegetőzött, hogy ő végtelenül sajnálja a dolgot, nem tehet róla. Ez kötelesség. És búcsúzott.

– Nem addig van az! – szólt Gárdonyi. – Ha már végeztünk a dologgal, meg is isszuk az áldomást!

Ott marasztalta a fináncot. Maga ment le a pincébe borért, és pipaszó mellett, szépen, kedélyesen beszélgetve elborozgattak. Gárdonyi elfelejtette a munkát, egyszerre vendégszerető házigazda lett belőle. Mert a finánc is csak addig finánc, amíg a hivatalos dolgát végzi, azután pedig Arnold József, a nagy író lelkes tisztelője, rajongója. Nem is került többé szóba a „jövedéki kihágás", Gárdonyi közismert, kedves modorával, élénk, rendkívül élvezetes, szellemes csevegésével valósággal elbűvölte a fináncot, de amikor búcsúzáskor kikísérte, nem állhatta meg, hogy aranyos naivitással újból meg ne kérdezze:

– Ugye, többé nem háborgatnak ezzel az üggyel a finánc urak?

Pogonyi Antal

---

* Az író születésének századik évfordulóján.

E heti hirdetéseink

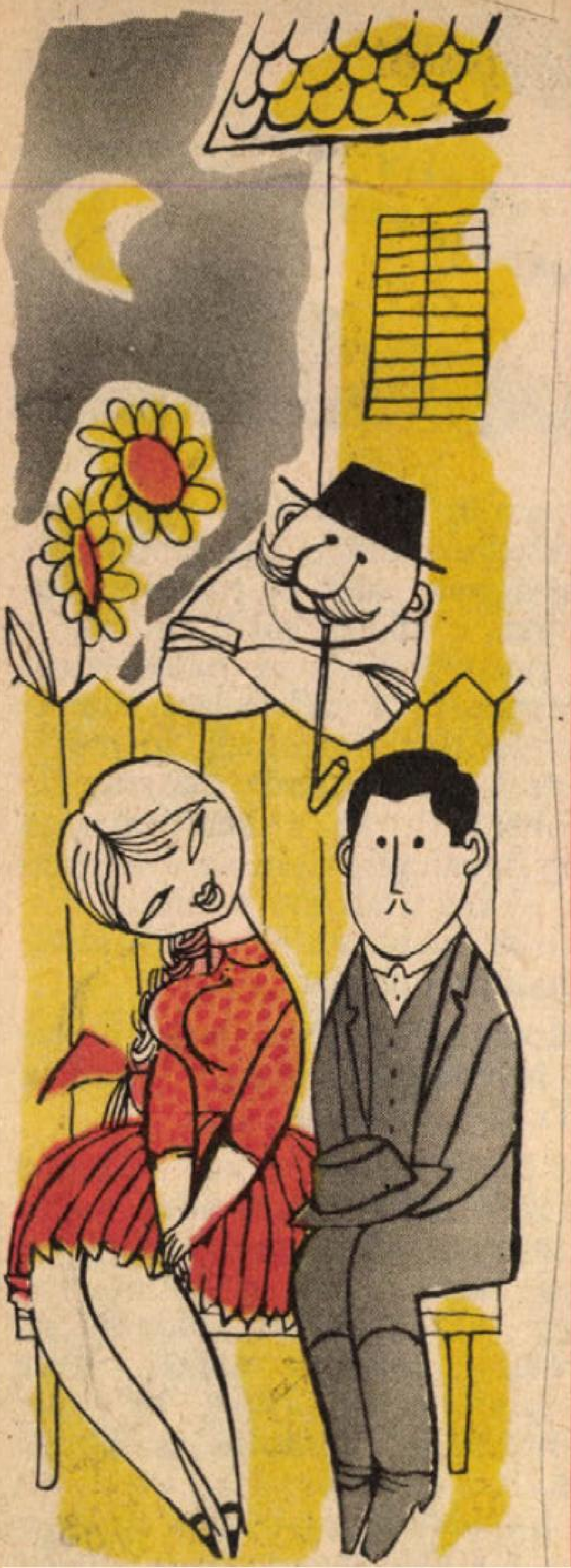

-Idesapám! Nem kéne megnézni a jószágot?

-Ne aggódj lányom, ha a háztájit kár éri, fizet a Biztosító. Én inkább itt maradok.

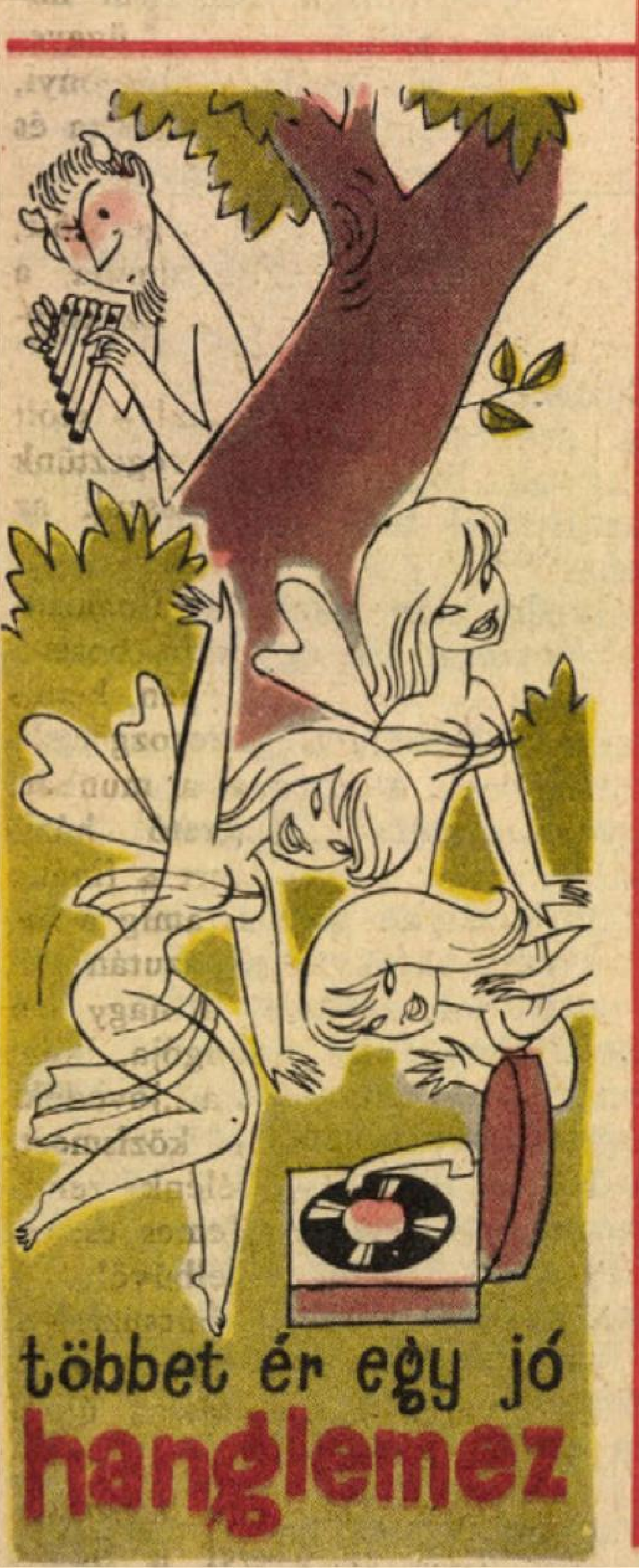

LE A BÜROKRÁCIÁVAL!

KÉT PESTI CSODABOGÁR

1.

Tele vannak a villamosok és az autóbuszok a legújabb zuglói vendéglő plakátjával. Azt mondják, hogy az „Árok”-ban „minden csütörtökön belsőségvacsora”.

A legutóbbi csütörtökön kipróbáltam. Hosszú étlapot nyomtak a kezembe. Minden volt rajta, csak belsőség nem.

Megkérdem a pincért: mi van a reklámozott ételekkel. Csodálkozó arcot vág. Nem is hallott arról, hogy ők ilyesmit hirdetnének.

Nyilván nem jár sem villamoson, sem autóbuszon.

2.

Külföldi vendégeket kalauzolok a Nemzeti Galériába. Hatan vannak, én vagyok a hetedik.

A pénztárnál azt mondják:

— Kár, hogy nincsenek eggyel többen. Mert akkor fejenként egy forintért bemehetnének. Így azonban két-két forintot kell fizetniök.

Remek ötletem támad.

— Kérek akkor nyolc belépőjegyet. Itt a nyolc forint.

Őszinte felháborodással hangzik a válasz:

— Csak nem gondolja, hogy szabálytalanságot követek el? Az egyforintos belépőjegy csak csoportoknak jár. Egy csoportnak pedig legalább nyolc emberből kell állnia. Önök heten vannak.

Ez kétségtelen. Leguberálom tehát a 14 forintot. Legközelebb körültekintőbb leszek. Hét külföldi vendégnél kevesebbet nem fogadok. Mert — ugyebár — a szabály az szabály.

K. I.

Nem közölhető kéziratot küldtek:

M. László, Bp. II., Lukács u. — M. István, Bp. XXI. — Cs. László, Bp. VIII., Delej u. — J. József, Bp. XXII. — K. Dezső, Bp. XI., Ulászló u. — S. Sándor, Bp. XII., Diósárok u. — Sz. Anikó, Bp. XIV., Laky Adolf u. — S. Tamás, Gyár. — Sz. M. Bp. — T. Jenő, Bp. XI., Szerémi sor. — M. L.-né, Szeghalom. — K. Béla, Bp. XVIII. — K. Lóránt, Fonyód. — B. Györgyi, Bp. IX., Rádai u. — G. Imre, Turkeve. — B. József, Miskolc. — T. Kálmán, Bp. V., Régiposta u. — B. Ferenc, Bp. V., Garibaldi u.

Ha MA élnének

Mészáros András rajzai

ZRÍNYI MIKLÓS

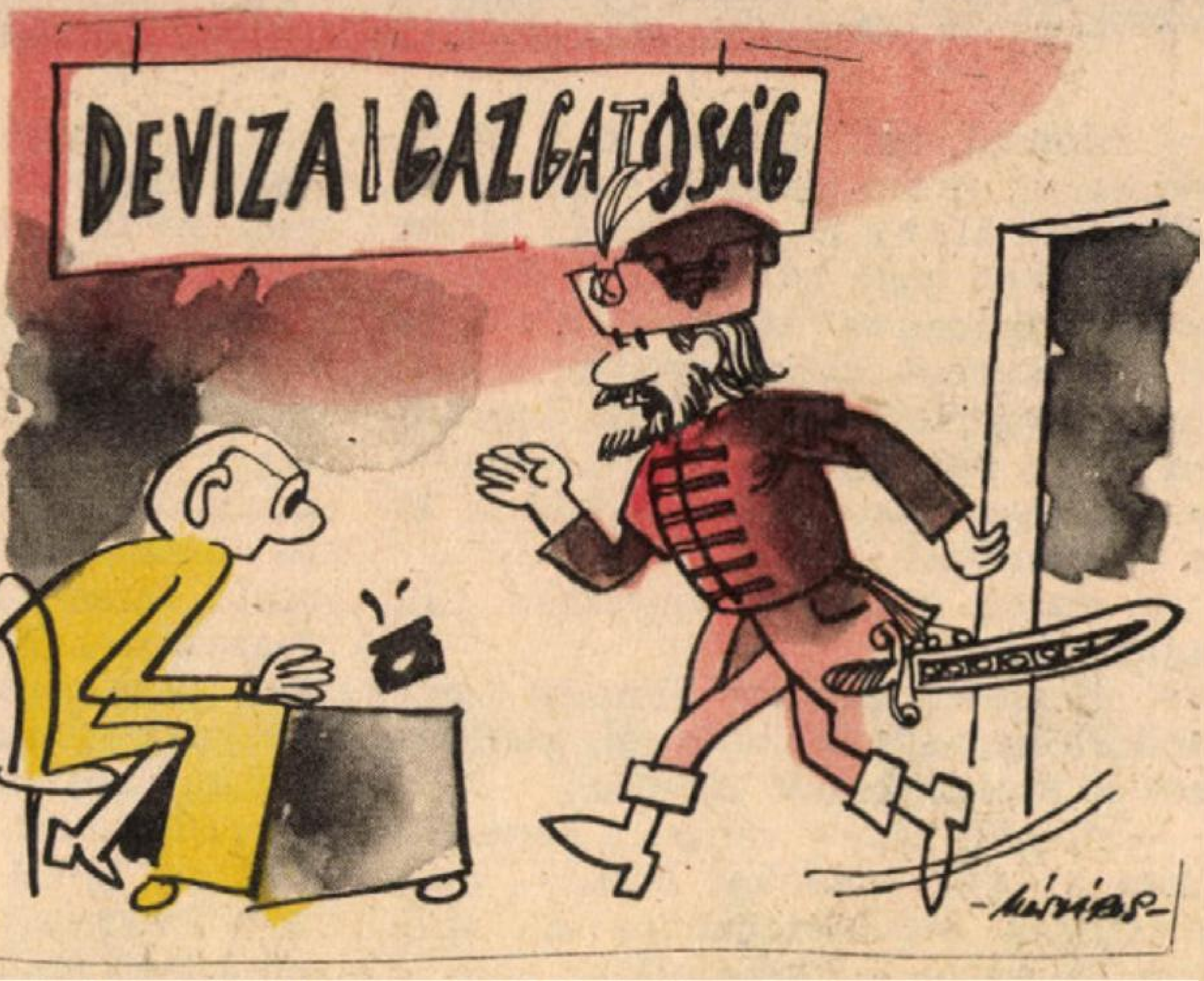

– Soron kívüli engedélyt kérek, szeretnék száz arannyal kirohanni!

DUGOVICS TITUSZ

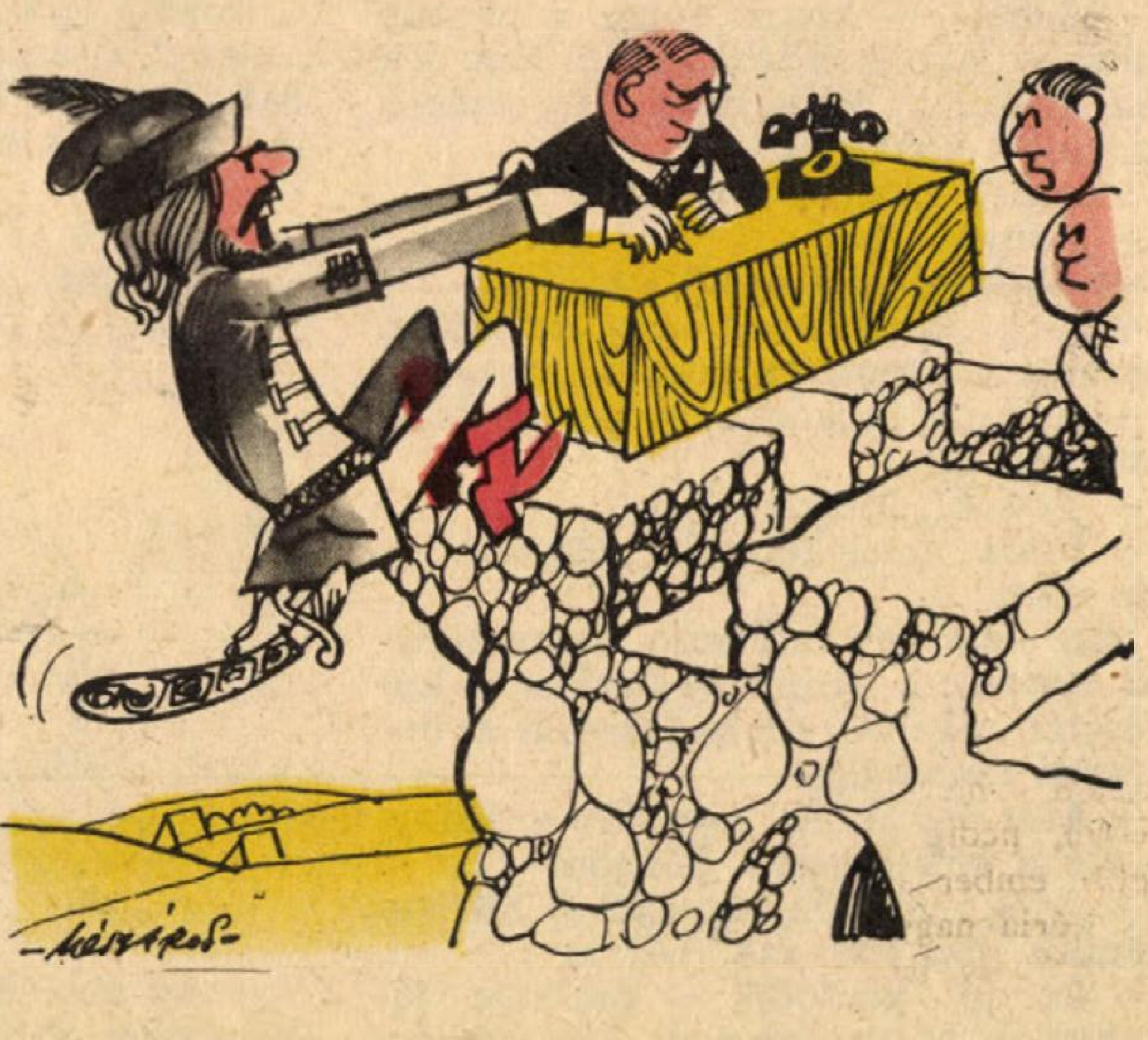

– Képtelen vagyok lerántani, nagyon jók a kapcsolatai!

DOBZSE LÁSZLÓ

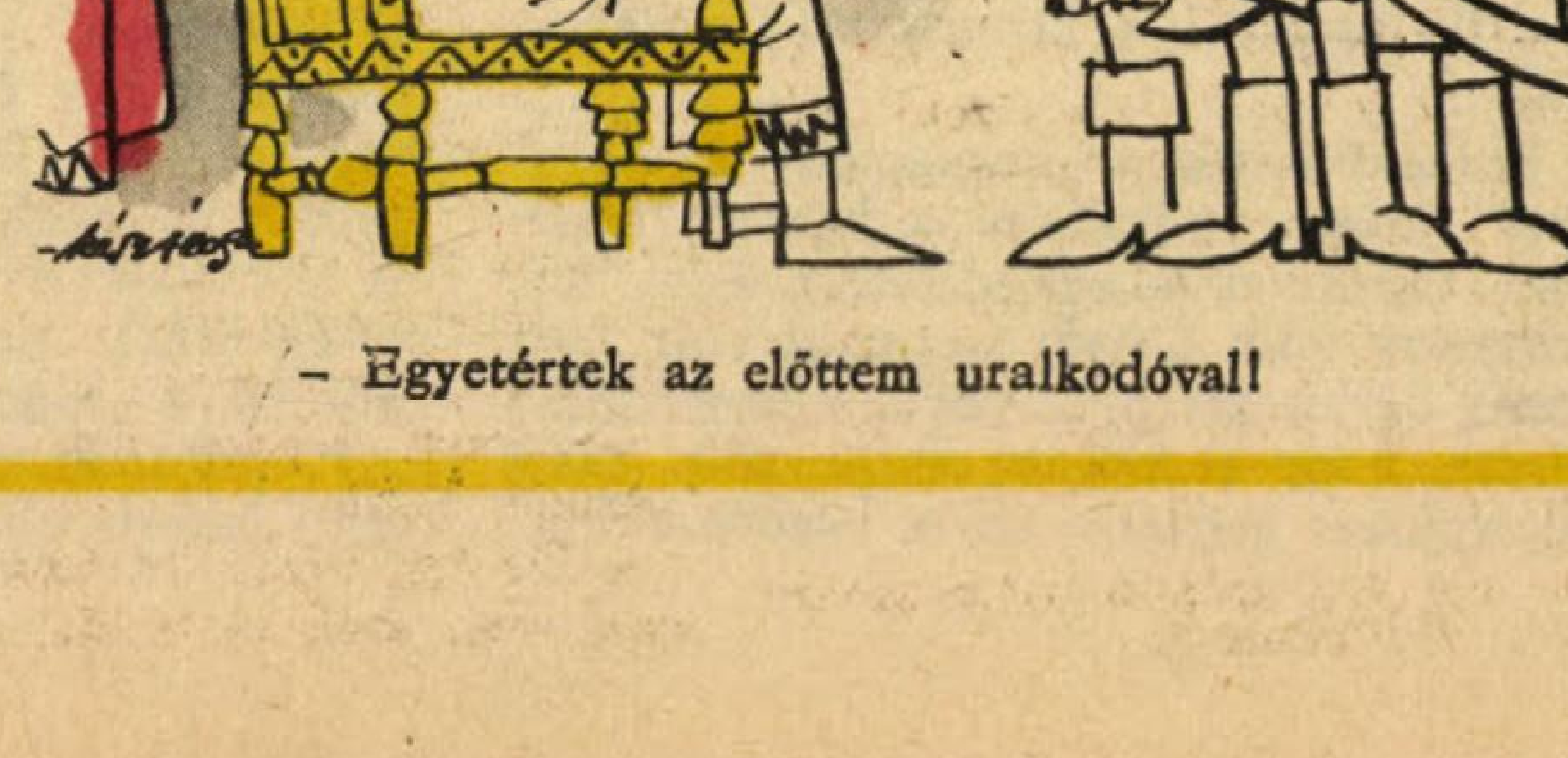

– Egyetértek az előttem uralkodóval!

Félmázsa arany

TÖRÖK REZSŐ
VIDÁM KISREGÉNYE

VI.

– Mondja csak, kérem, ki a maga rokona, aki majd igazolni fogja? – Elhallgatott, mert a részeg furcsán jelzett a szemével, hogy küldje ki a törzsőrmestert. Bolond ez? Iratokat küldött át Bíró őrnagyhoz Kelenhegyivel, és mikor a törzsőrmester kivonult, ingerülten lökte hátra a széket. – Mondja, mit integet nekem, hogy küldjem ki az emberemet?

A részeg szabályos vigyázzba állt, halkan felelt:

– Alezredes bajtárs, Simonyi Géza rendőrfőhadnagy Budapestről, jelentkezem a Riesmayer-féle ügyben.

– Mondd, fiam – ráncolta harmonikásra a sajgó homlokát Bolla –, nem túlságosan detektívregényes ez, ahogyan te nálam jelentkezel?

– Alezredes bajtárs – szólt fojtottan a fiatalember –, szigorú parancsot kaptam, hogy alezredes bajtárson kívül senki ne tudjon az itteni nyomozásomról.

– Senki? – ment végig a szobán Bolla. – Azt mondod, senki. Hm. Te ma reggel a Várkerület 116. számú ház előtt voltál. Mi?

Simonyi meghökkent.

– Voltam. Igenis.

– Taxin mentél oda.

– A... a sofőrnek azt mondtam, összeírom a kijavított romos házakat.

– A nulla kilences taxi sofőrjének mondtad ezt.

– Tessék?? Megfigyeltek??

– Piros noteszkönyvbe jegyeztél a ház előtt.

Már nem volt fejgörcse. Csupa hálával gondolt a három jó barátra, a kutyafáját, sikerült elkápráztatnia a budapesti rendőrséget.

– Már tudják, ki vagyok?? – dadogta Géza kétségbeesett hangon.

– Még nem. De vigyázz! A mi embereink sem alszanak. Ülj le.

– Ez jól kezdődik – gondolta Simonyi. – Máris egy-null Francsek javára.

6.

Ezen a reggelen Perlaki Artúr tanfelügyelő a soproni Templom utcán ment végig jellegzetes himbálódzó járásával. Mindenki tudta róla, hogy tanítóképzős évei után világkörüli úton járt. Mivel pénze nem volt, az akkori idők kalandos divatja szerint mint kisegítő matróz utazott, és most attól himbálódzik. Mondják. Szerintem az ember minden házon kívüli mozdulatával két ellentétes dolgot akar tető alá hozni: valamire felhívni, és valamiről elterelni a közvélemény figyelmét.

Perlaki Artúr a „keresztény és nemzeti" jelszó virágzásakor három hatalmas előnnyel dicsekedhetett. Egy: keresztény volt. Kettő: nemzeti volt. Három: olyan két gyönyörű pofaszakállat viselt, hogy el kellett ájulni tőle. Szép sikerekhez segítette ez a három előny, úgy a politizálás terén, mint a nőkkel való romantikus huzavonában. Mármár ott tartott, hogy képviselői mandátumhoz jut, amikor...

Hosszabb ideje rebesgették a városban, hogy a Tanítóképző igazgatójának, Kulpa őméltóságának neje barátságot tart a leendő képviselővel. Kulpáné ifiasszony utolsó küzdelmét vívta önmagával: feledkezzék-e meg vagy sem, házastársi kötelmeiről? Többen fogadásokat kötöttek, hogy a pofaszakáll győz. Amilyen nehéz az asszonyoknak felmászni a köztisztelet fennsíkjára (ami, valljuk be, mindig kopár magaslat volt, temérdek csúnya és öreg nő találkozóhelye!), olyan könnyű lenyargalni a lejtőn. Hát Kulpáné a lejtő szélén állt, és remélte, hogy a lába megcsúszik. Igen, de akkor egy délelőtt észrevette, hogy eltűnt az aranyóra, amit férje otthon felejtett. És, ami Perlaki látogatása előtt, még ott volt a kandalló párkányán.

Mindig igen sajnálatos dolog, ha egy asszony elveszíti a fejét: Kulpáné kiabálni kezdett. Még hozzá a piacról hazatérő Juli cseléd előtt:

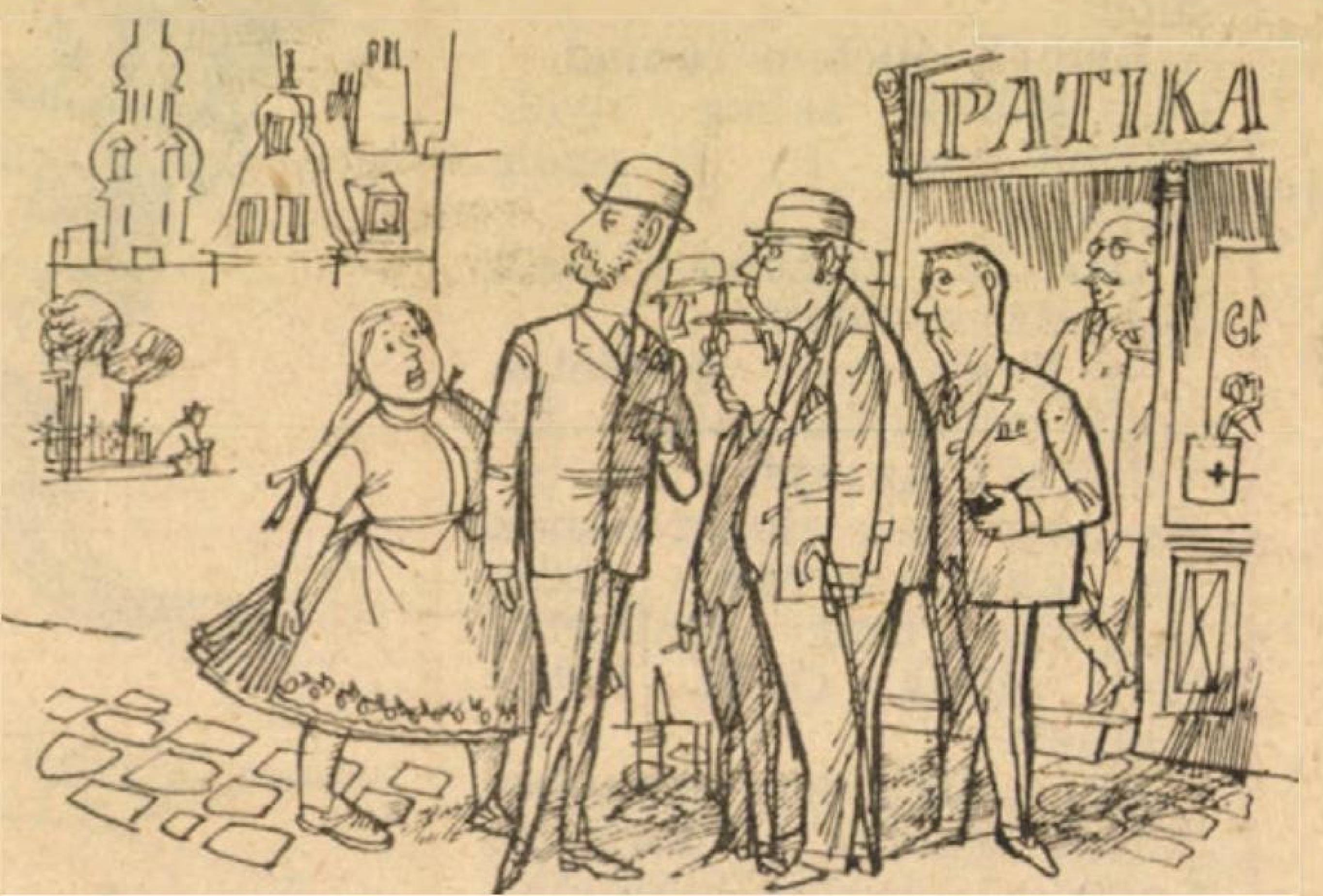

– Az óra! Az aranyóra! Ott volt a kandallón. Perlaki most ment el. Nem vitte véletlenül magával?

Juli egyszerű dunántúli lány volt, félt, hogy a végén őt gyanúsítják az aranyóra eltűnésével. Lábára rántotta a papucsait, vad csattogással vágtatott a pofaszakáll után. A patika előtt érte utol, húsz ember előtt kérdezte meg, nem vágta-e zsebre véletlenül a méltóságos úr aranyóráját? „Mert mielőtt be tetszett menni a méltóságos asszony szobájába, az aranyóra még meg volt!"

Az volt a legjobb, hogy Kulpa nem is felejtette otthon az órát. Csak a fiatal feleségét felejtette otthon, de arról most kiderült, hogy férje és Juli távollétében férfivendéget fogad. Elhallgatta hát őméltósága, hogy az óra megvan, és Perlakiról a zápor sem mosta le, hogy az ő kezén sikkadt el. A pofaszakáll egyik napról a másikra világkörüli útra indult: munkásnak állt be a „Fiaccola" olasz óceánjáróra, azon vitorlázott Sangháj felé. A szóbeszéd lassan elült.

Hanem aztán felerősödött újra. Perlaki úr cikkeket küldött egy jobboldali soproni újságnak, amit az szívesen közölt, hogyne, a cikkek jól simultak a kormány politikájához. A hajóséletről írt a pofaszakáll, a szélsőséges tanoktól megfertőzött matrózokról, forradalmár pincérekről, fűtőkről, polgárgyűlölő boyokról... Ez a beállítottsága hozta meg hazatérése után az előmenetelt is. Az akkor uralkodó politikai faktorok tanítói, majd tanfelügyelői állással jutalmazták magatartásáért.

Ott tartottunk ugyebár, hogy Perlaki Artúr himbálódzva haladt végig a soproni Templom utcán.

A Liszt Ferenc utca sarkán köszönt neki egy igen nyurga, feltűnően nagyorrú, szemüveges fiatalember. Egykori tanítványa, Jónás Gyula. A göndör kamasz egy vízözönelőtti, oldalkocsis motorkerékpár beleiben vájkált. Keze csuklóig olajos volt. Halk, de paprikás szónoklattal korholta a jármű belvilágát.

– Van öngyújtód, vagy szál gyufád? – kérdezte hanyag visszabiccentés után a tanfelügyelő. Szivarra akart gyújtani, de kiürült a gyufás doboza.

– Van, igenis, tanító úr – nyúlt a zsebébe tisztábbik kezével a fiú.

– Mindig gyenge tanuló voltál – nézett szúrombököm tekintettel Perlaki –, de *ennyit* megtanulhattál volna.

– Mennyit? – kérdezte értetlenül az alkatrészek korholásában megzavart ifjú.

– Annyit, hogy ma nincs úr.

– Pardon, elvtárs! – bólintott Gyuszi.

– Nem szólva arról, hogy tanfelügyelő vagyok. Nem tanító. Eszerint hogyan szólítanál meg értelmesen és szabatosan?

Jónás Gyula nem felelt. A rendreutasítástól vörösen állt egyik lábáról a másikra.

– Eszerint – beszélt megrovóan egykori oktatója –, a megszólítás ez: „tanfelügyelő elvtárs". Hogyan mondod tehát?

Jónás Gyula olyan szelíd fiú volt, hogy a húsvéti bárányt hozzá képest háborús uszítónak nézhette bárki. Ne mondjunk többet: fülig szerelmes Dömötör Lonciba, de azért, mikor a gombócnak ugyancsak udvarló Szmuk Karcsi harmadiknak ajánlkozott a Taszilóhoz: képtelen volt nemet mondani. Jó, de ezt a Perlakit ki nem állhatta.

– Nincs gyufám – szólt érdes hangon. – Reakciósnak különben sem adok tüzet!

Kihúzta zsebéből a kezét, hátat fordított Perlaki Artúrnak és újra belekotort Taszilό szeszélyesen tagozott beleibe.

A tanfelügyelő fordult, és szó nélkül tovább himbálódzott. De hazaérve megírta a rendőrségnek, hogy:

Egy Jónás Gyula nevű tizenkilenc éves reakciós elem, aki motorkerékpáron bonyolítja le titokzatos üzelmeit, tegnap arról súgdolódzott a Rauch-kocsmában, hogyan síboljanak át a határon valami jelentős értéket.
Védjük meg a nép vagyonát!
Szabadság!

Ugye, nem kell külön megemlíteni, hogy a nevét nem írta alá.

7.

Bolla alezredesnek el kellett ismernie, hogy Simonyi főhadnagy jól alakítja a nekiereszkedett gazdászt.

– Élethűen csinálod – szólt, mikor az asztalához ült. – Olyan pálinkaszagod van, még kettőt-hármat lélegzem és elkezdek dalolni.

A főhadnagy levert volt attól, hogy megfigyelték. Ült, bosszankodott, persze, hogy szesz-szagú, hiszen bekente rummal az arcát, meg a ruháját. De ha rendőrségi emberek látták ebben a gazdászöltönyben, nem is tanácsos így mutatkoznia!...

– Dohányzol?

– Igenis, köszönettel.

Tüzet adott följebbvalójának, maga is rágyújtott. Bolla biccentett.

– A nyomozás iratait ismered, ugye?

– Kívülről tudom, alezredes bajtárs. Csak még néhány kérdést szeretnék.

– Uccu, kérdezd!

– Volt-e Riesmayernek a lebombázotton kívül más háza is itt Sopronban?

– Nem volt.

Simonyi írt valamit a papírlapjára. Az alezredes, jószemű ember, elolvasta a távolból: „telekkönyv".

– Sopron kisváros – mondta mosolyogva. – Itt az ember telekkönyv nélkül is tudja, kinek mije van.

– Bocsánat – pirult el a főhadnagy –, mindig tudom, mi van a levéltárcámban. De néha, mikor belekutatok, találok olyasmit is, amiről elfelejtettem, hogy ott van.

– No hiszen, csak nézz utána.

– Kikkel barátkozott Riesmayer?

– A Volksbund-svábokkal. Hitlerhez akarta csatolni a Dunántúlt a Balatonig. De volt egy állandó kártyapartnere: Durst, a vaskereskedő. Aki aztán eltűnt Voronyezsnél.

– Hol lakott az a Durst?

– A saját házában. Várkerület 116.

Simonyi hátradőlt a széken:

– Érdekes! Abban a házban, ahol Vas Rózsa lakik?

– Sőt. Abban a lakásban.

– Khm. Nem találja ezt gyanúsnak, alezredes bajtárs?

– Akkor magamat is gyanúsnak kellene találnom, mert majdnem én költöztem oda. Nézd, fiam – mosolygott –, Vas Rózsa hosszú kilincselés után kapta ezt a romos lakást. Eladta a karkötőjét, a nyakláncát, kölcsönt vett fel, hogy rendbe hozassa az otthonát.

Simonyi bajuszpödrés mögé rejtette mosolyát.

– Az a Vas Rózsa nem lehet sem öreg, sem csúnya.

Bolla bólintott.

(Folytatjuk)

IMPORT HUMOR

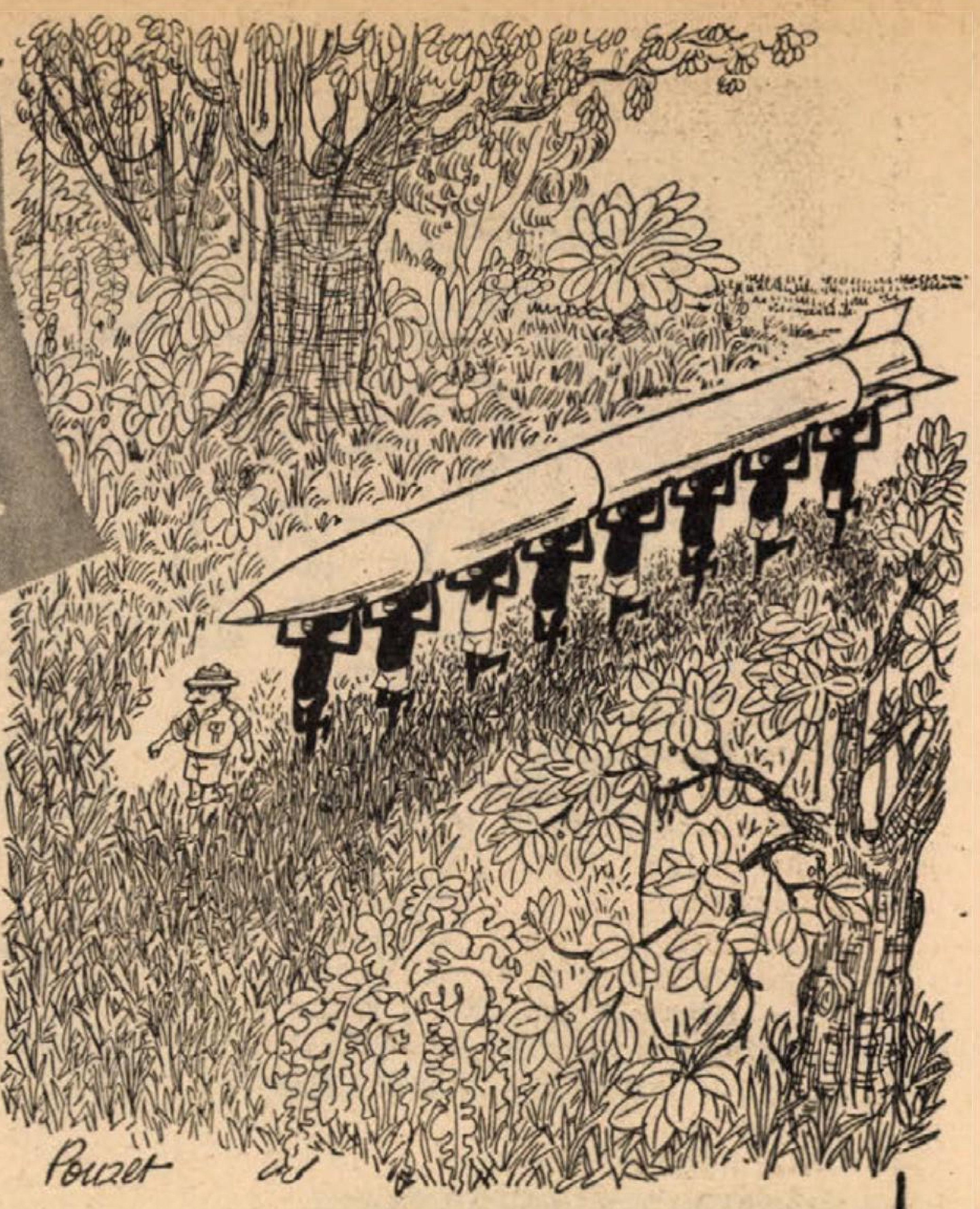

FRANCIA EXPEDÍCIÓ

(Az „Ici Paris"-ból)

STÍLUSOS ZEBRA

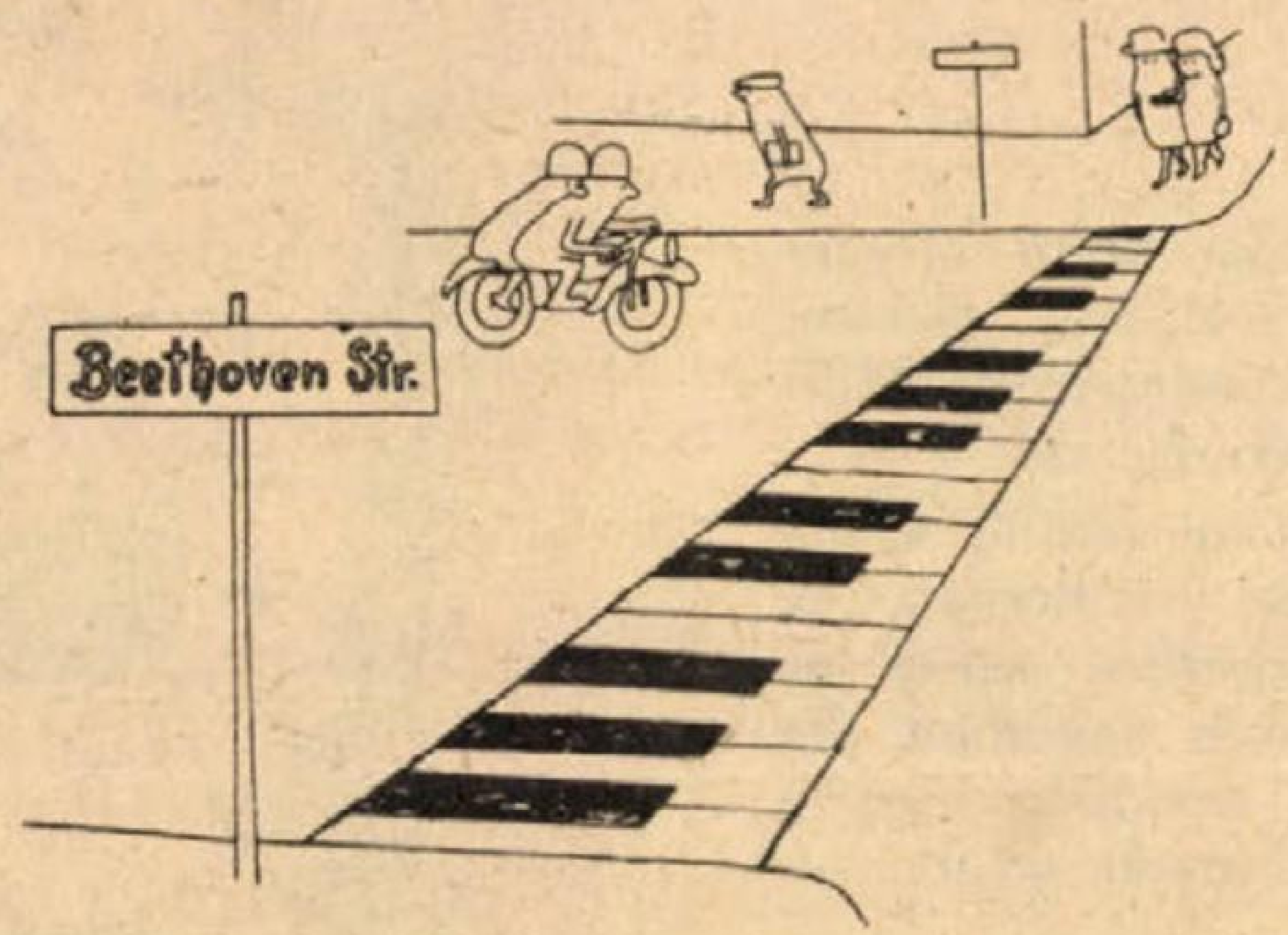
Beethoven Str.

(A berlini „Eulenspiegel"-ből)

IRODALMI ALKOTÓHÁZBAN

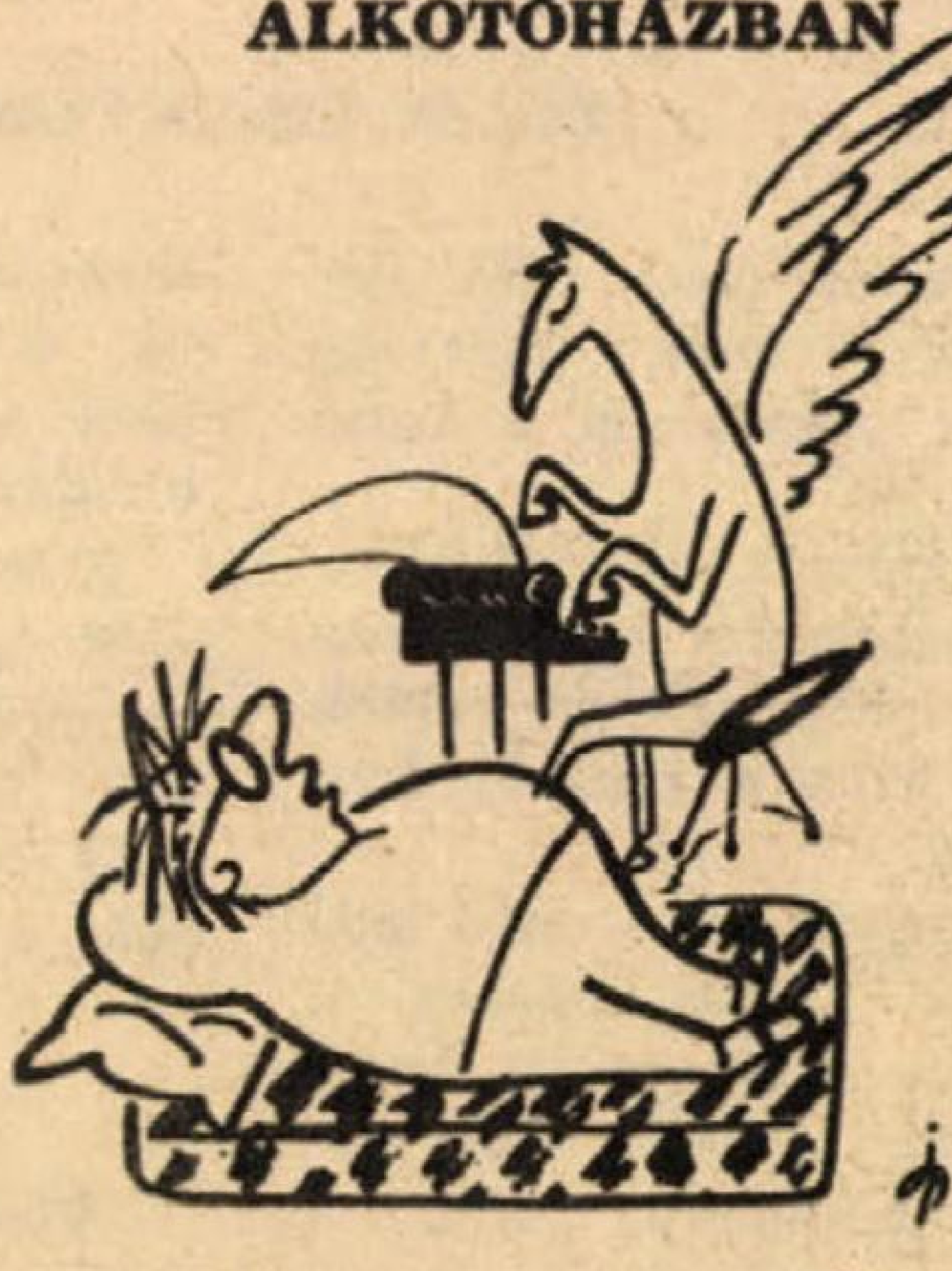

(A pozsonyi „Rohacs"-ból)

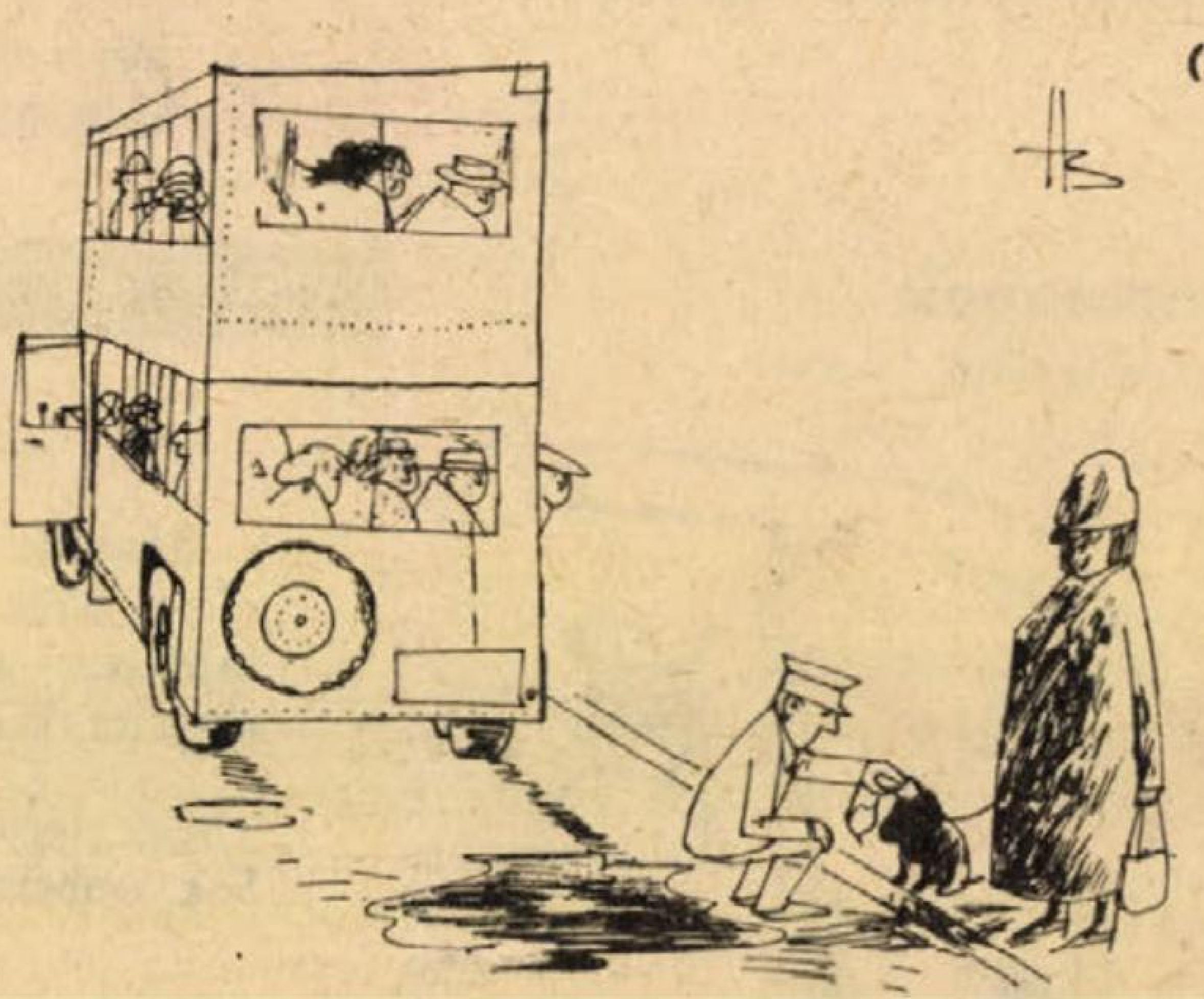

UDVARIAS AUTÓBUSZVEZETŐ

(A berlini „Eulenspiegel"-ből)

SPORTKÖZVETÍTÉS

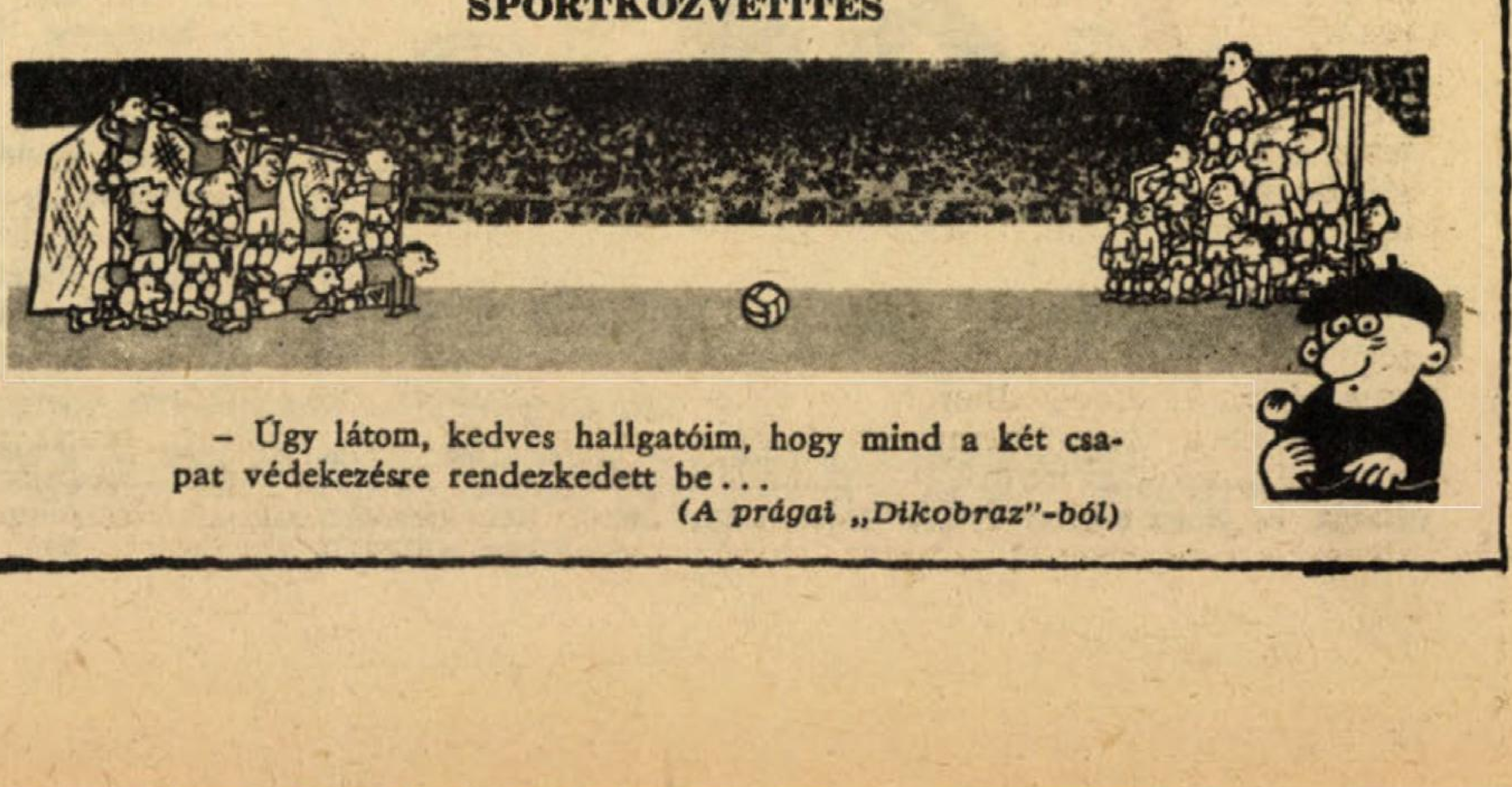

– Úgy látom, kedves hallgatóim, hogy mind a két csapat védekezésre rendezkedett be...

(A prágai „Dikobraz"-ból)

Udvarias eladó

Vasvári Anna rajza

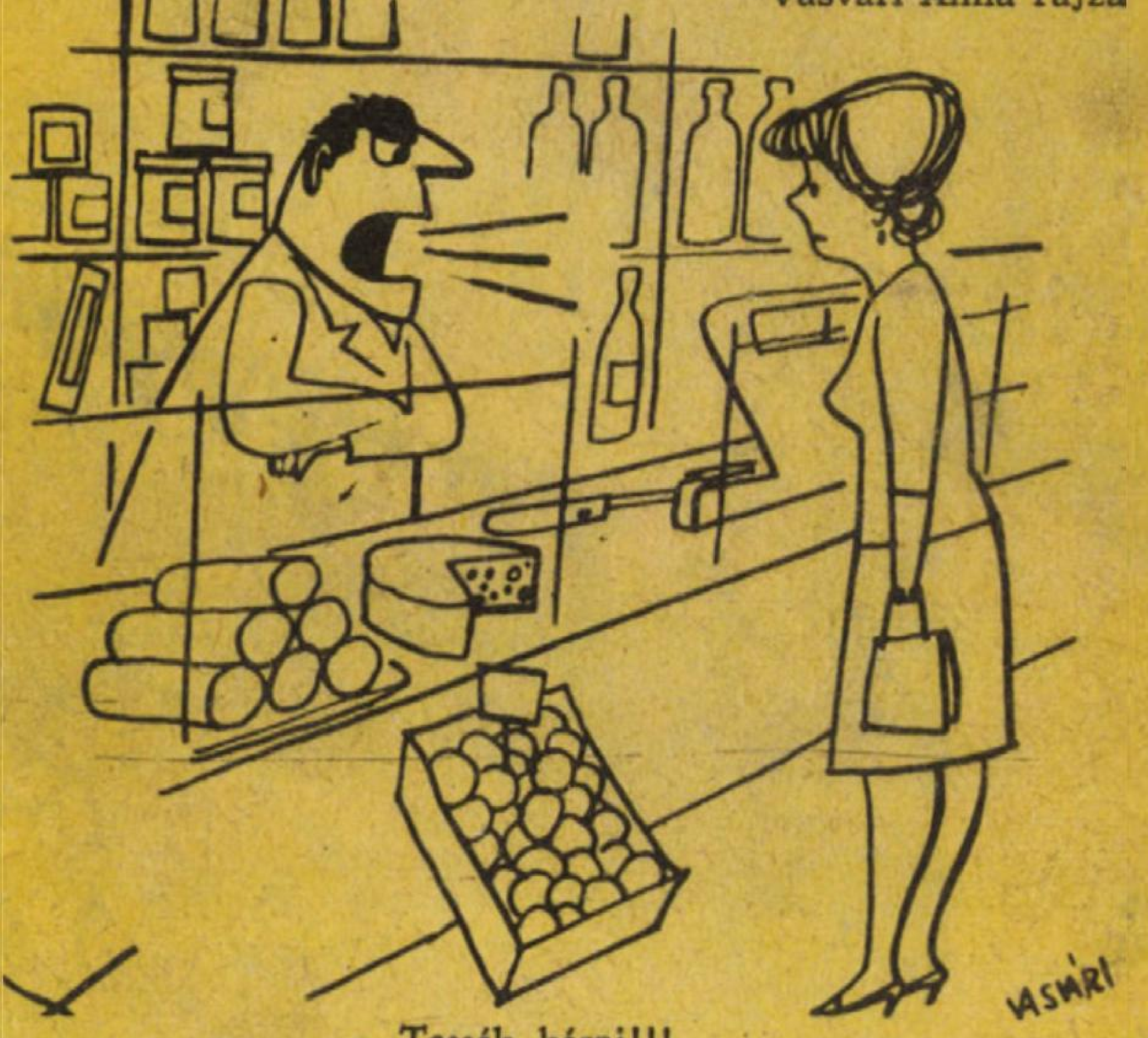

– Tessék kérni!!!

LE A BÜROKRÁCIÁVAL!

NEMTÖRŐDÖMSÉG

A nagy Közért Lenin körúti oldalán a kirakatban látható egy doboz csokoládé, amelynek ára közismerten 35 forint. Ez a díszdoboz oldalán is olvasható apró betűkkel.

A dobozon árjelző-tábla van, amelyen viszont tízszer olyan nagy számokkal jelzik, hogy a csokoládébonbon 65 forint.

Ez a magas ár elriasztja a vevőket – gondoltam –, és mivel szívemen viselem a szocialista kereskedelem érdekeit, bementem a Közértbe, és figyelmeztettem a hibára a csokoládépult mögött álló elárusítónőt. Kedvesen megköszönte, és én azzal a jóleső érzéssel hagytam ott az áruházat, hogy dicséretre méltó társadalmi munkát végeztem.

Annál nagyobb volt a meglepetésem, amikor három nappal később azt láttam, hogy makacsul még mindig 65 forintért hirdetik a kirakatban a 35 forintos csokoládét.

Talán az őszi kirakatrendezésre várnak?

(p.)

LE A BÜROKRÁCIÁVAL!

ZÖLD SHANTUNG...

Két és fél méter fehér alapú, zöldmintás shantung anyagot vásároltam a Lottó áruházban.

Gondoltam, mielőtt kiszabom, bemártom egy kis langyos vízbe, nehogy később szűk legyen a ruha keresztmetszete.

A langyos víz – zöld lett! Később, varrás közben, a cérna is, a kezem is. Aztán zöld lett a nylon fehérneműm mindenütt, ahol a shantung-ruha belső oldalával és a vajszínű táskám, ahol a shantung-ruha külső oldalával érintkezett.

Előbb-utóbb tetőtől talpig zöld leszek! Kiváltképp, ha valahol útközben elkap az eső. Szörnyen aggódom. És még azt mondják, hogy a zöld a reménység színe.

Losonczi Imréné,
III., Csillaghegy,
Vörös Hadsereg útja 118.

Étteremben

Szegő Gizi rajza

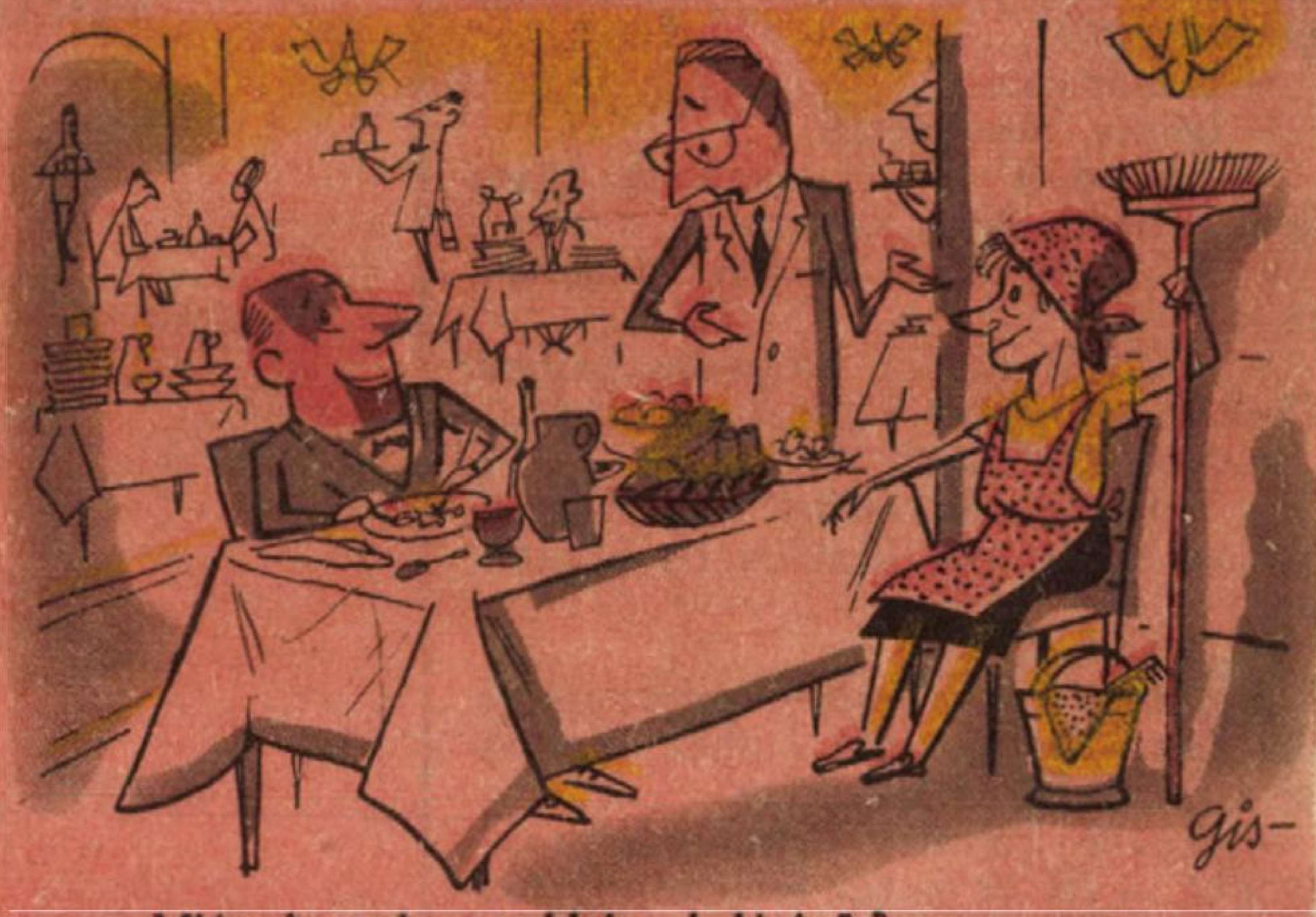

– Miért hoztad magaddal a bejárónőt?
– Szeretem, ha ebéd után valaki leszedi az asztalt . . .

Országos sportnapok

avagy korán jelez a kalauz

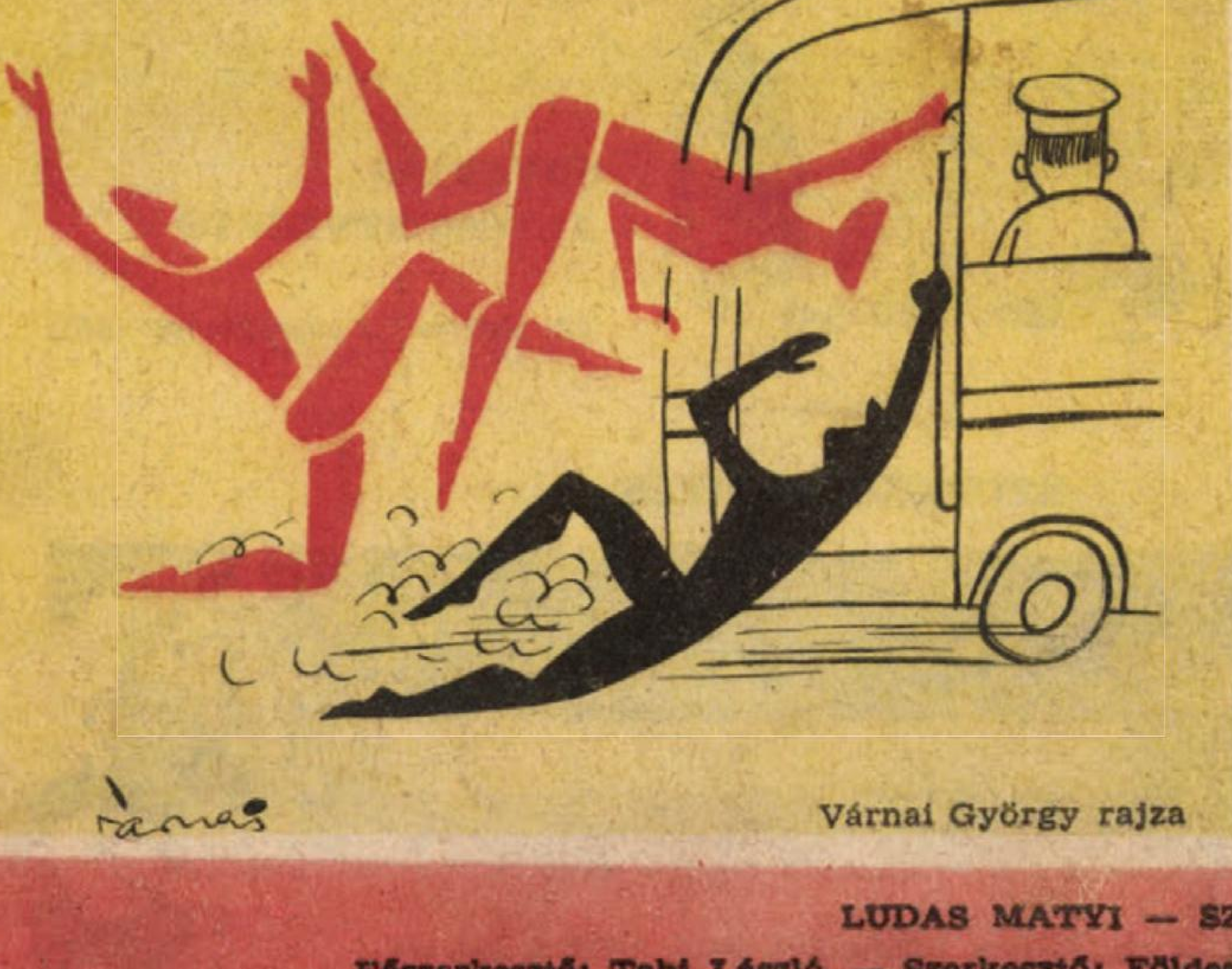

Várnai György rajza

LE A BÜROKRÁCIÁVAL!

LEGYESKEDÉS

Elemista emlékeim közül elém tűnik egy szemléletes falirajz, amelynek kísérő rigmusa imigyen szólt:

„Beste legyek undok teste
Sok embernek lett már
veszte"

Örökérvényű versike ez, ma is igaz minden szava.

Na már most: megyek a háztartási boltba, légyfogót kérek. Dehogy van! Országosan nincs légyfogó. Hiánycikk. Gondolom, a filléres portéka gyártása nem kifizetődő, de hallom aztán, nem azért, igazán nem azért. Attól még gyártanák.

Egyszerűen azért nincs, mert bizonyos egészségügyi szervek kimondták: a légyfogó nem higiénikus.

Hm. Már most gondolkodhatom azon: melyik az egészségtelenebb? A légyfogó, vagy amit irtani akarok vele? . . . Egyelőre a döntés a legyek pártján van, s élnek a lehetőséggel, szaporodnak légiószám körülöttünk a bestěk, amelyeknek undok teste – mint meg vagyon írva: sok embernek lett már – a tiszta rím kedvéért – veste!

Barna Tibor
Salgótarján

LUDAS MATYI — SZATIRIKUS HETILAP
Főszerkesztő: Tabi László. — Szerkesztő: Földes György. — Művészeti szerkesztő: Toncz Tibor.
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat. — Felelős kiadó: Csollány Ferenc. — Szerkesztőség: Budapest, VIII., Gyulai Pál utca 14. — Tel.: 335—718. — Kiadóhivatal: VIII., Blaha Lujza tér 3. Tel.: 343—100, *142—220 — 63.4878 — Kossuth Nyomda, Budapest. — Terjeszti a Posta Központi Hírlapiroda. Tel.: 180—850. INDEX: 25504